GAZETA SF

53

Revistă electronică de artă şi literatură speculativă

fanzin.clubsf.ro

Gazeta SF nr.**53**/ august 2015

Revistă electronică de artă şi literatură speculativă

http://fanzin.clubsf.ro

Redactor şef: Alexandru LAMBA

Redactor şef-adjunct: Alexandru Ioan DESPINA

Redactia : Marcel GHERMAN,

Teodora MATEI

Bogdan S. POPESCU,

Sorin Catalin TRASCU,

Contribuții grafice: John DOBRO

Editor / Director George SAUCIUC

SUMAR

Editorial

Divergența lumilor comunicației (de Alexandru Lamba)

Povestiri

Dincolo, bezna (de Miloş Dumbraci)

Pteranodon (de Florin Giurcă)

Stăpânul (de Ionuț Ghionea)

Mainstream

Lingurița de argint (de Const. Pălăduță)

Foileton

Raza de întuneric (I) (de Daniel Barbu)

Eseuri

Ocultism, religie, literatură – Enigma Lucifer (de Ştefana Czeller)

Putere şi cenzură (de Marcel Gherman)

Recenzii

„An/Organic" de Florin Pîtea (de Deea Sterea)

„Lacrimile Diavolului" de Ştefana Czeller (de Teodora Matei)

„Enciclopedia SF" – Mircea Naidin (de Alexandru Lamba)

„Între cer şi Pământ" de Liviu Radu (de Nicolae Dobre)

Reviste răsfoite

Bun de tipar: CPSF 31 (de Lucian Dragoş Bogdan)

Opinii

Execut lucrări ştiinţifice (de Constantin Horbovanu)

Despre tabăra ASPHAR (de Bianca Alexandra Horbovanu)

Literatură Contemporană

Ştiinţă şi ficţiune în spaţiul oriental (de Adina Ailoaiei)

Bandă desenată

Alchimiştii (de Alexandru Lamba)

Artă imaginară

Coperte potrivite XII (de John Dobro)

Interviu

Interviu cu scriitorul şi editorul Şerban Andrei Mazilu

Interviu cu coordonatorul astroclubului Braşov – Lucian Curelaru (partea 1/2)

EDITORIAL

Divergenţa lumilor comunicaţiei (de Alexandru Lamba)

Un fenomen foarte interesant, deşi uşor explicabil, pe care în mod sigur îl observi dacă ai printre cunoştinţele tale oameni care scriu, este o disociere – uneori mai pronunţată, alteori subtilă – a discursului acestora atunci când e exprimat verbal faţă de atunci când o fac în scris, cu o uşoară înclinare a balanţei, cu privire la două aspecte, către partea scrisă. Iar aceste aspecte sunt calitate şi virulenţa exprimării. Uneori, amândouă împreună, alteori doar câte una.

Mecanismele care conlucrează în favoarea calităţii superioare a scriiturii faţă de comunicarea verbală, mai ales dacă a doua se realizează sub formă de dialog, sunt foarte uşor de intuit şi imposibil de negat. Când scrii, cursivitatea actului în sine este invizibilă pentru interlocutor. Eşti singur cu gândurile tale, le aranjezi şi rearanjezi, scrii, ştergi şi rescrii de câte ori e nevoie, nu eşti luat pe nepregătite, ai la îndemână o multitudine de surse consultative. Plus că nu trebuie să dai răspunsul instantaneu. Când cineva citeşte ce ai scris, nu are de unde să ştie când şi unde te-ai blocat, pentru cât timp, unde ai căutat (sau ţi-ai verificat cunoştinţele în legătură cu) o anume informaţie, etc. Deci, e uşor să pari, în scris, mai deştept decât într-o conversaţie directă.

Însă sunt şi excepţii, de exemplu cazurile youtube sau facebook warriors, acei minunaţi adepţi ai dezbaterii, care o practică doar de dragul slobozirii de insulte gratuite către lumea largă. Am spus doar că e mai uşor să pari mai deştept, nu e neapărat obligatoriu. Căci, pentru foarte multă lume, lipsa interacţiunii directe cu interlocutorii şi confortul rezultat din imposibilitatea de a-i privi în ochi în timpul actului comunicării

conduc spre o descătușare de asemenea proporții încât culcă la pământ orice avantaj care, pentru a fi fructificat, cere puțină răbdare şi chibzuință.

Şi iată că am ajuns, cum-necum, la a doua caracteristică definitorie pentru comunicarea în scris, şi anume vehemența limbajului. Şi respectiv la lucrurile care ne interesează în mod direct pe noi, fanii de SF. (Fandomul SF?) În destule locuri (spre exemplu în articolele apărute ca reacție la Final Frontier 2015) am văzut exprimări de genul „Vorbind calm la aceeaşi masă oameni care în mediul virtual scot scântei când se întâlnesc". Cum e posibil aşa ceva? Păi tocmai pentru că, atunci când se privesc în ochi, când stau față în față, omul real cu omul real, nu omul cu răul întrupat în imaginea celuilalt, interlocutorii comunică total diferit. Efectele vorbelor se văd imediat, lucru care contribuie la mai bune înțelegere şi demitizare a celuilalt, la coborârea sa de pe acel tron întunecat (mai mult sau mai puțin justificat construit). Mă veți înțelege acum, sper, de ce sunt convins că există două lumi distincte ale comunicării interumane.

În fine, de ce spun toate astea? Pentru că nu cred că mai e pentru cineva un secret că în bietul nostru fandom (sau haideți să-i spunem mai bine mica noastră comunitate, dacă preferați) s-au acumulat şi alimentat tensiuni. Nu vreau să detaliez motivele, cu atât mai puțin să mă lansez într-o speculație despre cine şi unde are dreptate. Nu acest lucru e important în acest moment, lupta în sine, dacă ia forma unei dezbateri de idei, e bună. Chiar constructivă. Contează însă extrem de mult cum e purtată. Căci, o idee justă susținută într-un mod reprobabil e mai nocivă decât una proastă susținută cu eleganță. Da, e mai proastă, căci se compromite pe ea însăşi odată cu forma pe care o îmbracă.

Avem în septembrie prilejul de a ne întâlni şi a sta de vorbă la Suceava. Față în față. Sunt lucruri care au mers bine, altele care au mers prost. Nimic de zis. Lucrurilor trebuie să li se spună pe nume. Însă cât de bine e când acest lucru se întâmplă

cu eleganță. Şi, mai ales, când se pot trage concluzii, învățăminte, iar apoi evenimentele se pot organiza mai bine. Spre câştigul tuturor. Iar unui asemenea demers, eu personal îi dau şanse de reuşită numai în lumea reală a comunicării.

Iar ca redactor al unei revistei aparținând Cygnus-ului, una dintre instituțiile care organizează RomCon-ul, nu pot decât să lansez invitația de a participa la acest eveniment către toată suflarea care respiră SF&F: scriitori, editori, fani şi cititori!

POVESTIRI

Dincolo, bezna
(de Miloş Dumbraci)

Vania se săturase de întuneric şi foame. De teamă. De împuşcături şi explozii, de trecători strecurându-se cenuşii pe străzi, cu priviri suspicioase, pline de duşmănie. De tot talmeş-balmeşul din Dubăsari şi din Transnistria în general: ruşi, ucraineni, bulgari, moldoveni şi cazaci ca el. Toți arătau la fel, zgribuliți ca nişte câini uzi de care ți-e milă după o furtună, dar nu ştii niciodată care e gata să te muşte cu ură pe la spate.

Când, în 1986, se mutase aici din Rostov pentru Irina, plutonierul de miliție Ivan Nikolaievici Kovalciuk găsise o viață liniştită, de împăcat scandalagii beţivi şi speriat hoți de buzunare, iar pe deasupra primise de la stat apartament cu două camere şi primă de detaşare.

Dar acum salariul era neluat de luni de zile, căci nu mai era clar al cui milițian era: al Republicii Moldova? Al Uniunii Sovietice? Al Rusiei sau al unei noi țări pe Nistru? Cât despre Irina, ea îl părăsise şi plecase la Chişinău, aşa că în casa goală şi rece locuia acum doar el, dormind pe canapeaua din sufragerie ca un călător în tranzit printr-o gară. Iar în loc de certăreți se ocupa mai nou de un dar nedorit al războiului: dispariţiile fără urmă ale unora dintre orăşeni.

Trânti pe masa murdară un teanc de dosare şi le răsfoi fugar: câte fețe diferite, lipsite de expresie, tot atâtea enigme. Muriseră în luptă? Fugiseră prin alte părți? Sau fuseseră poate ucişi de vreun rival gelos, sau în vreun jaf mizer? Cui îi mai păsa în fond?

Sorbi o înghițitură din cana cu ceai rece amestecat cu lapte, apoi îşi aprinse o țigară fără filtru şi privi în jur. Chiuveta ruginie plină cu vase nespălate, bufetul murdar încărcat de borcane pe jumătate goale, lampa cu gaz pentru întreruperile de curent. Pe un scaun, vestonul şi chipiul, aşezate cu grijă.

Le luă şi se duse pe hol, la oglinda de lângă dormitorul gol, încuiat cu lacăt. Se privi: masiv, burtos, părul scurt de o culoare nedefinită, grizonant între blondiu şi şaten, obrazul nebărbierit plin de țepi, ochii înconjurați de cearcăne. Se apucă să-şi bage în pantaloni cămaşa, apoi să înjure cu sete când, ca aproape în fiecare seară de când începuse războiul, se luă curentul şi rămase în beznă. Bâjbâind de-a lungul peretelui, trecu pe lângă dormitor şi se opri nedumerit: dinăuntru se auzea vag un foşnet, de parcă în întuneric ceva s-ar fi frecat metodic de pereți. Şobolani? Vreo pisică intrată pe geam?

Căută pe pipăite cheia lacătului în sertarul dulăpiorului cu pantofi, apoi moşmondi încercând să descuie. Fojgăiala de dincolo de uşă nu încetă, de parcă prezența lui nu ar fi speriat intrusul cu nimic. Apoi, tocmai când reuşea să deschidă, curentul reveni. Aprinse becul şi privi înăuntru. Nimic. Era doar o încăpere complet goală, cu un geam murdar şi crăpat.

Înăuntru era însă mult mai rece decât în restul casei, şi parcă mai umed, aşa că se întoarse la bucătărie, ieşi pe balcon şi aduse un teanc de scânduri, pe care le bătu în cuie peste fereastră, iar pe deasupra lor prinse cu pioneze o pătură veche. De acum nu va mai intra nici frigul, nici vreun animal, iar camera era complet izolată. Liniştit, o încuie şi se duse pe canapea, să se culce.

***

În miez de noapte, auzi din nou foşnetul. Se ridică şi apăsă pe întrerupător, dar degeaba. Atunci, gol şi desculț, se duse prin întuneric către uşa dormitorului, care îl aştepta deschisă. Înăuntru, din cauza geamului acoperit, era şi mai beznă decât în

restul casei şi nu putea desluşi decât faptul că în mijloc părea să fie o masă pe care se afla ceva.

Stătu câteva clipe să se i se obişnuiască ochii, apoi încremeni înfiorat: pe masă era Irina. Moartă, țeapănă, cu picioarele lipsă de sub genunchii sângerânzi. Îşi adună bruma de curaj şi începu să se apropie încet.

Cu fiecare pas al său, tenebrele din cameră păreau să se adune în mijloc formând o cortină întunecată în spatele mesei, ca o frescă în jurul unui altar de sacrificiu. Aproape că ajunsese la ea, când fața cadavrului se întoarse spre el, de parcă gâtul ar fi cedat brusc. Îngrozit, se trezi privind în ochii ficşi ai moartei, apoi se răsturnă şi o mână, de parcă i s-ar fi întins, ca o chemare mută.

Vania simți cum i se moaie picioarele de frică şi căzu în fund, pierit ca un copil. Începu să se târască cu spatele spre uşă; hoitul nu mişcă, dar auzea cum din lateral, de-a lungul pereților, fâşâitul se îndrepta spre uşă, gata să-i taie calea. Scâncind, se ridică în patru labe şi se aruncă pe hol, fără a privi la sursa zgomotului, apoi trânti cu picioarele uşa în spatele său şi o ținu închisă, în timp ce simțea cum ceva de dincolo se împinge slab în ea, parcă fără destulă voință încă.

***

Trânti telefonul. Irina, la fel de scorpie ca de obicei, îl luase în râs şi-i ceruse să n-o mai sune, ci să-şi vadă de viața lui de ratat, căci ea se simțea foarte bine în capitală cu doctoraşul ei. În lumina cenuşie a dimineții, nici dormitorul nu mai ascundea nimic: era gol şi tăcut. Îl încuie şi, cât de cât liniştit că realistul coşmar fusese cauzat doar de apăsarea sumbrei anchete, luă sub braț teancul de dosare şi ieşi în oraş.

Era linişte. Deocamdată nu se auzeau nici rafale de arme, nici şuierat de obuze, iar Dubăsarii păreau să fi revenit la normalitate. Doar că nu era adevărat, iar hârțoagele grele îi aminteau că fiecare poză ascunde o poveste întunecată,

nedescifrată, a unui om care a dispărut de pe lume de parcă l-ar fi înghițit pământul.

Se opri la prima adresă de verificat. Îi deschise o basarabeancă durdulie, care îl invită cu un semn scurt în bucătăria micuță, unde fierbea un ibric de cafea.

— Nu, Andrei al meu nu ar fi fugit dincolo. Are rude la Ungheni, dar e prea leneş ca să renunțe la tabieturile lui, cât despre vreun voluntariat, despre ce vorbim?

Îi arătă fotografia dispărutului, un blond supraponderal.

— Acolo era acum cinci ani, când făcuse paş'patru, acu' la paş'nouă e şi mai gras, şi mai bleg. E doar un profesor de desen, obez şi blând ca o focă, unde dracu' să se ducă la luptă, Doamne iartă-mă?!

— Atunci poate se ascunde? Avea vreun viciu? Pariuri? Băutură? O fi făcut datorii la interlopi?

Gospodina râse scurt:

— Ha! Lui i-era frică de elevii de-a şaptea, ce interlopi, tovarăşu' plutonier? Iar singura lui pasiune era mâncatul, un hulpav fără pereche!

Apoi redeveni serioasă, iar în timp ce turna licoarea aburindă în căni, murmură, parcă mai mult pentru ea:

— Totuşi, e ceva ciudat, care ar putea duce cu gândul la o ascundere, dar e, cum să zic, fără noimă.

— Adică? întrebă Vania cu ochii mijiți, în timp ce sorbea cu grijă cafeaua fierbinte.

— Adică fără el am rămas doar eu în casă, şi, na, femeie singură, mi-e frică. Dorm în sufragerie, că acolo am telefonul. Dar câteodată, noaptea, am impresia că…

Se întrerupse şi îl privi pe sub gene, nehotărâtă. El se prefăcu nepăsător, preocupat doar de cană, şi nu spuse nimic. Femeia oftă şi continuă:

— .... că se aude ceva în dormitor, ca un foşnit. Mă gândesc uneori că o fi el, dar când aprind lumina nu e nimic acolo, şi-apoi suntem la etajul 4, pe unde să vină, bietul om?

***

— De parcă în întuneric ar fi uneori ceva acolo, zise bătrâna arătându-i camera neatinsă de când îi dispăruse nepotul. Saşa al meu da, avea 23 de ani şi voia să se bage în lupte, dar e rus curat, de ce să plece? Şi dacă ar fi murit, nu i-ar fi găsit corpul?

Oftă.

— Dar nu e nicăieri. Ultima oară l-am văzut în seara de 4 februarie în dormitorul lui, dar dimineaţă dispăruse fără urmă. Ne-am culcat devreme atunci, că se luase curentul, dar îmi amintesc că în toiul nopţii, pe la 2-3, am auzit de la el un zgomot ca un şopot.

— Şi ce era?

— A, nu ştiu, nu m-am dus să văd, că e bărbat tânăr, nu-i bine să intre bunică-sa peste el. Dar a doua zi, Saşa nu mai era; nici urmă de el, nici un semn de peste o lună. Ce să fie, tovarăşe?

Vania răsfoi dosarul, preocupat. Ce să-i spună, că era al cincilea dispărut la care nu avea nici o idee ce se întâmplase? Că, la trei dintre ei, când bezna era adusă de noapte sau de penele de curent, în camerele goale părea să freamăte ceva?

Nu putea să zică aşa ceva, nici ei, nici altora, căci l-ar fi crezut nebun, iar de la episodul din ’85 risca să fie dat afară din miliţie dacă îl mai apuca amocul vreodată. De internarea de atunci nu ştia nici măcar Irina, pe care o cunoscuse un an mai

târziu, ci doar tatăl său şi psihiatrul care muşamalizase totul, neputând să-l refuze pe subsecretarul raional de partid.

Aşa că simulă o faţă calmă şi răspunse:

— O să-l găsim până la urmă, mamaie, stai liniştită, se ascunde pe la vreun prieten. S-a dus voluntar, zic eu, s-a speriat de-mpuşcături şi-a fugit, iar acum se piteşte până trece furtuna. Dacă afli ceva mă suni la numărul ăla, da?

Bătrânica, neconvinsă, dădu din cap, frământându-şi mâinile.

***

La secţie ajunse de-abia seara, pe la 8, când deja se întunecase, dar şi şeful lui de departament, maiorul Suharov, şi comandantul, colonelul Kotnov, încă erau la serviciu. Dinspre centrala electrică de lângă râu se auzeau bubuituri răzleţe, iar becurile pâlpâiau din când în când.

Vania, înfrigurat, îşi strânse mai bine vestonul şi se trânti în scaun. Peste dosar puse o cană în care îşi turnă nişte votcă, apoi începu să mestece încet un sendviş cu şuncă. Se uită în jur: încăperea mare, cu 14 birouri înghesuite, era complet pustie. Unii dintre milițieni trecuseră dincolo, la moldoveni, alții fugiseră în Rusia. Cei câțiva rămaşi plecaseră la ora asta acasă, scârbiți de haosul din oraş şi de incapacitatea lor de a mai face ceva.

Doar cei doi superiori se vedeau ca nişte siluete neclare prin geamul uşii de la oficiul comandantului, gesticulând viu şi certându-se pe vreo temă oarecare. Nu se înțelegeau prea bine şi nu avea de gând să-i întrerupă, căci nervii lor urmau să i se spargă lui în cap. Plus că şeful avea obiceiul să încuie uşa.

Visător, privi la noaptea care se lăsa afară. Înainte, când acasă îl aşteptau femeia iubită, frigul, întunericul şi lipsurile parcă nici nu existau, ci se topeau în timpul drumului de 20 de minute de la secţie până la bloc. Pleca nervos şi apăsat de aici, dar ajungea acolo liniştit şi zâmbitor. Acum însă ea nu-l mai

iubea, iar acasă nu-l mai aşteptau decât tăcerea, un televizor vechi şi sticlele de băutură. Iar viaţa urâtă îl urmărea până în propria locuinţă, nu mai rămânea aici printre fişete.

— Kovalciuk! îi întrerupse nostalgia glasul răguşit al maiorului. Treci încoa', pizdeţ!

Vania strânse din umeri şi se îndreptă lent, cu paşi târşâiţi, spre uşa pe jumătate de sticlă dincolo de care îl aştepta calvarul reproşurilor. Intră, iar Kotnov încuie mecanic uşa, după cum i-era obiceiul.

Colonelul, un slăbănog înalt, chel şi negricios cu pielea uscată, se trânti pe scaun, iar Suharov, o matahală de blond cu ochii umflaţi, rămase în picioare lângă el ca o statuie încruntată.

— Tovarăşe plutonier, cât o să-ţi mai răbdăm măgăriile?! urlă şeful brusc, aplecându-se din scaun peste birou de parcă voia să-l muşte. Na hui, până când o să-ţi mai baţi joc de răbdarea noastră, mă?

Ivan Nikolaievici, uimit de accesul de furie, îngăimă:

— Dar ce am făcut, tovarăşe comandant?

Acesta pufni dispreţuitor şi mormăi:

— Exact, ce dracu' ai făcut? Nu trebuia să te ocupi de dosarele cu dispăruţi? Nu aveai sarcină să te duci să discuţi cu familiile?

— Păi dar cum, cu asta am bătut oraşul toată ziua!

Kotnov se întoarse către şeful de departament şi, pe un ton de glumă, zise:

— I-auzi, mă, ce zice insubordonatul tău! Că el a făcut, a dres, suntem noi nebuni, mă!

Suharov, negru la faţă de supărare, îi răspunse direct plutonierului:

— Nu ai fost nicăieri, Kovalciuk. S-a dus Marinescu în locul tău, tu nu ai trecut azi pe la nici o adresă şi minți de îngheață apele, alcoolistule.

Vania dădu să răspundă, dar glasul îi fu acoperit de o succesiune de explozii, apoi electricitatea se opri şi se treziră în liniște şi întuneric. Încăperea era vag luminată straniu de razele lunii ce treceau din sala mare prin geamul uşii.

Cei doi ofițeri încremeniseră, brusc amuțiți.

— Tovarăşe comandant?

Nici un răspuns. Nedumerit şi uşor speriat, se apropie încet de ei, câte un pas odată. De dincolo, din sala mare, se auzea foşnetul familiar deja, dar nu-i acordă atenție, ci strânse din ochi, încercând să desluşească ceva în beznă.

Apoi văzu şi înțepeni. Cei doi erau împietriți şi pielea lor părea de granit cenuşiu, tare ca o rocă. De sub vestoane le ieşea câte o coadă nedefinită, un fel de şomoioage negre care şerpuiau pe podea până spre spatele tenebros al camerei, unde se pierdeau în beznă. Ceea ce îl şoca însă cel mai tare erau ochii: cei doi ofițeri nu mai aveau globi oculari, ci în orbite se afundau nişte hăuri de noapte, părând să ducă undeva, într-un străfund de neimaginat.

Fascinat, dădu să întindă mâna spre fețele lor, dar fu întrerupt de un bubuit puternic. Se întoarse spre uşă şi văzu că aceasta se cutremură sub o nouă izbitură: ceva încerca să intre, dar uşa era încuiată şi rezista. Îşi scoase de la centură pistolul şi îl armă cu un clănțănit scurt. Odată cu zgomotul metalic, apăsarea asupra clanței se opri şi se lăsă liniştea, ca şi cum creatura nevăzută ştia prea bine ce înseamnă clinchetul.

Vania privi spre cele două corpuri nemişcate: erau în aceeaşi poziție, la fel de lipsite de viață ca nişte gargui, doar cozile tresăltând vag şi găurile din orbite şuierând uşor, şerpeşte. Îşi

adună curajul şi se furişă de-a lungul peretelui până la uşă, apoi se uită fugar prin geam.

Inima îi tresăltă în piept cu un vuiet şi sări înapoi: dincolo de uşă, înalt exact cât să nu se vadă pe gemuleț, se afla un tigru negru. Nenatural de lung, ca o cobră cu picioare, acesta aştepta încordat, cu ghearele galbene şi uriaşe scărmănând mocheta cărămizie.

În clipa cât Ivan se aflase în dreptul uşii, felina întorsese capul spre el de parcă l-ar fi privit până în adâncul sufletului. Şi nu ştia cum de simțise asta, căci tigrul nu avea ochi de nici un fel. Nici măcar orbite unde ar fi trebuit să se afle, ci nimic: blana de pe cap era întinsă de la urechile mici, ciulite, direct până pe botul monstruos, mult supradimensionat, plin de colți ivorii gigantici, încălecați pe mai multe rânduri.

Monstrul nu părea nici furios, nici flămând, ci calm şi hotărât. Cu botul bălos şi însângerat îndreptat tot timpul spre Vania, mormăind pe un ton jos, aproape de neauzit, tigrul se izbi în uşă. Apoi iar şi iar, metodic.

Simțindu-se inexplicabil în acelaşi timp îngrozit şi calm, miliținanul dezarmă pistolul şi-l strecură înapoi în toc, apoi se îndreptă, ca prin vis, spre intrare şi întinse mâna spre clanță. Tigrul se opri şi se întoarse spre sală, unde în spatele său se vedea scurgându-se lent spre uşă o grămadă masivă nedefinită, roşiatică, de ceva care părea, cumva, cald, mirosind sărat. Ivan atinse cheia şi…

… se împletici câțiva paşi înapoi, orbit de lumina neoanelor.

— Ce dracu' faci, mă, încerci s-o ştergi? urlă la el colonelul.

Vania privi nedumerit în jur: totul revenise la starea de normalitate, un oficiu murdar şi aglomerat, cu parchetul tocit.

— Pe luna asta nu iei nici un spor, lepădătură de cazac! Ieşi afară şi de mâine să pui mâna să munceşti, fiu de cățea!

Băgă capul între umeri şi dădu să iasă, dar se opri în uşă: acolo unde tigrul scărmănase cu ghearele, pe mochetă rămăseseră două şanțuri adânci, sfâşiate. Se întoarse şi îngăimă:

— Tovarăşi, ați văzut urmele de pe covor?

Cei doi se uitară unul la altul, nedumeriți, apoi Suharov îşi pierdu şi el calmul şi răcni:

— Ivan Nikolaievici, te-ai tâmpit de tot? Păi nu tu şi boul ălălalt de Marinescu ați târât alaltăieri pe acolo un fişet de ați stricat mocheta? Ieşi afară şi las-o mai moale cu votca proastă!

***

Descuie uşa de la apartament şi îl împinse înăuntru pe captivul care vocifera pițigăiat, milogindu-se plângăcios. Îl găsise pe drum spre casă, la colțul blocului, şi-l recunoscuse imediat: Saşa, presupusul dezertor. Mincinosul se jura că-l cheamă Andrian Vetrar şi că nici măcar nu-i rus, ci moldovean, dar la secție îi va demonstra adevărul când îi va arăta dosarul. Mâine însă, căci acum nu s-ar mai fi întors pentru nimic în lume la o nouă săpuneală de la şefi.

Îl îmbrânci pe tânăr în fața lui şi-şi scoase chipiul, apoi vestonul şi centura.

— Ți-e foame, mă?

— Tovarăşu' milițian, vă rog eu mult, dați-mi drumul, am familie care mă aşteaptă acasă, nu am făcut nimic!

— Tovarăşul plutonier, mă. Mie îmi e o foame de lup şi mor de somn. Dacă tu nu vrei să participi la cină, nu mă interesează, stai la fezandat până mâine şi dup-aia poate vezi lucrurile cu alți ochi. Ia, treci încoa'!

Îi smuci mâinile la spate şi i le prinse cu cătuşe, descuie lacătul de la camera goală şi îl împinse înăuntru în beznă, după

care încuie la loc şi puse cheia în sertar. Desfăcu apoi o sticlă de tărie şi supse cu sete, satisfăcut.

Când, ceva timp mai târziu, îl luă somnul pe canapea, i se păru că scâncetelor prizonierului li se alătură un alt zgomot de fundal, foşnetul misterios. Era însă prea obosit pentru a mai coborî de pe canapea ca să verifice, aşa că se înveli mai bine cu plapuma, îşi astupă urechile cu perna şi adormi.

***

Ceea ce îl trezi de data acesta în miez de noapte nu mai fu vreun sunet, căci dormitorul era adâncit într-o tăcere de moarte. Se sculase, dimpotrivă, din cauză că simțea o lipsă. Nu ca o sete sau foame, ci un vid nedefinit emanând de pe palierul scării. Îşi înfăşură cuvertura în jurul umerilor şi ieşi din apartament. Într-adevăr, pe scara către etajul inferior, pe treapta cea mai de jos, se vedea vag ceva în obscuritate. Trei siluete bărbăteşti, întunecate, nemişcate.

— Care sunteți, blea? întrebă, calm încă.

Niciun răspuns. Făcu trei paşi până la întrerupătorul becului de pe palier şi îl apăsă. Nimic. Se întoarse spre siluete şi remarcă faptul că, deşi tot nemişcate, acum erau cu două trepte mai sus. Se întoarse grăbit spre apartament şi, aplecat pe jumătate înăuntru, apăsă pe comutatorul de acolo. Tot nimic.

Privi din nou spre scară: formele nedefinite mai înaintaseră trei trepte, fără a mişca, silențioase. Temător, trânti uşa şi încuie repede yala, apoi se aplecă la vizor, pregătit să aştepte apariția invadatorilor. Dar se dădu imediat înapoi ca ars: cele trei siluete fără trăsături erau deja acolo, în dreptul uşii. Fugi grăbit în sufragerie şi se ascunse sub plapumă, tremurând. Se uită fugar pe sub marginea ei şi, tot fără vreun zgomot sau mişcare, cele trei profiluri omeneşti erau în uşă, aşteptând.

Se lipi de perete şi începu să se roage în şoaptă, apoi se întoarse cu faţa la zid şi nu se mai uită în cameră, tremurând până când răsări soarele.

Odată cu razele, îşi iţi capul pe după pernă. Sufrageria era goală, nu mai era nimic în uşă. Uşurat, se dădu jos şi se duse la toaletă, apoi luă de pe masă cheia lacătului şi descuie dormitorul, ca să îl scoată pe Saşa.

Numai că acesta zăcea pe parchet, întins cu grijă pe o folie de plastic. Cu ochii larg deschişi şi faţa încremenită într-o grimasă de teroare şi durere de nedescris, fără mâini de la coate în jos şi fără picioare sub genunchi. În penumbra unui colţ, o sacoşă pătată de sânge adăpostea o grămăjoară de oase curăţate ca de o fiară carnivoră mare, răbdătoare. Precum un tigru.

Pe masa din bucătărie, printre farfurii cu resturi de bulion şi coji de pâine uscată, îl aştepta cuminte perechea de cătuşe.

***

Nu era un om credincios, ba chiar îşi trăise viaţa destul de convins că religia e doar o adunătură de superstiţii, iar enoriaşii nişte tăntălăi naivi. De fapt, încă mai credea asta. Dar când eşti terorizat de lucruri pe care nu le poţi explica raţional şi nu mai ai nici o speranţă la vreo rezolvare, parcă îţi vine să-ţi calci pe scepticism şi să încerci. Că, cine ştie, poate-poate.

Aşa că decise să tragă chiulul de la muncă, dacă tot îl acuzau de asta, şi să se ducă la biserică. Avea una la doar 5-6 minute distanţă dacă o lua pe scurtătură, printre blocuri. Trase pe el o pereche de pantaloni civili şi un pulover şi se privi în oglindă: arăta rău, nedormit. Buhăit la faţă şi umflat în burtă. Când se îngrăşase în halul ăsta? Nu se mai văzuse de câteva zile, dar parcă nu se ştia chiar aşa de mare: acum era rotund ca şi cum i-ar fi intrat ceva în abdomen şi s-ar fi dilatat dinspre înăuntru.

Se apropie de oglindă şi se pipăi pe obraz: o vânătaie. Asta când mai apăruse şi de unde? Că doar nu se bătuse cu nimeni. În fine, puțin mai conta.

De cum ieşi din scară în curtea goală strânse din umeri: ploua puternic, rece şi urât, iar umbrela era sus, sau poate la birou. Nu avea curaj să se întoarcă în apartamentul blestemat, aşa că începu să înainteze cu greu contra vântului.

După ce dădu colțul primului bloc, se opri. Avea impresia că îl urmăreşte ceva. Se întoarse încet şi văzu că aşa şi era: cei 4-5 maidanezi care îşi făceau veacul prin zonă ieşiseră toți de pe sub maşinile şi scările pe unde se adăpostiseră şi se adunaseră în spatele lui, tăcuți. Niciunul nu dădea din coadă, nu mârâia sau lătra. Doar stăteau serioşi şi îl priveau cu atenție, de parcă se aşteptau să le transmită vreun mesaj important.

Vania flutură din mâini şi se rățoi la ei, dar nu fugiră. Dimpotrivă, unul mare şi complet negru, cu ochi mici şi răi, se apropie prudent de el şi-i mirosi pantalonii. Milițianul rămase nemişcat, ca să nu îi provoace, şi înghiți în sec. Dulăul pufni scârbit şi se retrase, încă privindu-l cu o căutătură suspicioasă. Ceilalți se luară după el şi dispărură in nou pe sub streşini, la fel de muți.

Nedumerit, îşi continuă drumul şi intră în biserică. Înăuntru, în mod ciudat, era întuneric; părea abandonată, goală şi rece. Lumânările erau stinse, iar tenebrele se strânseseră spre altar, astfel că acolo nu se distingea nimic. Oftă, apoi trecu fugar o mână peste candele şi tresări, ars. Făcu un pas înapoi şi instantaneu se schimbă totul: flăcăruile pâlpâiau, luminile erau aprinse, iar în altar se întrevedea un preot trebăluind.

Se îndreptă grăbit spre el, dar se opri, izbit de un iz dulceag, neplăcut, de putrefacție. Venea din potirul de vin lăsat în fața unei icoane. Se uită în el şi se strâmbă: era sânge închegat. Apoi se uită şi la anafură: nu pâine uscată era în cutie, ci cartilagii umede, verzui.

— Te pot ajuta cu ceva, fiule? îl întrebă părintele, cu o față nedumerită.

Vania încercă să se gândească iute cum să-i spună ce avea de zis, dar apoi atenția îi fu atrasă de o mișcare din spatele prelatului: din altar venea, strecurându-se silențios, un fir de fum negru, îndreptându-se spre acesta. Vru să-l avertizeze, dar simți că nu poate deschide gura: ceva îi urcase pe gât şi îl ținea strâns de dinți.

— Fiule? Te simți bine?

Cazacul încercă din nou, dar fără izbândă; maxilarele îi erau lipite de parcă ar fi fost cimentate, şi tot ce reuşi să scoată fură câteva gâjâituri de surdo-mut. Între timp, sfoara de negură îi intrase preotului pe sub poale şi părea să-i urce încet printre picioare, ca un şarpe, în acelaşi ritm în care ochii acestuia se transformau din albaştri în negri, iar tuşul păcuriu i se revărsa din iris în albul ochiului, răspândindu-se lent, murdar.

Vania se întoarse şi fugi, urmărit de sunete stranii, precum nişte gâfâituri ale cuiva care încearcă să vomite.

***

Ce căuta aici? După ce se liniştise cu basamac, adormise pe canapea în chiloți şi pulover. Acum era în dormitor, gol-puşcă. În cameră era penumbră; după liniştea absolută de afară îşi dădea seama că e vreo oră imposibilă, 3-4 noaptea. Privi în jur: uşa era larg deschisă, iar pe hol nu se desluşea nimic în beznă.

Încăperea era complet goală, nici urmă de vreun cadavru. Nimic altceva decât el şi un geamantan mare şi jerpelit din piele. Cel în care strânsese lucrurile rămase de la Irina. Dar îl dusese în subsol, când ajunsese aici? Sub un impuls de moment, brusc dar de nestăpânit, trase de el ca să îl deschidă. Nu reuşi, avea încuietoare şi era blocată. Se enervă şi trase din nou, degeaba. Furios deja, îl luă şi îl izbi de pereți. Straniu, valiza păru să

scoată nişte sunete ca nişte mormăituri, şi se simțea incredibil de grea, de parcă ar fi avut în ea 70-80 de kilograme de lucruri.

Îndârjit, se năpusti la bucătărie. Apăsă pe comutator, dar becul nu se aprinse, aşa că smulse sertarul de jos şi căută pe pipăite. Înhăță toporul de oase şi se întoarse la geamantan, pe care îl izbi cu furie până crăpă.

Înăuntru, în loc de haine şi cărți, sticle de vin. Lungi, elegante, împachetate în hârtie albicioasă, cu nişte desene grena nedesluşite. Scoase câteva, dar nu stăteau drepte pe parchet, ci se răsturnau, iar una se sparse şi întinse o baltă roşiatică mare, lipicioasă. În continuare mânios, se repezi iar la bucătărie şi se întoarse cu nişte cârpe şi două sacoşe, în care puse apoi sticlele pe măsură ce le scotea, ordonate frumos. Şterse cu grijă şi balta, luă cârpele şi sacoşele şi le duse într-un colț.

În timp ce se apleca să le aşeze, auzi în spatele său un mârâit. Se ridică încet, tremurând, şi se întoarse. Pe hol zări fugar tigrul negru trecând preocupat prin dreptul uşii, spre bucătărie. Tiptil, călcând cu atenție pentru a nu scoate vreun zgomot şi ținându-şi respirația, Vania se strecură de-a lungul peretelui, apoi pe hol spre sufragerie. Tresări când auzi uşa dormitorului trântindu-se singură, apoi ceva răsturnând taburetul de după aragaz.

Închise şi el cu grijă uşa, propti un scaun în ea, apoi se strecură înfrigurat sub plapumă şi-şi strânse genunchii la piept, cu dinții clănțănindu-i de groază. Simți în gură gustul sărat al sângelui şi se gândi că s-a muşcat rău de buză, iar a doua zi va trebui să dea cu spirt şi cremă de gălbenele.

Vindecă orice, crema de gălbenele, îşi spuse. Trebuie doar să dai destulă.

***

Încă o zi în care hoinărise buimac prin oraş, fără țintă sau scop. Nu reuşea să lege gânduri coerente, ci doar imagini oribile

şi înspăimântătoare. Din când în când îşi pipăia gura, nevenindu-i să creadă că are buzele întregi.

Trecuse din nou pe la cele cinci adrese. Sau cel puțin credea că din nou, căci, deşi recunoscuse blocurile şi apartamentele, mai ales camerele celor trei unde în ziua anterioară membrii familiilor se plânseseră de foşnituri ciudate, nu recunoscuse persoanele. De data aceasta, dormitoarele celor dispăruți nu mai erau goale şi tăcute, ci locuite de frați, copii sau neveste.

Iar cei cu care vorbise erau diferiți, alte mame, neveste şi bunici, identice rămăseseră doar pozele celor căutați. Şi discuțiile merseseră destul de prost: interlocutoarele erau nervoase, căci susțineau că fuseseră interogate deja, dar nu de el, ci de Marinescu, iar pe deasupra Miliția Dubăsari nu era în stare să găsească nimic.

Decât să se împuşte cu foştii lor colegi de dincolo de Nistru, nu mai bine ar fi făcut ceva ca să-i apere pe localnici de ce bântuia noaptea, profitând de război? Vania nu ştiuse ce să răspundă, în fond el nu trăgea în nimeni şi din conflict nu înțelegea mare lucru, decât că nu-şi mai ia salariul. Ce ştiuse însă era că i se închid ochii de somn, că stomacul îl chinuie cu o indigestie dureroasă şi senzații de vomă, mintea îi e apăsată de o pâclă de frică şi confuzie, şi în fişetul de la secție are o sticlă de votcă bună, ce l-ar ajuta grozav.

La sediu nu stătuse decât vreo zece minute, grăbit să o şteargă cu sticla înainte de a-l vedea Suharov sau Kotnov şi să-l bage într-o nouă şedință de frecat ridichea. Dezamăgirea îi fu însă mare, căci nu găsi nicio votcă în fişetul metalic greu, rezemat strâmb de-un perete la capătul a două şiruri de dâre pe mochetă. Nu găsi nici dosarele pe care era sigur că le-a încuiat acolo, ci doar un teanc de haine frumos împachetate şi trei perechi de pantofi purtați. Nedumerit, îl căută pe Marinescu să-l ia la rost pentru farsa de prost gust, dar acesta era plecat pe teren.

Aşa că se întoarse la apartament, iar în drum trecu pe la un magazin unde o ştia pe vânzătoare şi-şi cumpără „pe sub mână” un coniac „Barza Albă”. Lângă chiuvetă găsi şi butelca pierdută şi trase din ea o duşcă ce-l arse pe gât, după care, copleşit subit de o greață insuportabilă, se năpusti asupra wc-ului şi vomă gros o pastă negricioasă. Îşi clăti gura de mirosul rău şi ieşi din baie.

Pe hol privirea i se opri asupra fotografiei Irinei: frumoasă, luminoasă, veselă. Apoi se privi pe el în oglindă: palid, epuizat şi bolnăvicios, cu ochii roşii şi şuvițe nearanjate atârnând de sub chipiu, iar vestonul strâmb şi şifonat. Se întoarse trist spre bucătărie şi dădu neatent la o parte scaunul pe care zăceau haina şi şapca. Apoi se opri şi se uită lung la ele. După care coborî privirea spre el: era doar în pantaloni şi cămaşă. Ce dracu’?

Se repezi înapoi la oglindă şi de data asta imaginea nu îl mai minți: nu avea nici chipiu, nici veston. Dar cum se întâmplase asta? În timp ce se gândea, năuc, dinspre dormitor i se păru că vine foşnetul de rău augur. Era prima oară când acesta se auzea ziua în amiaza mare, pe lumină. Înhață cheia şi descuie febril, apoi se năpusti înăuntru.

Cadavrul era tot acolo, pe folie. Doar că acum acesta nu mai era curată, ci avea stropi de sânge încă neînchegat. Mortului îi dispăruseră şi bicepşii, dar nu curat, ca înainte, ci părea să fi fost sfâşiați de nişte colți tociți şi mestecați direct de pe os, iar în colț, lângă sacoşa cu oase, zăcea acum un morman de cârpe murdare de sânge. Le pipăi: erau încă umede, nu se uscaseră.

Privi în jur în camera goală: nimic, niciun orificiu pe unde să fi intrat vreun animal. Trase de scândurile bătute peste fereastră: erau ferme, nimic nu putea pătrunde pe acolo. Cheia de la uşă o avea el în mână. Atunci de unde venea fiara canibală? Se materializa direct din aer? Oare noaptea însăşi lua formă şi devora hoituri, în plină zi?

Nu ştia. Ieşi cu spatele, încuie lacătul, puse cheia în sertar şi înhăță sticlele. Foamea feroce îi trecuse, acum voia doar să bea până uită de tot, aşa că trânti uşa de la sufragerie şi îşi turnă primul pahar.

***

Se trezi în inima nopții, probabil în jur de ora trei, era prea beznă ca să vadă ceasul. Capul îl durea îngrozitor, gura o simțea plină de un gust scârbos, iar bărbia țepoasă acoperită de salivă uscată. Pipăi în jur cu ochii închişi şi simți că cearşaful e ud. Duse degetele la nas să le miroasă, dar nu reuşi să tragă aer în piept.

Deschise atunci ochii şi văzu motivul: în nas îi intrau pe nări două şuvoaie de beznă, subțiri, fremătătoare, ce se întindeau în tenebre, ieşind pe uşa întredeschisă. Se ridică, înhăță o sticlă goală ca pe o măciucă şi urmă tentaculele. Duceau în camera goală, acum întunecată precum o văgăună, cu uşa larg deschisă, lacătul atârnând descuiat. Dormitorul părea să respire ca un uriaş stomac bolnav, lăsând să iasă răsuflări gâfâite, calde şi împuțite.

Vania izbi uşa cu piciorul şi se năpusti înăuntru, strângând cu sete gâtul sticlei de parcă era vreo armă magică. În mijlocul camerei, peste corpul țeapăn al lui Saşa unduia un nor negru în care sclipeau vag zeci de grăunțe albe. Dinți, îşi dădu el seama. Entitatea mesteca flămândă, smulgând fâşii de carne sângerândă şi sorbindu-le cu iuțeală, pleoscăind.

Cele două fire de negură din nasul său conduceau în ea, dar nu erau singurele: alte cinci-şase pipăiau pereții, foşnind pe tencuială, în timp ce vreo patru țineau într-un colț un bărbat gras, apăsat pe podea. Îl recunoscu: Andrei Tătar, profesorul de desen. Acesta scâncea pierit, privindu-şi înnebunit picioarele durdulii tăiate de sub genunchi şi sângele ce se scurgea din răni pe o folie aşezată ordonat, cu grijă. Bucățile lipsă nu se vedeau

nicăieri, însă o sacoşă nouă aştepta alături, pregătită să fie umplută cu oase.

Victima îl zări şi întinse mâinile într-un gest de implorare, plângând:

— Te rog, nu mai, nu mai! Opreşte, te rog!

Vania ridică sticla şi dădu să înainteze spre creatura de beznă, dar aceasta grohăi scurt un cuvânt şi asupra sa se coborî noaptea. Mai simți doar cum se izbeşte de parchet şi auzi sunetul sticlei sparte.

***

„Foame”. Asta spusese monstrul devorator. Ivan se trezi greoi şi se ridică într-un cot. Era în sufragerie, pe canapea. Pe scăunelul de lângă el, o sticlă goală şi o cheie. Uşa închisă. Cearşaful încă vag umed. Îl mirosi: alcool. Privi spre ceas: ora 1 după-amiaza.

Se ridică. Era nud, deşi ştia că s-a culcat în pijama. Privi în jur şi o văzu, frumos împachetată, pusă pe un fotoliu. Lângă ea, pe spătar, un prosop de baie. Îl luă şi îl pipăi. Era aproape uscat, cu nişte urme ruginii pe margine.

Se duse cu greu la bucătărie şi puse apă la fiert. În coşul de gunoi, cioburile celeilalte sticle, iar după uşă, făraşul şi mătura, la locul lor ca întotdeauna. Pe masă, teancul de dosare. Îl luă şi le răsfoi absent, iritat de sunetul telefonului ce suna insistent în sufragerie. Apucă să ia doar o gură de ceai, când îşi dădu seama ce i se păruse în neregulă la poze. Desfăcu iute din nou hârtiile şi se mai uită o dată. Da, era aşa cum crezuse!

Fără a mai înțelege nimic, luă teancul sub braț şi un taburet în cealaltă mână, apoi, gol încă, se duse în dormitor. Trânti uşa larg de perete şi intră, puse scaunul în mijloc şi se aşeză pe el, calm. Între timp, pe lângă Saşa pe jumătate mâncat şi bărbatul apărut în noaptea trecută, căruia deja îi lipseau toate membrele, mai apăruse un cadavru. Părea proaspăt, mort poate din

dimineața aceasta, şi avea doar câteva bucăți de carne lipsă de pe antebrațe, unde fusese tăiat cu grijă.

Într-un colț, deja trei sacoşe pline de oase şi un morman mare de cârpe pline de sânge aflat în diverse grade de uscare. În altul, câteva folii de plastic încă împachetate grijuliu, iar pe un carton cuțite de mărimi şi forme diferite, un satâr şi un ferăstrău, toate curate şi aşezate ordonat, cu rigoare militară.

Privi în dosare, apoi la morți. Cel pe care îl ştia drept Saşa nu era Aleksandr Godin, presupusul dezertor. Nici măcar nu semăna cu poza, era mult mai scund şi brunet. Răsfoi şi celelalte dosare: fotografiile nu aveau nici o legătură cu cadavrele. Nici bărbatul gras nu era fleşcăitul Andrei Tătar, ci un tânăr cu față de găgăuz. Cele trei victime din cameră nu se mai potriveau cu dispăruții, ale căror imagini se schimbaseră misterios peste noapte.

Trânti documentele şi ieşi, reflectând, fără a se uita în urmă. Un gând sau o amintire încerca să se ridice la lumină, ca o larvă ce-i fusese îngropată în creier şi acum se zvârcolea pentru a-i ieşi pe gură. Nu o aşteptă: se îmbrăcă cu uniforma de milițian şi ieşi la cumpărături.

Se întoarse repede, într-o mână cu un ciocan, în cealaltă cu câteva sticle într-o plasă. Încuie uşa apartamentului, luă din cui fotografia Irinei şi o ascunse în dulap, printre cămăşi. Smulse din perete firul telefonului, împachetă frumos hainele şi le puse pe fotoliu, apoi luă sticlele şi ciocanul şi intră în dormitor.

Mută lacătul pe interior, îl încuie şi sfărâmă cheia. Apoi târî cele trei cadavre în dreptul ferestrei, le acoperi cu foliile, cârpele şi sacoşele de oase, iar deasupra depuse solemn dosarele, ca un trofeu pe un altar. Îşi luă ciocanul, uneltele de măcelărie şi sticlele, se sprijini de peretele opus şi începu să bea încrâncenat, refuzând cu îndârjire să gândească.

***

Beznă. Mahmur, întredeschise ochii şi văzu arătarea, un contur negru profilat pe tenebrele camerei, mai întunecat chiar decât obscuritatea din încăpere. Monstrul târâse unul dintre cadavre în mijloc şi îl amuşina pofticios.

— Foame? întrebă Vania.

— Foame! răspunse entuziastă creatura.

El rânji, apoi înhăță satârul printr-o mişcare scurtă, surprinzătoare, şi izbi cu sete de două ori, urlând.

— Foame? strigă el furios către entitate, aruncând în ea cu cioturile picioarelor pe care tocmai şi le retezase.

— Durere! țipă aceasta din toți rărunchii, asurzitor. De ce?!?

— Tvoi mat, suka! şuieră Vania şi înhăță ciocanul.

Monstrul se cutremură înfricoşat şi îşi aruncă spre el tentaculele foşnitoare, încercând să-l oprească. Cazacul fu însă mai rapid şi îşi izbi năprasnic dinții, cioburi din ei sărind în toate părțile, însângerate. Arătarea urlă, şi colții ei începură să cadă şi ei în şiruri peste cadavru, nefolositori.

— Acum pe cine mai mănânci, curvă? zbieră din nou Ivan şi se izbi cu sete peste gură într-o rafală de plesnituri, transformându-şi buzele şi gingiile într-o pastă roşie, presărată cu bucăți de dantură.

Creatura horcăi şi întinse tentaculele spre el, cerşind îndurare.

— Milă, scârnăvie? Milă?! grăi cu greu Vania şi se aruncă asupra ei cu gura larg căscată. O trânti pe podea şi începu să o muşte furios cu resturile de măsele, urlând dement. Nici bezna nu se lăsă mai prejos, ci îl înfăşură strâns în membrele sale fâşâitoare şi îl muşcă şi ea cu cioburile colților.

Se rostogoliră încrâncenați peste cadavru, împroşcând sânge în toate părțile. Cu fiecare muşcătură, Vania simțea şi el durere

arzătoare pe măsură ce era sfâşiat de monstru, şi simțea cum viața i se scurge vijelios prin nenumărate răni. Dar simțea cum şi arătarea slăbeşte şi moare, cum începe să scadă şi să se micşoreze întru dispariție. Şi continuă să o muşte ca un câine turbat, învăluit în suferință atroce şi întuneric, până când se prăbuşi definitiv într-un hău fără simțuri.

În beznă.

Pteranodon
(de Florin Giurcă)

Prima rază de soare izbucni în spatele munților erodați, luminând câmpia pârjolită şi tăcută. Dintr-un copac uriaş, cu aspect de brad, îşi luă zborul, cu un țipăt răguşit, o vietate. Umbra aripilor membranoase mătură tufişuriile de equisetum, un val înspumat se sparse cu zgomot de faleza înaltă. La orizont, vulcani fumegând.

A vrut să se ridice în picioare, dar curajul îl părăsise. Iadul, acesta trebuie să fie iadul. Deci există. Singurătate, frică. Deznădejde. „În dimineți să ucideți toți păcătăşii.” Maxim nu mai ştia unde citise asta, dar îi plăcuse idea: aşadar există un timp al uciderii. În Filocalia – sau în Psaltire, nu mai era foarte sigur – scria precis: prin păcătoşi înțelegem gândurile. Şi visele, adăugă în sinea lui.

Abia a reuşit să scape de criza de melancolie, vecină cu depresia, care îl chinuise neîntrerupt un an de zile. Dormea pe jos, în sufrageria neîncălzită, pe gerul cel mare, învelit doar cu o pătură, ca să se pedepsească. Ar fi vrut să plece de acasă, oriunde, pereții uzi şi negri îl făceau să-şi piardă mințile cu încetul, stătea ghemuit cu fesul pe cap şi nu mai voia să deschidă ochii, oriunde privea era urât şi sinistru. A cotrobăit cu o zi înainte prin debarale şi în pod şi a aruncat în mijlocul camerei toate hainele sale vechi. Paltoane, cojoace, pardesie, geci de piele, geci cu fermoar, strânse în talie sau largi, cu blană sintetică sau naturală, mirosind a mucegai şi a lucru vechi, stătut. S-a aruncat peste ele şi le-a îmbrățişat cu disperare şi cu ură. Şi atunci a simțit în palmă lucrul acela neted şi ferm la atingere pe care îl considerase pierdut pentru totdeauna.

Săptămâna trecută şi-a ieşit din fire la birou. L-au acuzat de falsitate, de reavoinţă, fără să bănuiască măcar nimeni chinurile sale din fiecare noapte. I-au aruncat în faţă vorbe grele, i-au spus că e misogin. I-a adus atunci în sprijinul său pe Platon, Heidegger şi Noica, şi i s-a răspuns că ăştia au fost nişte indivizi care n-au avut ce face, s-au plictisit şi le-a clocit mintea tâmpenii.

Şi asta pentru că l-au surprins scriind pe ascuns. Îl urmărea de la o vreme gândul să scrie o povestire fantastică. Îl fascinau misterele existenţei, timpul, viaţa, şi ar fi vrut să ştie mai multe despre asta. Pentru ceilalţi, imaginaţia, fantezia şi literatura care evadează din real sunt lucruri demne de dispreţ, invenţii, fleacuri. „Sunt eu un obsedat, sau ceilalţi sunt obtuzi, miopi?" Povestea pe care ar fi vrut să o scrie ar fi trebuit să se nască, să izvorască din el, încărcată de toate roadele sufletului. A da expresie acestui univers de mistere ar fi un pas către cunoaşterea de sine. Eroul lui ar trebui să se numească Maxim şi să trăiască în viitor, într-un ţinut exotic, neobişnuit. Nu ştia încă prea bine cum ar trebui să arate acest viitor, dar simţea că mult diferit de orice imaginaţie posibilă.

Evadare în alte universuri sau dimpotrivă, invadarea minţii de către fantasme, nu ştia să spună. Transpira mult de la o vreme. Pielea i se acoperea cu o mâzgă acidă pe care o îndepărta cu apă rece de două ori pe zi. A avut în orice caz şi perioade mai rele, în care nepăsarea, indiferenţa şi gândurile negre îl ţintuiau la pământ. Atunci era gras, fără voinţă. În liceu avusese o colegă de clasă, Jana, o fată cu pistrui şi voce uşor voalată care fuma ţigări chinezeşti. Fustele scurte şi strâmte îi acopereau pudic şanţul dintre fese, iar părul şaten îi atârna peste umeri, strâns într-o coadă de cal cu două biluţe.

Fusese tovarăşa lui de joacă încă din şcoala primară, jucau şotron în praful drumului şi se fugăreau prin hăţişurile de mure de pe coasta dealului. Simţea şi acum urzicături pe braţe numai când îşi aducea aminte. Toamna, fumul frunzelor uscate adunate în grămezi prin grădini se ridica la cer, frig, în casă

căldura primului foc, mere şi gutui proaspete şi parfumate în fereastră.

Un pumn de bilețele şi scrisori le-a ars mai târziu în sobă într-un exces de zel, vrând să îngroape trecutul, la o răspântie între două vârste. Îi scria pe vremea aceea despre frământările ei de fată mare, bârfită şi suspectată de libertinaj de către mame şi profesori, dorită de băieți, admirată şi invidiată în secret de cei mai mulți. Într-o seară a venit la el acasă, ai lui erau plecați la băi la Olăneşti. Jana, maternă, bând o cafea şi dându-i revelația independenței şi maturității care bătea la uşă. A fumat şi a băut un ness dintr-o înghițitură apoi i-a rupt tricoul cu un gest hotărât.

A plecat la oră de întuneric, ieşind pe poartă cu pasul neşovăielnic şi nedând atenție grupului de tineri din drum, din care o voce stupefiată exclamă: Jana, băiete!

Miezul verii. Anul acesta a fost de puține ori la plajă. O dată la gârlă, în satul natal, când era să leşine de căldură la întoarcere. A fost teribil de cald vara asta. A fost parastasul de şapte ani al bunicului din partea tatei. Gaze fierbinți se revărsau în şuvoaie, râuri, torente. Totul se clătina în jur. Privirea aiurează, nu se poate lipi de nimic, creierul în clocot nu poate isca nici un gând.

A citit în iulie „Ființă şi Timp”. Heiddeger zice că Timpul este doar un criteriu de distingere naivă între diferitele ipostasuri ale ființării. Deoarece ființa nu poate fi sesizată decât din perspectiva temporală, răspunsul la întrebarea ce este existența nu poate să rezide doar într-o propoziție izolată şi oarbă. Există numai devenire, fluctuație, schimbare în ființă. Iubirea este, dimpotrivă, zice Platon, şansa sufletului de a-şi aminti frumosul în sine, de a prinde din nou aripi, de a se mântui. Programul de săptămâna asta – dimineața singur acasă, după-amiaza singur la serviciu – i-a permis să scrie mult. Patru după-amiezi a scris, dar nu ştia dacă a scris lucruri bune. Prostii fără sens. Excepție poate povestirea fantastică. Fantasticul e un mod de a ne aminti

basmele din copilărie, la alt nivel. E o insinuare a misterelor existenței în banalul cotidian.

De la parastas s-a întors spre casă pe ulița copilăriei, luând în picioare praful cu aceeaşi voluptate cu care o făcea şi în şcoala primară. În fața porții a văzut-o. De zece ani n-o mai văzuse, auzise doar vorbe prin vecini că se măritase şi că nu era fericită. Bătăi, ochi vineți, spital. Avort. Jana îşi acoperise fața cu mâinile şi-şi întorsese capul. „Nu vreau să-ți strici amintirea despre mine", zise.

Din când în când îi revine pofta de a scrie. În rarele clipe de liniște, când ar putea să scrie nesupravegheat, când nimeni nu strigă şi nu urlă împrejur, atunci stă şi se uită la foaia albă de pe birou şi nici o idee nu se leagă. Seara însă, înainte de culcare, adoarme mult mai uşor cu Max în gând. Vine şi se instalează ca la el acasă şi se lasă în voia poveştilor lui, dar nu prea mult, căci somnul îl acoperă cu o plapumă de puf, calmându-i mâncărimile. Dimineața se trezea ca năuc, de parcă era pe altă lume. „În dimineți, ucideți toți păcătoşii". Nu ştia de unde i se năzărise gândul acesta. Luase caietul în mână ca să-şi noteze ideea. Simpla atingere a caietului îl curentă. Palma întinsă, degetele alunecară uşor pe copertă, prin degete urcă fluidul. Litere, litere, cuvinte, fraze, imagini, sentimente, disperare, ură, deznădejde. Cine… cine e aici, cine e în caiet – nu sunt eu acela! Vru să-şi desprindă mâinile de pe coperta lucioasă şi flască dar nu putu, parcă se lipiseră, se afundaseră în pasta cleioasă de hârtie şi printr-o osmoză dezgustătoare sângele i se amesteca lent cu cerneala albastră.

Recitise încă odată jurnalul de la început – mereu aceeaşi surpriză. Parcă se regăsea pe sine însuşi, dar totuşi altul, cel de săptămâna trecută, cel de anul trecut, cel din copilărie şi adolescență. Amintirile păstrate în mod natural au o tentă cenuşie, par abstracte, nu pot să reînvie senzația de autentic. Însemnările din jurnal sunt însă o dovadă materială. Eu sunt cel care le-a scris, îşi zise. Ar fi vrut să scrie o povestire fantastică despre un personaj care se întâlneşte cu sine însuşi în trecut.

Depărtarea spirituală între cele două ipostaze temporale era însă atât de mare, încât eroul lui suferea un adevărat şoc când se recunoaştea. Retrăirea, pe viu, a unor anumite evenimente îi va releva într-o lumină complet nouă cursul unei întregi perioade din viaţa sa, şi va înţelege că cele mai intime imbolduri care îi hotărăsc în ultimă instanţă viaţa rămân ascunse, se sustrag iluminării prin aducere aminte. Efectul lor instantaneu practic este atât de mic, infinitezimal, încât e nevoie de o nemaipomenită clarviziune şi putere de analiză pentru a le discerne însemnătatea pe care urmează să o capete în viitor.

Sunt un bou, un idiot, şi încă o mai recunoştea cu nonşalanţă în scris, emfatic, fără nicio jenă. Oare nu-şi dădea seama? Nu avea indicii că era la un pas de paranoia? Dacă nu cumva îi şi trecuse pragul. Un tip imposibil, extrem de orgolios, suferea când i se atingea egoul, orice jignire sau impresie de ironie la adresa lui era o calamitate, îşi făcea procese de conştiinţă nopţi şi zile la rând. Şi câtă disimulare! Nimeni nu ştia ce zace în el, unii poate încercaseră să-l tragă de guler, dar lui nici vorbă să-i sune clopoţelul. El era cel nedreptăţit, cel neînţeles, cel drept, în afară de el toată lumea era cu susul în jos. Pentru cei câţiva apropiaţi ai săi, neamuri şi colegi de birou, era cu singuranţă un caracter imposibil.

Puse sticla la gură să bea şi apa i se scurse pe la colţurile buzelor, pe gât. Cu o zi înainte i s-a făcut rău din cauza căldurii. A fost la dispensar, dar medicul lipsea. A vrut să scrie în jurnal cum a fost atunci la plajă dar a renunţat. La urma urmei, n-a fost decât o banală baie. Maxime, zise mama Janei, strângând între dinţi colţul basmalei, ca să nu izbucnească în lacrimi, Maxime, de ce ai lăsat-o să se mărite cu altul? Şi-a luat lumea în cap, a înnebunit de durere. S-a umflat de pastile şi acum e o legumă, numai piele şi os. A făcut un copil rahitic de care nu e în stare să se ocupe, nu mai e lucidă. Şi toată noaptea te strigă în somn.

I s-a întâmplat să facă în seara zilei precedente o călătorie în timp. Nu credea că aşa ceva este posibil, circulau unele zvonuri

că savanții ar fi reuşit să construiască Maşina Timpului, dar nu fusese înclinat să le dea crezare. Întotdeauna îndeplinirea dorințelor celor mai ascunse ne surprinde nepregătiți, din spirit practic preferăm scepticismul. Şi apoi, nici nu putea să-şi imagineze cum ar arăta o maşină a timpului, ea, care se putea sustrage realității materiale. Credea mai curând într-un fel de migrare a sufletelor, posibilă doar în conjuncturi particulare ale câmpurilor de forță. Această imagine îl conducea la ideea unei răpiri definitive într-un trecut oarecum arbitrar şi întru totul străin şi ostil, fapt care îl înspăimânta. În astfel de termeni îşi imagina călătoria în timp. Având seducția miturilor originare, dar alienantă, devoratoare.

A perseverat totuşi în cultivarea acestei imagini de coşmar şi, cu o plăcere masochistă, a scris o povestire în care eroul se teleporta peste noapte în timp, în casa părintească şi intra în dormitorul său tocmai la timp pentru a-l opri pe celălalt, care, cu un chibrit aprins în mână, se pregătea să ardă în sobă scrisorile iubitei. S-a aruncat asupra adolescentului de şaptesprezece ani, care, de uluială, a scăpat chibritul peste bidonul cu benzină. Incendiul care a urmat a fost atât de violent, încât a mistuit pachetul de scrisori, covorul şi perdeaua au luat foc, iar alter-ego-ul său din tinerețe muri în câteva zile la spital din cauza arsurilor.

Caietul acela însă l-a pierdut, şi n-a mai fost în stare de atunci să refacă povestirea din memorie. Ani în şir l-a căutat prin debarale, prin pod, prin lăzi cu lucruri vechi. Cu o zi în urmă a răsturnat în mijlocul camerei toate vechiturile alea şi s-a aruncat cu furie peste ele, într-o îmbrățişare ca de adio. Şi-a afundat palma prin buzunare râncede, adânc printre cojoace, paltoane şi sacouri şi atunci a simțit atingerea netedă a copertelor de vinilin. A luat înfrigurat caietul în mână şi cu setea cu care un drogat îşi injectează, cu degete tremurânde, sub piele, drogul,a început lectura.

Nu a băgat de seamă schimbarea subtilă care se petrecu. Cu capul rezemat de grămada de haine, ținând în mâini jurnalul,

usturimile şi mâncărimile din trup i se calmară pe nesimțite, senzația de frig dispăru şi pentru prima dată după luni de zile odihna îi binecuvântă oasele. Fluxul străin urca din filele scrise mărunt cu cerneală, prin falange. Deschise ochii şi privi o vreme în tavan fără să clipească. Timpul stagna, tavanul dispăruse şi bolta cerească se rotea în jurul Stelei Polare în sens retrograd. Constelații diforme, din alt Univers, executau un dans epic şi straniu, Luceferi străini explodau şi piereau, comete sfâşiau orizontul. Prima rază de soare izbucni în spatele munților erodați, luminând câmpia pârjolită şi tăcută, pe care ochii lui, obişnuiți cu întunericul, o îmbrățişară dintr-o privire.

„Visez, îşi zise. Încă unul din acele coşmaruri. În curând se va face dimineață, iar dimineața e ceasul în care ucidem toate visele. Dar ce e real şi ce e vis, până la urmă, în viața mea? Sunt din ce în ce mai confuz, acum.” Încercă să se ridice în picioare, dar picioarele nu-l ascultară. O bizară, insidioasă, frică de necunoscut îi paralizează voința. Sub geana orizontului o explozie de portocaliu şi galben izbucni deodată. Un vulcan, sau poate soarele victorios care se naşte iarăşi din genuni? Demoni cu aripi membranoase îşi luară zborul, cu țipete sfâşietor de triste, din pinul uriaş care se înălța în fața lui. „Aşa e iadul”, îi trecu prin minte. Nu poți să faci nicio mişcare, eşti apăsat şi țintuit de neputința erelor geologice care s-au acumulat deasupra ta.

Reptila cu ciocul uriaş plană deasupra lui şi ghearele îi sfâşiară pieptul. Fu smuls, luat şi ridicat în zbor şi nu putu să facă niciun gest de apărare. Sub ochii săi, câmpii pustii şi pârjolite se alungară către orizont. Nici bătăi din aripi, nici adieri de vânt. Doar o planare lină, continuă, fără scop şi fără întrezărire de final. Orele trec, zilele trec, anii se scurg.

Uitare şi apoi nimic. Doar întuneric.

Stăpânul
(de Ionuţ Ghionea)

Căruța hurducăi pe drumul desfundat şi prăfuit. Încă puțin. Clătinat şi zdruncinat de căruța strâmbă, suit pe capră, cu hățurile calului în mâna stângă, afundat în gânduri, Ion privi orizontul. În curând avea să se însereze. Dădu un imbold scurt animalului, trebuiau să ajungă până la intrarea în noapte. Obosit şi însetat, calul îşi târşâia greu copitele prin praful gros şi uscat al uliței. „Hai mă, hai, nu mai avem mult, hai…”.

Un câine sări dintr-o curte lătrând căruța sărăcăcioasă cu coviltir peticit şi decolorat. Fără să îi acorde vreo atenție, om şi animal trecură mai departe. Lătratul câinelui rămase undeva în urmă, ultimele case ale satului începură să-şi depene pereții scorojiți, gardurile rupte, câțiva copii despuiați şi murdari alergară să atingă măştile hidoase atârnate de coviltir. Încă puțin şi ajung, da, e chiar acolo, pe dealul acela. Şi este încă lumină, e bine.

Ion închise ochii obosit, lăsă hățurile din mână, calul aproape că ştia drumul deşi era prima oară când ajungeau prin aceste locuri uitate de lume. Îl cuprinse o moleşeală dulce, ca o beție, ca o vrajă cu mii de fire invizibile.

De azi dimineață era afundat în gânduri, întreaga sa viață i se perindase pe dinaintea ochilor. Aproape că a pierdut noțiunea timpului deşi amintirile vii şi adesea dureroase l-au făcut să trăiască din nou clipe amestecate şi tulburi din viața sa tumultoasă. Mereu pe drumuri, prin târguri, jucând pe podelele de lemn slinos ale cârciumilor din marginea Bucureştiului, Târgovişte şi Braşovului. Dar cine să le mai ştie? Câți ani au trecut, cine îşi mai aminteşte de început? El…ei bine, el nici nu mai ştie câți ani are. Şi dacă ar şti la ce ar conta? Nu l-ar face

nici mai frumos, nici mai bogat şi nici mai sătul. Mai important e să ştie când va ploua, care sunt drumurile călcate de lupi sau de tâlhari decât un număr de ani, adunați, acolo…

Îşi amintise bine de ziua în care Stancu a venit la ei la poartă şi a vorbit cu mamă-sa. Pe atunci el, Ion, era doar un copil de 5-6 ani, mama i-a chemat pe toți, i-a înşirat unul lângă altul şi i-a spus bărbatului: „Alege-ți unul, doar unul pot să îți dau…”. Ei, copiii, se înghionteau, frați de vârste diferite, râdeau fericiți de ziua aceea însorită de septembrie şi scoteau pe ascuns limba la străinul înalt şi uscățiv. Da, parcă era în septembrie, Stancu se plimbase de câteva ori prin fața lor, îi măsurase cu privirea şi murmurase ca pentru sine „…un băiat, da, un băiat vreau, nu îi pot deosebi, sunt la fel de zdrențăroşi şi slabi…”. Copilul simțise o mână aspră pe umăr, Stancu îi ridicase bărbia cu nuiaua biciului şi-l privise în ochi: „Cum te cheamă băiete?”. Ruşinat, copilul abia îngăimă: „Ion, Ion nene…”. „Bine, pe ăsta îl iau, hai femeie, pregăteşte-i bocceluța, dacă ai să-i dai una, dacă nu, gata, îl iau aşa, găsesc eu ceva să-l îmbrac”.

În primele clipe copilul de atunci nu înțelesese, deşi acum totul e aşa de limpede. De la uimire, la disperare şi apoi la deznădejde, aceste stări au trecut rapid prin inima şi sufletul acelui băiețel slab şi timid de altădată. Imaginea celor câțiva gologani aruncați în palma mamei şi ultimele sale cuvinte i-au rămas pentru totdeauna săpate adânc în minte: „Să fii cuminte Ionică, să îl asculți, nu-i mai spune nene, de azi e stăpânul tău, el te va creşte, îți va da de dormit şi de mâncare, să mergi cu el şi să nu-i ieşi din vorbă…”.

Primele zile după plecare au fost cele mai grele, Stancu l-a pus să învețe câteva cântece, să joace, să arunce bilele şi să le prindă cu ochii închişi, să mâne caii căruței, să pregătească terciul de mămăligă, să aprindă focul, să întindă mâna milog în uşa bisericilor…

Au colindat toată țara, au trecut munți şi râuri învolburate, au văzut marea, au mâncat când au avut ce şi au răbdat când

nimeni nu s-a milostivit cu ei, au bătut drumuri crăpate de secetă şi au cerut apă pe la casele creştinilor. Unii s-au îndurat şi i-au primit câteva zile, apoi au plecat mai departe. Au răzbit frigul şi zilele toride de vară împreună, Stancu, el şi caii. Din când în când câte un câine pribeag se aciua pe lângă căruța lor şi pleca când de la masa oamenilor nu rămânea nicio firimitură şi pentru el.

Stancu nu l-a bătut niciodată, ci l-a învățat din toate câte ceva. El a fost cel care i-a pus prima mască pe față şi i-a desluşit meşteşugul jocului păpuşilor din cârpe legate cu sfori de mâini şi de picioare. Au câştigat bani buni din asta, prostimea se aduna la bâlciurile de duminică şi privea cu nesaț priceperea copilului, asculta cu plăcere glasul lui subțirel şi dulce. Mai întotdeauna, desaga stăpânului se umplea cu mâncare, adusă de femeile miloase copilului cu ochi albaştri. Şi apoi o împărțeau împreună.

Au trecut anii, copilul de odinioară a crescut, a devenit un bărbat puternic, mândria lui Stancu. Nu i-a ieşit niciodată din vorbă, l-a ascultat şi l-a iubit ca pe tatăl pe care nu-l avusese acasă. Ion a încercat în câteva rânduri să aducă vorba că doreşte să-şi vadă mama, frații, dar Stancu i-o tăiase scurt: „La ce bun să ne întoarcem? Ce să vezi? O batrână scofâlcită, săracă şi plină de griji? Eu sunt familia ta, eu te-am purtat cu mine, eu te-am învățat tot, eşti al meu. Cei de acasă ar vrea doar banii tăi, nu pe tine, tu nu le mai aparții...". De fiecare dată, Ion plecase privirea: „Da, stăpâne...". Îşi dăduse singur seama, peste ani, că mama îl vânduse pentru câțiva bani şi că toată viața sa şi-o petrecuse alături de omul acesta. Şi, într-un fel, îi datora viața.

Dorit de femei şi invidiat de bărbați, un munte de om, blând şi cuviincios cu toți, prieteni sau străini, Ion asculta şi acum de Stancu, ale cărui tinereți apuseseră de mult. Aproape orb, slab şi lipsit de puteri, Stancu era doar o umbră a ceea ce fusese cândva: stăpânul unui băiat luat de lângă ai lui. O vreme nu s-a mai dat jos din căruță, apoi nu a mai mâncat nimic, cerea doar apă din când în când. Ion a văzut toți doctorii şi vracii târgurilor

în căutarea unui leac care să-i redea bătrânului puterea. În zadar…Stancu se topea câte puțin în fiecare zi. Pînă azi.

„Băiete, eu sunt gata, plec…”. Ion deschise gura să se împotrivească, dar Stancu continuă răguşit: „Te-am crescut cum am putut eu mai bine, tot ce am va fi al tău: căruța, calul ăsta olog care ne-a mai rămas, măştile, păpuşile…Nu îți pot lăsa mai mult, am aici doar câțiva bănuți adunați în zilele bune, fă-ți un rost, găseşte-ți o femeie, nu rămâne un hoinar ca mine…”. Stancu desfăcu de la piept un batistă înodată din care se rostogoliră în palma lui Ion cîteva monezi din aur.

Au ajuns, Ion trase hățurile şi căruța opri într-o rână. Bărbatul sări de pe capră şi trase cu grijă din spatele coviltirului un cearceaf cu un trup moale şi slab, o umbră. O lacrimă amară se scurse pe obrazul ars de soare şi prăfuit. Azi e ziua în care îşi va îngropa tatăl.

Mai târziu, poate o săptămână sau două din acea zi, să tot fi fost prin septembrie, o căruță strâmbă opri în fața unei case părăginite. Un bărbat coborî şi vorbi cu femeia din curte. În mâna femeii, lăsați să cadă dintr-o batistă, sclipiră 3-4 galbeni mărunți. Câteva lacrimi înăbuşite în basmaua neagră şi un băiețel urcă alături de bărbat în căruță. Avea să fie un nou început, un destin alergat pe drumurile pribegiei, al bâlciurilor şi târgurilor de duminică, al cărărilor înguste de munte, al nopților petrecute sub lumina lunii, al zilele bune în care vor avea de mâncare, al clipelor de trudă în deprinderea meşteşugurilor celor pribegi?

Povestea lor nu ne este, însă, cunoscută, ştim doar că la întrebarea băiețelului: „Cum te cheamă, nene?”, bărbatul i-a răspuns: „Ion…am fost şi eu odată ca tine, ascultă-mi vorba şi îți va fi bine, îmi poți spune stăpâne…”

MAINSTREAM

Linguriţa de argint
(de Constantin Păläduţă)

După ce a avut bunătatea de a citi în The Morning Bell cele câteva rânduri însemnate de mine după istorisirea unui cinstit locuitor din paşnicul orăşel Tubneyhill, un bun amic mi-a trimis o epistolă în care, printre altele, m-a întrebat dacă n-am ştiinţă şi despre alte întâmplări neobişnuite din această parte a lumii, arătându-se astfel dornic să le afle.

Cum de la Gloucester nu-i cale prea lungă până la numita aşezare, iar treburile mă poartă uneori pe acolo, iată-mă, cu prima ocazie de acest fel, aşezându-mă la o masă la Rățoiul Roşu – locanta unde l-am cunoscut şi pe volubilul Charlie Cox. Nu-i, din nefericire, cea mai aleasă destinație pentru cineva care doreşte să soarbă o bere în linişte. Dimpotrivă, pare mai degrabă un loc de evitat, cu măsoaiele sale lungi şi grele, acoperite cu plăci subțiri de ardezie (nu spre curățare mai temeinică, ci doar mai rapidă), cu lumina îndoielnică şi cu hărmălaia produsă frecvent de liota de chirigii care, în aşteptare de clienți – fiindcă în apropiere e şi stație de trăsuri –, se încălzesc la un punch cald producând, nu arareori, şi gâlceavă. În plus, patroana, onorabila doamna Annie Dempsey, şi cele câteva slujnice gata oricând să pună la punct pe oricine ar cuteza să le spună ceva necuvenit, nu par să se dedice în vreun fel ridicării rangului zisei locante! Dar gândindu-mă la obiectivul meu, acela de a mai afla câte ceva neobişnuit din viața micului sat, mi-am adus berea mai în față, am aprins pipa şi m-am pus pe tras cu urechea.

N-aveam, din păcate, ceva important de auzit. Cel mult povestea unui domn prezentabil, după aparențe proprietar al unei trăsuri, despre niște tineri (pesemne studenți din Oxford) care încercaseră să dispară înainte de a plăti cum se cuvine efortul lui şi al căluțului de a-i căra vreo trei mile. Fireşte, explica omul, a fost nevoit să coboare şi să le arate că ştie să alerge şi să-şi facă dreptate, la nevoie şi cu biciul! „I-am ajuns pe la White Gate – dumneata, Thomas, trebuie să ştii pe unde se află", căută el sprijinul unui comesean care, netulburat, îşi vedea de porția lui de rom încălzit „şi mi ți i-am tocat până au scos banii. Ba, unul a pierdut, fugind, şi chestia asta", zise arătând cu mândrie un fel de eşarfă roşie. „Aşa că tot eu am ieşit în câştig", sfârşi el triumfător povestea.

Mă cam gândeam deja să plec, zicându-mi că poate o altă seară va fi mai bună pentru căutările mele, când un bărbat firav, care purta cu eleganță o redingotă ce-şi terminase demult stagiul de haină nouă, îşi ridică politicos pălăria înaltă şi-mi ceru voie să se aşeze lângă colțul meu de masă, ceea ce am încuviințat pe loc. Omul se aşează mulțumindu-mi, luă o gură respectabilă din cana de cositor plină cu bere, apoi se şterse delicat cu o batistă a cărei culoare n-am putut s-o disting şi-mi zise satisfăcut:

— Până la urmă, nimic nu se compară cu o bere lângă un foc bun, la vreme de seară răcoroasă ca asta!

Am fost de acord, fireşte.

Omul gustă sănătos a doua oară, repetă ritualul ştergerii cu batista, apoi mă privi iscoditor.

— Nu sunteți de pe aici, constată.

— Nu, vin de la Stroud, Gloucester.

— Şi mergeți…

— La Oxford, mâine de dimineață.

— Sunteți profesor acolo?

— A, nu, nu pot să aspir la o asemenea cinste. Dar am oarecare legături cu viața intelectuală de acolo.

— Înseamnă, că nu ştiți nimic despre istoria care a făcut vâlvă aici, cea a familiei Eastenders! Şi fără să mă lase să zic ceva, continuă: Să ştiți că am participat personal la toată povestea aia!

— Chiar aşa?, am spus eu doar pentru a întreține conversația.

— Da, domnule, cum mă vedeți, să ştiți că eu, George Hart, sunt printre cei cărora domnul Eastenders le încredințează uneori sarcina dificilă de a fi gonaşi la vânătorile sale! Vorbesc, desigur, de tânărul Eastenders, fiindcă ştiți, cel bătrân, cu guta lui, nu mai vânează de mult…

— Desigur…

— Ei bine, toată tărăşenia s-a petrecut taman când participam şi eu, ba chiar am avut un rol însemnat la acea partidă!

— Cum aşa?, întrebai, pregătindu-mă să ascult.

— Păi, să vă spun. Să tot fie trei săptămâni de atunci; domnişorul Will, cum i se spune, a dat veste că sâmbătă va merge la vânătoare în pădurile de la Hurst Hill – ştiți unde, bănuiesc: la sud de Oxford Road, nu foarte departe de aici. M-am prezentat dimineață de tot – am avut chiar timp să iau o gustare cu vizitiul şi cu una dintre bucătărese, Amy, o brunetă cu toate calitățile potrivite unei fete de vârsta ei, apoi s-a dat plecarea. Ei, şi aici intervine primul incident neplăcut: mi s-a încredințat să duc (nu era prima oară, vă asigur) căldăruşa aceea de alamă în care tinerii domni pretenționi ți ținghează, ca să poată răci la nevoie băuturile atunci când fac popas.

— Ştiu, desigur, am zis, făcând totodată semn din sprâncene patroanei, să-i mai aducă o bere companionului meu care, luat probabil de valul povestirii, îşi terminase deja cana.

— Ei bine, pot spune că am avut ghinion: chiar la intrarea în pădure, o creangă mi-a agățat pălăria (desigur, aveam alta, potrivită împrejurării, nu pe cea de acum!) şi când m-am aplecat s-o iau, nu ştiu cum, am răsturnat toată gheața pe jos!

— Ce ghinion!

— Da, domnule. Iar master Will s-a supărat foarte tare, foarte tare, chiar a suduit şi, nervos cum era, mi-a înşfăcat căldăruşa şi a atârnat-o la oblâc, zicându-mi că nu-s bun de nimic – ceea ce m-a îndurerat nespus…

— Îmi închipui!

— Da, domnule. Chestia e că am apucat să iau din iarbă linguriţa de argint care fusese pregătită pentru gheață – ştiți, nu e bine să pui mâna pe gheața rece, te poți îmbolnăvi…

— Aşa e!

— Da, domnule. Am apucat să pun linguriţa în căldăruşă înainte de a mi-o lua. Din nefericire, nimeni n-a văzut acest gest, ba chiar unii au tendința să presupună că mi-aş fi însuşit-o, ceea ce este complet neadevărat!

Şi domnul Hart dădu semn că ar dori să verse o lacrimă, dar fiind un bărbat dârz, treaba asta nu-i reuşi.

— Da, domnule, continuă el. Am pus-o acolo, sunt sigur, după cum sunt sigur că tocmai ea poate fi cheia întregii poveşti!

— Extraordinar!

— Da, domnule. Şi o să vă explic îndată şi de ce cred eu asta. Deci ne-am afundat în pădure, noi, gonaşii, ne-am făcut datoria, iar câinii au prins repede o urmă de vulpe şi au plecat în fugă. Vânătorii – după ei. Numai că domnişorul Eastenders a rămas oleacă în urmă şi a luat-o mai la stânga – asta am văzut şi eu, dar şi alții. Ei bine, partida a continuat, vânătorii au prins vulpea şi ne-am oprit cu toții într-o poiană, să ne tragem sufletul.

— De înțeles.

— Da, domnule. Când, deodată, cineva a întrebat: dar domnul Eastenders unde e? Ei bine, nu era! Am început cu toții să strigăm, fiecare după puterile lui şi după rang: care „domnule Eastenders”, care „Will, Will”, unii au suflat în trompete, s-au tras şi focuri în aer, dar nimic!

— Ah!

— Da, domnule. Când ne sfătuiam ce să facem, după încă vreun sfert de ceas, numai ce apare domnişorul Will palid la față, cu o mânecă sfâşiată de spini şi teribil de agitat. „Ați văzut şi voi? Ați auzit?”, striga cât îl țineau puterile, şi să ştiți că domnişorul are bojoci, la nevoie!

— Sunt sigur de asta…

— Da, domnule. Ne-am adunat cu toți în preajma lui – desigur, după importanța şi rangul fiecăruia, şi ne-a fost dat să auzim cea mai năstrușnică poveste din câte-au fost vreodată! Cică s-ar fi îndepărtat fără să vrea de grosul vânătorii şi a ajuns într-o poieniță tare frumoasă. S-a oprit oleacă, ba chiar a descălecat şi-şi trăgea sufletul când s-a simțit înconjurat de un fel de ceață, apoi din față a apărut un grup – ce zic eu, un adevărat regiment de soldați care răcneau din toate puterile atacând, unii călare, cu săbii, alții pe jos, trăgând focuri de armă. I s-a făcut părul măciucă, zice, s-a speriat aşa de tare, că n-a putut face măcar un gest. S-a lăsat la pământ, cu mâinile deasupra capului şi a stat aşa… nu ştie cât. Ei bine, în acest timp toată gloata aia a trecut pe lângă el fără să-l vadă şi a dispărut în pădure sau în ceața din care-a venit. Când şi-a revenit, totul era liniştit, iar pe jos nu era nici măcar o urmă!

— Extraordinar, făcui eu, repetând gestul către onorabila doamnă Annie Dempsey, pentru a mai aduce o bere celui din fața mea.

— Da, domnule, confirmă el, făcând nişte grimase care lăsau oarecum să se înțeleagă că ar dori ca respectiva doamnă să se mişte ceva mai repede. Asta ne-a zis domişorul Eastenders, dintr-o suflare, iar noi am rămas uimiți, fiindcă nimeni nu auzise şi nu văzuse nimic. Or, o asemenea armată nu putea trece neobservată, cel puțin de către noi, gonaşii, care se ştie că avem simțurile cele mai ascuțite!

— Neîndoios.

— Da, domnule. Ei, şi după aia am aflat că au mai fost şi alții care pretind că au văzut ceva asemănător pe acolo, de pildă un anume John Green, un negustor de oale din comitatul Warwich Shire, dar presupun că nu poți pune bază pe spusele unora ca ei.

— Desigur.

— Da, domnule. Domnişorul Will nu s-a lăsat, a cercetat la pas zona, la întoarcere i-a povestit în amănunt şi maiorului Davies – cred că ați auzit de el, dar nici acesta n-a putut zice din ce regiment erau ăia, ba a spus că în viața lui n-a auzit de aşa uniforme, sugerând chiar ideea că aşa ceva nici nu există!

— Hm…

— Pe de altă parte, invitat ca de obicei joia la dineu la reşedința Eastenders, părintele Carter – trebuie să fi auzit de father Allistar Carter, e vestit pentru predicile sale de Crăciun – şi-a amintit de cele citite într-un almanah, cum că asemenea întâlniri bizare se petrec în mod obişnuit undeva, în Scoția, pe locul unde ar fi fost cândva o sângeroasă bătălie. Dar nu cred că te poți bizui pe poveştile unui popor care vede stafii în orice casă mai veche, şi nici în ce scrie într-un almanah – se ştie că ziariştii sunt înclinați să dea mai uşor frâu liber fanteziei. Păi dac-ar fi aşa, la câte războaie s-au purtat pe aici, ar trebui să ne ciocnim zilnic cu soldați puşi pe hartă, nu credeți?

— Mda, înclin să fiu de acord cu dumneata…

— Mulțumesc, domnule. Aşa că toată lumea a decis ca e o născocire, unii au şi râs de master Eastenders, astfel că destul de repede nici nu s-a mai povestit ceva despre acel incident ciudat. Numai că eu am altă părere despre ce s-a întâmplat.

— Cum aşa?!

— Vă mai amintiți de linguriţa de care ziceam? Ei bine, eu unul cred că domnişorul a aţipit, iar în timpul ăsta căldăruşa, care era legată la şeaua calului, s-a mişcat, iar linguriţa, fireşte, a zornăit; cred că domnişorul a visat, iar acel zornăit i s-au părut lui a fi soldați în luptă. Da, domnule!

— Extraordinar. S-ar putea să aveți dreptate!

— Sunt convins, domnule…

— Mai doriți o bere?

— Nu, domule, vă mulțumesc din suflet pentru bunătate, dar mă retrag pentru odihnă: sunt chemat mâine dimineață ca gonaş la o nouă partidă de vânătoare, de către domnişorul Eastenders!

— A, şi mergeți tot acolo, la Hurst Hill?

— Da, domnule, mai ales că domnişorul mi-a spus să caut neapărat linguriţa aia de argint, fiindcă în învălmăşeala de atunci ar fi dispărut, nu ştiu cum…

FOILETON

Raza de întuneric (I)
(de Daniel Barbu)

Victor Măerean se întorcea spre hotel, păşind încordat pe caldarâmul unei străduțe înguste din Bizerte şi privind neliniştit în jur. Era în Tunisia de două săptămâni, dar până-n urmă cu două zile stătuse în Tunis, unde fugise după incidentul de la Londra, sperând că o țară francofonă va fi un adăpost mai sigur. După nici două săptămâni, constatase că speranța îi fusese deşartă. Tentativa de asasinat – a cărui victimă trebuia să fie el, şi nu celălalt – îl trezise definitiv la realitate, revelându-i în sfârşit poziția lui în afacerea asta, poziție pe care ar fi putut s-o deducă mult mai devreme. Scăpase totuşi, pentru a doua oară, printr-un noroc inexplicabil, iar acum se refugiase într-un oraş mai mic, după ce încercase să-şi piardă urma, transformându-şi drumul până aici într-un adevărat slalom. Ştia că mutarea asta nu-i va oferi decât un răgaz scurt, aşa că intenționa să rămână foarte puțin. Abia acum conştientizase situația lui de fugar şi necesitatea de a fi permanent în mişcare, cel puțin până-i va contacta iarăşi pe americani.

Alesese Bizerte fiindcă nu voia să se depărteze de coasta Mediteranei. Intenționa să plece mai departe, spre Palermo, cu vaporul – avea motive să nu mai folosească avionul, unde era obligat să-şi lase aparatul în bagajul pentru cală şi să rămână fără protecție pe parcursul zborului. În urmă cu câteva zile primise o informație cu care spera să-i recâştige pe cumpărători şi să stopeze atacurile lor inexplicabile, declanşate chiar în momentul în care tranzacția părea finalizată, însă era nevoit mai întâi să le demonstreze că situația s-a schimbat, că el a devenit iarăşi o persoană indispensabilă. În ultima vreme intenționase

de câteva ori să refacă legătura cu ei, sperând că incidentul din aeroport fusese declanşat la iniţiativa unui agent zelos, şi nu reprezentase un act premeditat. După atacul din Tunis înţelesese însă că nimic n-a fost întâmplător şi că va fi foarte dificil să-i contacteze atâta vreme cât era nevoit şi să-i evite; problema părea fără soluţie. Hotărâse să meargă la Palermo, unde avea o cunoştinţă prin care voia să le trimită un mesaj. Asta era tot! Era suficient ca ei să afle un singur amănunt pentru a-şi modifica intenţiile în privinţa lui. Apoi, după ce se vor aşeza iarăşi la masa negocierilor, Victor era dispus să scadă preţul, conştientizând tardiv că ceruse prea mult. Probabil că asta îi determinase să caute o alternativă mai ieftină, lăcomia lui transformându-i din parteneri de afaceri în vânat şi vânător.

În Bizerte, Victor căutase un hotel mic, pentru a nu repeta greşeala din Tunis, unde se expusese cazându-se într-un hotel pretenţios şi atrăsese multe priviri indiscrete printr-un comportament extravagant, cheltuindu-şi banii pe femei şi jocuri de noroc. Aici spera să-şi piardă urma în mulţimea de turişti, majoritatea europeni, printre care s-ar fi putut face mai greu remarcat şi-l mulţumea faptul că hotelul nu ducea lipsă de clienţi, fiind situat în apropierea falezei. Desigur, poziţia hotelului era de apreciat pentru cine venise să stea la plajă. Situaţia lui era diferită. Radical diferită.

În cele două zile scurse de la sosirea sa în oraş, Victor părăsise camera doar pentru a servi cina: seara precedentă la o terasă de lângă hotel, iar acum la un restaurant din port, unde se aventurase cu gândul să caute în drum o agenţie de voiaj. Găsise două, însă ambele erau închise – era târziu, se înnoptase deja – şi amânase totul pentru ziua următoare. Între timp căpătase convingerea c-ar fi mai prudent să nu apeleze la o agenţie. Renunţase încă din restaurant la ideea cu agenţia de voiaj, când îi văzuse pe cei doi marinari de la masa alăturată şi fusese tentat să-i întrebe cum s-ar putea îmbarca spre Palermo astfel încât să evite formalităţile. Ulterior se răzgândise şi nu-i mai întrebase nimic; observase că marinarii erau americani şi,

după toate câte pățise, era firesc să se țină la distanță de tot ce avea legătură cu America. Ajunsese la concluzia c-ar fi mai indicat să iasă în dimineața următoare şi să dea o raită prin port, până va găsi oportunitatea să afle ce-l interesează. Timpul începuse să curgă în defavoarea lui, trecuseră deja două zile de când stătea pe loc, riscând să fie iarăşi localizat.

Acum se întorcea spre hotel, organizându-şi mintal activitățile pentru ziua următoare şi fiind atent totodată la ce se întâmpla în jur. Înainta prevăzător, stăpânit de senzația că la fiecare colț de stradă îl pândeşte cineva. Faptul că scăpase din ultimul atentat, reuşind probabil să-şi piardă urma, nu-l liniştise câtuşi de puțin. Noaptea trecută nu reuşise să doarmă mai deloc: pe lângă insomnia provocată de temerile sale, mai avusese parte şi de scandalul din camera alăturată.

A zâmbit când a realizat că l-a numit scandal. De fapt, vecinii săi – probabil un cuplu tânăr – se hârjoniseră toată noaptea, făcându-l pe Victor să tresară de fiecare dată când reuşea să ațipească.

Întorcându-se de la restaurant, după ce străbătuse pe jos aproape jumătate de oraş, a ajuns în sfârşit pe strada hotelului. Strada îngustă semăna cu ulița unui ghetou, însă reclamele luminoase şi becurile aprinse odată cu lăsarea întunericului împrăştiau bezna nopții şi creau o vagă senzație de siguranță. Victor fusese stăpânit toată seara de o nelinişte care-l împiedicase să-şi savureze plimbarea şi masa. Era grăbit s-ajungă la hotel, să se ştie în cameră, cu uşa încuiată.

Hotelul, deşi se afla în capătul opus al străzii, se distingea deja printre celelalte clădiri datorită intrării prelungite cu trei trepte mari, de calcar, ce păreau că muşcă din trotuar. Până la treptele albe, asemănătoare unei imense danturi cabaline, drumul era flancat de câteva bazaruri cu produsele expuse pe tejghele care alcătuiau tablouri diforme şi multicolore, cu amănunte ce se estompau în lumina palidă, obligând trecătorii să se apropie pentru a distinge ce reprezintă fiecare pată de

culoare. Nu se vedea vreo logică în aranjarea produselor, iar grămezile de mărunțișuri amestecate şi divers colorate erau cea mai sigură capcană pentru clienții nehotărâți. Era suficient să-i atragă un singur lucru din grămadă pentru ca, imediat, o curiozitate virală să-i cuprindă şi să-i țină lipiți de tejghea minute în şir. Vânzătorii ştiau că odată intrați în mrejele căutării, clienții nu vor pleca mai departe cu mâna goală.

Bazarurile nu-l atrăgeau pe Victor, el fiind tentat de terasele aglomerate şi îmbietoare, de care-şi lipise privirea şi la plecarea spre port. Cele două zile petrecute în camera mică şi anostă fuseseră peste măsură de plictisitoare, însă amintirea atacului din Tunis era încă proaspătă în mintea lui şi hotărâse că nu e cazul să se mai expună inutil.

Ajuns în dreptul hotelului, Victor s-a întors rapid, cu intenția de a surprinde un eventual urmăritor. Întoarcerea bruscă i-a aruncat ochelarii spre vârful nasului. I-a prins cu mâna dreaptă, i-a împins înapoi şi şi-a băgat iarăşi mâna în buzunarul în care avea pistolul cumpărat la plecarea din Tunis de la un francez. Cealaltă mână, pe care o ținea în celălalt buzunar, era încleştată pe aparat, cu degetul mare deasupra butonului. Năduşea abundent din cauza sacoului, însă nu se putea lipsi de el, avea nevoie de buzunare. De două zile, de la atacul din Tunis, nu se mai despărțise de aparat, de pistol şi de ochelari.

A intrat în hotel cu mâinile în buzunare, a trecut pe lângă recepție şi s-a îndreptat spre scări. Nu folosise încă liftul şi nici n-avea de gând să urce sau să coboare altfel decât pe scări. Aparatul putea fi folosit pentru protecție doar în spații relativ largi, iar liftul era mult prea mic. Pe lângă asta, ieşirea din lift rupea liniaritatea observației permanente a ceea ce se întâmpla în jur, făcând posibilă o surpriză greu de evitat.

Victor stătea la ultimul etaj, etajul cinci, însă pe la patru s-a oprit şi a ascultat atent, cu senzația că aude pe cineva în spatele său. Nu urca nimeni, de jos nu venea niciun zgomot. În schimb, de sus se auzeau nişte chicoteli asemănătoare celor care-l

împiedicaseră să doarmă noaptea trecută. Mirarea i-a ridicat sprâncenele şi i-a desenat două cute pe frunte: „Ce pereți subțiri au ăştia!?”. Uimirea sa era îndreptățită. Camera celor doi era la capătul culoarului, după a lui, adică la vreo douăzeci de metri de scară, distanță de la care n-ar fi fost normal să-i audă pe amorezi.

Ajuns la ultimul etaj, a constatat că nu subțirimea pereților era vinovată pentru zgomot. Cei doi se sărutau pe culoar, în dreptul scărilor. Văzându-l pe Victor, s-au întors stingheriți cu fața spre perete, ea pufnind într-un râs înfundat, el aranjându-şi geaca de piele. Nu păreau aşa tineri cum şi-i imaginase Victor noaptea trecută, dar, în definitiv, dragostea n-are vârstă.

A trecut pe lângă ei cu o figură degajată, evitând să-i privească şi să-i pună într-o situație jenantă. În sinea lui zâmbea: „Nu mai au răbdare până-n cameră. Şi ăla, îmbrăcat cu geacă pe căldura asta! Eu măcar am motiv să port sacou...”. Instantaneu, l-a străfulgerat un gând care l-a făcut să realizeze pericolul: „De ce poartă amorezul geacă pe canicula asta!?”. În acelaşi moment, Victor a apăsat butonul aparatului, s-a aruncat la pământ în cealaltă parte a culoarului şi a scos pistolul din buzunar. Cei doi orbecăiau, fiecare cu câte un pistol în mână, însă nu trăgea nici unul. Nu ştiau unde să tragă. Victor a țintit şi a tras rapid, întâi în el şi apoi în ea – de la trei metri nu putea să rateze. Amortizorul, pe care şi-l improvizase din şaibe late pentru şuruburi metric opt şi tubul tăiat dintr-un marker gros, s-a comportat mulțumitor, zgomotul pocniturilor fiind doar puțin mai puternice decât căderea celor două corpuri pe mocheta maronie care acoperea tot coridorul. N-a luat mâna de pe buton până când nu s-a asigurat că nu iese cineva din vreo cameră. După ce s-a convins că nimeni n-a auzit nimic, Victor a oprit aparatul, a luat de jos cele două cartuşe goale, a târât repede cele două corpuri în camera lui şi a ieşit cu un prosop în mână, să şteargă petele de sânge de pe mochetă.

Îi cărase răsuciți pe spate şi nu lăsaseră urme de sânge pe traseu. Când a ajuns la locul unde căzuseră cei doi, Victor a

încremenit. Era o singură pată de sânge, nu două, aşa cum ar fi fost normal. A băgat mâna în buzunar, a prins iarăşi aparatul şi a apăsat îngrozit butonul, aruncându-se în acelaşi timp la pământ, cu faţa spre uşa camerei sale. A pipăit buzunarul în care-şi ţinea pistolul. Era gol! Şi-a amintit că lăsase pistolul pe masă, lângă scrumieră, înainte să meargă la baie să ude prosopul. Coridorul era pustiu, iar uşa camerei lui, rămasă întredeschisă, părea în continuare nemişcată. După o ezitare de două secunde, s-a ridicat şi s-a avântat spre capătul culoarului, cu degetul încleştat în continuare pe butonul aparatului. A trecut în viteză prin dreptul camerei sale, cu privirea îndreptată spre uşa deschisă. Prin deschizătura uşii, i-a văzut pentru o fracţiune de secundă pe cei doi, neclintiţi, în aceeaşi poziţie în care-i lăsase.

S-a întors rapid şi şi-a băgat capul în cadrul uşii, atâta doar, cât să vadă înăuntru. Amândoi erau nemişcaţi, iar pistolul său era pe masă. Numai că masa era dincolo de cele două corpuri care zăceau pe parchet. Fără să intre încă, a luat degetul de pe butonul aparatului. Acum distingea şi culorile. Femeia avea o pată mică, roşie, pe piept, sub sânul stâng. Deci cel nevătămat nu putea fi decât bărbatul, însă pe el nu-l vedea bine, pentru c-o aşezase pe ea deasupra. Împins de spaima care-l cuprinsese, Victor a tăbărât peste ei, a răsturnat corpul femeii deoparte şi a-nceput să lovească, furios şi încrâncenat, faţa bărbatului. Sub impulsul pumnilor săi, capul lovit balansa inert la stânga şi la dreapta. S-a oprit abia când a realizat că stă cu genunchiul într-o baltă de sânge scurs de sub corpul celui pe care-l lovea. Privirea lui a căutat cu înfrigurare până când a găsit gaura lăsată de glonţ în geaca de piele a celuilalt, o gaură perfect rotundă, uscată, fără urme de sânge. Dezvelind pieptul individului, Victor a înţeles de ce nu rămăsese a doua pată pe coridor: geaca de piele impermeabilă adunase sângele ca într-un căuş, eliberându-l abia în cameră, după ce se strânsese mai mult şi găsise o cale de ieşire, sângele formând acum o baltă care se lăţea continuu pe parchet.

A răsuflat uşurat, iar spaima de mai devreme s-a transformat în furie: „Să-i ia dracu' pe toți supereroii din filme. Să-l văd eu pe unul dintre ăştia într-o situație ca a mea şi să-l întreb dacă nu i-a sărit inima din piept? Cum să nu te gândeşti că ăla e viu, dacă nu i-a curs sânge?". Nici acum, când ştia că-s morți, nu se putea linişti. Neîncrezător, le-a verificat totuşi lipsa pulsului, întâi bărbatului şi apoi femeii, convingându-se că nu mai are de ce se teme. A luat pistolul de pe masă, l-a băgat în buzunar şi a plecat din nou să şteargă pata de sânge de pe coridor. De data asta a închis uşa după el. A găsit prosopul acolo unde-l aruncase şi a curățat mocheta până când nuanța de roşu a dispărut, lăsând loc unei pete mari de apă. N-avea rost să insiste, mocheta era oricum maro şi nici înainte nu se vedea mare lucru.

La întoarcere, până să apese clanța uşii, privirea i-a fost atrasă de scrumiera masivă, aşezată lângă fereastră. S-a apropiat şi a constatat că vederea nu-l înşelase. Scrumiera avea două găuri de glonț în partea de sus. Lângă ea, în lambriul de lemn, se mai vedeau încă trei găuri. „Extraordinar! Au tras totuşi!". Înspăimântat şi uşurat în acelaşi timp de constatarea făcută, a înțeles ce noroc fantastic avusese. Acționase în ultimul moment. Încă o secundă şi acum el ar fi fost victima, zăcând probabil în camera lor. A răsucit scrumiera cu găurile spre perete şi a aşezat-o în dreptul găurilor din lambriu. S-a uitat pe jos, însă n-a văzut niciun glonț, rămăseseră toate înfipte în lambriu şi în lemnul de bambus cu care era căptuşită scrumiera. A făcut doi paşi în spate şi a privit cu atenție: aşezase scrumiera perfect, nu se mai observa nimic.

Când să intre în cameră, inima a-nceput să-i bată iarăşi cu putere. „La dracu! Sunt morți, doar am verificat.". A apăsat hotărât clanța şi a intrat brusc. Totul era aşa cum trebuia să fie. A închis uşa după el, a încuiat-o şi s-a aşezat pe fotoliu. Văzând balta de sânge care se întinsese până sub masa de sticlă, Victor a simțit cum i se dă stomacul peste cap şi i-a venit să vomite. S-

a abținut, dar în gură i-a revenit totuşi gustul dulceag al desertului de la restaurant.

Ar fi băut ceva, însă camera n-avea minibar şi nu se punea problema să mai coboare. Era convins că expresia feței l-ar fi trădat, că toată lumea ar fi înțeles ce s-a întâmplat doar văzându-i figura crispată. Încerca să se gândească la ce are de făcut în continuare, însă privirea i se lipea necontenit de corpurile celor doi. S-a apropiat de ei, intenționând să-i ducă în baie, şi abia atunci i-a atras atenția pistolul din mâna bărbatului. S-a aplecat să-l ia, reuşind cu mare dificultate să-l desprindă. Degetele mortului strângeau cu putere patul şi garda trăgaciului. L-a luat apoi şi pe cel din mâna femeii. Erau pistoale serioase, nu ca al său, iar țevile se prelungeau cu amortizoare veritabile. Ambele pistoale aveau ataşat câte un dispozitiv pentru recuperarea cartuşelor goale. Le-a scos încărcătoarele, a completat unul dintre ele cu cartuşe din celălalt, l-a băgat în pistol, iar pistolul l-a băgat în buzunar. Celălalt pistol împreună cu pistolul său le-a pus pe masă. Pe cei doi i-a dus în baie şi i-a răsturnat în cadă, apoi a şters parchetul cu prosopul folosit pe coridor. Şi-a curățat anevoie pantalonii pătați de sângele ce se coagulase deja, după care s-a aşezat iarăşi pe fotoliu.

Era obosit. Efortul şi mai ales spaima prin care trecuse îl epuizaseră. A realizat că, deşi nu-i mai e frică, e stăpânit totuşi de o nelinişte crescândă. Întrebări fără răspuns îl asaltau nechemate: Cum de l-au găsit aşa repede? Unde a greşit? Când vor apărea următorii? Era conştient că în ritmul ăsta n-o mai duce mult, nu era pregătit pentru aşa ceva. A înțeles că trebuia să plece încă din seara asta, nu mai putea rămâne aici nicio secundă, oricum n-ar reuşi să doarmă cu doi morți alături.

Brusc, i-a venit să râdă şi nu s-a abținut. S-a relaxat complet imaginându-şi ce-ar fi făcut în urmă cu doi ani într-o situație similară. În urmă cu doi ani, când îl surprinsese vecinul lui Mişu încercând să iasă din casă cu tabloul într-o mână şi cu sticla de Chivas în cealaltă…

Mişu îi spusese încă de când închiriase apartamentul că vecinul său are un tablou de douăzeci de mii de dolari, dar că el nu dă o lovitură lângă casă, din principiu. Într-o seară, la un şpriț, cum Mişu se tot plângea că nu mai iese nimic şi că-i lefter, Victor i-a propus pe un ton serios, dar ca şi cum ar fi făcut o glumă:

— Hai la vecinu'! Luăm tabloul, îl vindem şi facem rost de bani. Dacă valorează cât spui tu, un an încheiat nu ne mai doare capul.

— Nu ți-am zis, mă, că eu nu fur de la vecini? Du-te tu dacă vrei, că moşu' e plecat la băi, la Căciulata!

Şi Victor s-a dus. Printr-o coincidență nefericită, vecinul s-a întors chiar atunci de la Căciulata şi a intrat pe uşă tocmai când voia el să iasă cu tabloul şi cu sticla de whisky, sticlă pe care o găsise în vitrina de lângă tablou şi-o apucase cu un gest reflex, aproape fără intenție. Ar fi putut să se ascundă după uşă, apoi să-l lovească pe proprietar şi să iasă fără probleme cu prada, însă metodele lui de acțiune nu includeau violența. El se ocupa numai de găinării, majoritatea la pont, cu risc minim. Nu lovise niciodată pe cineva, îşi asumase întotdeauna riscul de a fi prins asupra faptului, iar pentru asta făcuse puşcărie de trei ori.

Văzându-l pe proprietar, Victor a dat frumos bună seara, a pus sticla şi tabloul jos, apoi a ieşit pe lângă bătrânul paralizat de frică. Însă frica l-a ținut doar până l-a văzut pe Victor dincolo de uşă, moment în care a pus lanțul de siguranță şi a-nceput să țipe ca din gură de şarpe. Mişu a ieşit speriat pe casa scării şi, înțelegând rapid situația, s-a alăturat lui Victor în încercarea de a-l potoli pe bătrân. Într-un final, vecinul a catadicsit să accepte rugămințile lor şi să nu facă plângere la poliție, numai că Mişu a fost nevoit, după nici două luni, să-şi caute chirie în altă parte. Asta pentru că stimabilul domn începuse să-l tapeze de bani, iar când Mişu n-a mai avut de unde să-i dea, bătrânul şi-a amintit subit povestea cu tabloul.

… Şi iată că acum, după ce împuşcase doi oameni, Victor nu simțea nicio remuşcare. Amintirea întâmplării cu tabloul i-a alungat teama şi Victor a reuşit să gândească lucid la ceea ce avea de făcut în continuare. Trebuia să plece în seara asta şi să meargă în port, unde, într-un fel sau altul, se va îmbarca spre Palermo. La nevoie ar putea plăti o ambarcațiune mai mică să-l ducă până acolo, îi rămăseseră peste treizeci de mii de dolari din banii luați ca aconto de la americani. Camera o achitase pentru toată săptămâna şi, dacă punea pe uşă indicatorul cu „Do not disturb!", putea câştiga un avans de cinci zile până s-ar fi descoperit cadavrele. După o scurtă reflecție, a înțeles că probabil n-o să le descopere nimeni nici după cele cinci zile, fiindcă vor muşamaliza totul cei care comandaseră atentatul. La Londra, Victor fusese nevoit să-i omoare pe cei doi agenți în parcarea aeroportului, sub privirile a cel puțin patru martori, iar la ştiri nu apăruse nimic, nici în seara respectivă, nici în zilele următoare. Probabil că inițiatorii atacului asupra sa nu erau interesați de publicitate şi rezolvaseră problema cu discreție, fiind de aşteptat să urmeze aceeaşi procedură şi de data asta.

Gândul i-a zburat apoi către atentatul din Tunis. Pentru individul de acolo nu-şi făcea griji, între el şi cadavrul din Tunis nu se putea face nicio legătură, pentru că, practic, fusese vorba de un accident.

O privire aruncată spre cele două pistoale de pe masă l-a mobilizat să treacă la acțiune. Avea bagaje puține şi le-a îngrămădit pe toate în valiza de voiaj. Şi-a verificat încă o dată buzunarele sacoului: în dreptul avea pistolul cel nou, iar în stângul avea aparatul. Ochelarii erau la ochi. Nu putea trece cu valiza prin fața recepției, s-a hotărât deci să coboare pe scara exterioară de incendiu. A ieşit din cameră, s-a asigurat că nu e nimeni pe culoar, s-a dus la fereastra din capătul coridorului şi a deschis-o, după care s-a întors în cameră. A luat valiza, cele două pistoale de pe masă, eticheta cu „Do not disturb!", a ieşit, a încuiat uşa, a agățat eticheta şi, după o ultimă privire spre celălalt capăt al culoarului, a încălecat pervazul. Odată ieşit

afară, a tras geamul după el. Apoi, în loc să coboare, a urcat până la capătul scării metalice, a lăsat pe acoperişul clădirii cele două pistoale care nu-i mai trebuiau şi abia pe urmă a coborât, fără grabă, cele cinci etaje. Ajuns în stradă, s-a asigurat că nu poate fi văzut dinspre intrarea hotelului şi a pornit în direcția portului. În mâna dreaptă avea valiza, iar mâna stângă o ținea în buzunar, încleştată pe aparatul care-i salvase viața pentru a doua oară. Salvarea vieții sale nu era nici una dintre cele două întrebuințări sortite inițial aparatului miraculos al profesorului Marinescu. Trecuse mai bine de un an de când îl întâlnise prima oară pe profesor şi avusese ideea că merită să-l cunoască mai bine.

***

Avea un pont de la Mihai Gabroveanu – Mişu, pentru prieteni – însă, de la pățania cu tabloul, Victor Măerean nu se mai baza pe informațiile lui fără a le verifica personal. Pe o alee cochetă, alături de câteva case construite pe vremea când Bucureştiul era considerat micul Paris, se înălța şi un bloc vechi, lipit de parc şi îmbrăcat în iederă până la etajul al doilea. Victor stătea pe o bancă din parc, încă de la ora şase dimineața, supraveghind intrarea blocului. După informațiile primite de la Mişu, la etajul patru, apartamentul paisprezece, locuia o profesoară care pierduse o mică avere după falimentul unei bănci, iar acum îşi ținea banii acasă, în valută. Profesoara trebuia să fie plecată la mare cu un nepot, însă Victor voia să se asigure că nu-i altfel, motiv pentru care aştepta de două ore ocazia să intre în bloc. Cum lângă uşa de la intrare observase un interfon, spera să intre odată cu vreun vizitator îndreptățit să folosească interfonul fără a trezi suspiciuni. Până acum ieşiseră deja câteva persoane, i-ar fi fost uşor să se strecoare înăuntru înainte să se închidă uşa în urma lor, însă blocul avea numai cincisprezece apartamente şi, probabil, toți locatarii se cunoşteau între ei, iar Victor nu voia să atragă atenția vreunuia. Era hotărât să aştepte pe cineva care va apela interfonul – ceea ce presupunea că respectivul nu e unul dintre locatari – iar când acestuia i se va

deschide, urma să intre şi el, nonşalant, cu un aer de om ajuns acasă. Până acum, profesoara nu ieşise – i-o arătase Mişu într-o fotografie făcută cu telefonul – aşa că intenționa să sune la uşa ei şi s-o întrebe de vărul lui, George Adam, cel care-i dăduse adresa asta cu doi ani în urmă. Era replica sa obişnuită, Victor o folosea de fiecare dată când locuința verificată se dovedea a nu fi goală. Dacă nu-i va răspunde nimeni, va căpăta certitudinea că profesoara e plecată la mare şi va opera liniştit deseară.

Pentru eventualitatea în care profesoara era acasă şi l-ar fi putut recunoaşte ulterior – fiindcă nu voia nicicum să renunțe la treaba asta, ci, eventual, s-o amâne – îşi lăsase barbişon şi mustață încă din urmă cu trei săptămâni. În acelaşi scop îşi procurase o pereche de ochelari cu lentile rotunde şi ramă metalică, ochelari pe care-i considera potriviți cu barbişonul şi mustața. Toate astea îi modificau complet fizionomia: privindu-se în oglindă, până să plece de acasă, Victor nu se mai recunoscuse nici el.

Trecuseră două ore de când stătea pe bancă, dar bănuia că mai are mult de aşteptat, nu prea se fac vizite la opt dimineața. Iată că deja se întorcea unul dintre cei plecați mai devreme. Era un bătrân trecut de şaizeci de ani, care ieşise foarte devreme, când afară nu era încă lumină. O pereche de ochelari aproape negri îi acopereau jumătate de față, ascunzându-i trăsăturile, însă Victor l-a recunoscut după parpalacul şi servieta pe care le remarcase şi la plecare.

Păşind pe prima dintre cele trei trepte de la intrarea blocului, bătrânul s-a împiedicat, reuşind anevoie să evite căderea. S-a redresat în ultima clipă, iar celelalte două trepte le-a urcat precum orbii, căutând treapta cu piciorul fără să privească-n jos şi pipăind aerul cu mâna întinsă înainte. Dacă era orb, pentru Victor ar fi fost o bună ocazie să intre odată cu el. Văzându-l că deschide uşa blocului tot pe pipăite, Victor s-a hotărât brusc. A traversat rapid aleea, a urcat treptele şi a prins uşa cu mâna, înainte ca aceasta să se închidă complet. Până să intre, a privit încă o dată în spate. Nu mai venea nimeni.

A intrat fără zgomot şi l-a văzut pe bătrân deschizând o a doua uşă, care separa holul de la intrare de casa scărilor. S-a apropiat încet, intenționând să-l lase pe celălalt să intre în apartament înainte să urce şi el. După câteva secunde a deschis uşor a doua uşă, pe care bătrânul o închisese după el, şi l-a văzut pe acesta oprit la jumătatea primului rând de trepte, fără ochelari la ochi, căutând ceva în servietă. Dinspre servietă s-a auzit un declic, concomitent cu asta făcându-se întuneric şi pe hol, şi pe casa scării. Victor, care tocmai păşea peste pragul celei de-a doua uşi, s-a împiedicat şi a tras o înjurătură birjărească. În momentul următor l-a auzit pe bătrân cum îşi cere scuze şi, imediat, s-a făcut lumină. Realizând cum înjurase, Victor şi-a cerut şi el scuze, apoi a început să urce grăbit scările pe lângă bătrânul care-şi închidea precipitat servieta.

Cu toate că bătrânul părea să fie orb – după ochelarii negri şi după felul cum intrase în bloc – trecând pe lângă el, Victor şi-a întors fața pentru a nu-i fi memorate trăsăturile. Gestul fusese instinctiv, fiindcă mintea îi stătea deja în altă parte. În timp ce urca spre apartamentul profesoarei nu se mai gândea la motivul care-l adusese aici, se întreba de ce se scuzase celălalt în momentul în care se stinsese lumina. Se comportase ca şi când el ar fi stins-o, dar cum? La fel de ciudat era că lumina se aprinsese imediat ce bătrânul îşi ceruse scuze, ca şi cum tot el ar fi aprins-o.

Ajuns la etajul trei, Victor a privit atent împrejur, căutând comutatorul electric, în speranța că va găsi un răspuns la întrebările care-l frământau acum. N-a văzut decât butoanele soneriilor, câte una lângă fiecare uşă. La etajul patru, aceeaşi constatare, doar sonerii.

Realizând c-a ajuns în fața apartamentului paisprezece, a lăsat deoparte dilema cea nouă şi a sunat la uşă. A repetat în gând ce trebuie să spună dacă-i deschide cineva şi a aşteptat răbdător câteva secunde, apoi a sunat din nou, de data asta mai lung. Nu i-a răspuns nimeni, iar el a pornit liniştit pe scări în jos. Totul părea în regulă, prin urmare va avea de lucru la

noapte. Studiase între timp yala şi broasca uşii, era treabă de două minute să le deschidă pe amândouă. Intenționase să-l cheme şi pe Gioni Patent, însă acum s-a răzgândit. Era prea simplu, n-avea rost să mai împartă banii cu altcineva.

La parter s-a oprit să caute şi aici comutatorul electric, însă nici aici nu era vreunul. Abia în holul dintre cele două uşi, la intrare, a găsit un întrerupător pe care l-a apăsat. Prin uşa deschisă, a văzut cum se face întuneric pe casa scării. Probabil că mai devreme fusese o scurtă pană de curent, fiindcă bătrânul n-ar fi avut cum să stingă lumina tocmai de acolo, de la jumătatea scărilor. Şi-a scos asta din minte şi a ieşit din bloc, enumerând în gând problemele cu care s-ar putea confrunta la noapte.

Traversând parcul, Victor a constatat că nu se poate concentra, gândurile fiindu-i întrerupte de o idee incompletă. A încercat de câteva ori s-o surprindă în totalitate, însă fără succes. Era asemenea țânțarului care bâzâie pe întuneric, făcându-se nevăzut imediat ce se aprinde lumina. În final, până să iasă din parc, Victor s-a aşezat pe o bancă, străduindu-se să-şi stăpânească agitația care-l cuprinsese aparent fără motiv. După câteva minute, chiar în momentul în care voia să se ridice şi să plece, un gând l-a străfulgerat şi l-a țintuit pe bancă: „Când s-a stins lumina... Daa!... Asta trebuie să fie!”. S-a ridicat sprinten şi a pornit hotărât înapoi, trebuia să mai intre o dată în bloc. Ideea care-i venise era cam trăsnită, însă voia neapărat s-o verifice, altfel nu putea scăpa de întrebările care-l asaltau insistent.

Ajuns în fața uşii de la intrarea blocului, Victor n-a mai avut răbdare s-aştepte până intră sau iese careva. Asigurându-se că nu vine nimeni de afară şi sperând că n-o să iasă cineva nici din bloc, a apăsat pe butoanele interfonului, la întâmplare, până când a răspuns cineva, iar el a rostit sec: „Poşta!”. Auzind zgomotul făcut de zăvorul deblocat, a deschis uşa, a intrat şi s-a oprit lângă întrerupătorul de pe hol. L-a apăsat şi a văzut prin geamul celei de-a doua uşi cum se stinge lumina pe casa scării.

A deschis cea de-a doua uşă şi a observat că, deşi becurile erau stinse, lumina care pătrundea prin geamul uşii de la intrare ajungea pe scări în sus, până la mezanin. Fruntea i s-a descreţit şi s-a simţit mulţumit de constatarea făcută. Asta îi confirma bănuiala pe baza căreia îşi construise un mic raţionament. A lăsat uşa spre casa scării deschisă şi, asemenea unui copil care se joacă, a aprins şi a stins lumina de mai multe ori. Acolo unde stătea el, în holul dintre uşi, n-avea nicio importanţă dacă becurile de pe casa scării erau stinse sau aprinse. În hol intra suficientă lumină de afară, prin geamul uşii de la intrare. Becurile erau necesare doar pe scări în sus. Cu toate astea, data trecută se făcuse întuneric şi aici, pe hol; Victor îşi amintea perfect că pentru câteva clipe nu mai văzuse nimic şi se împiedicase de prag, ca şi cum cineva stinsese becurile, acoperind în acelaşi timp şi geamurile uşii de la intrare.

Acum era convins că pentru toată întâmplarea se făcea vinovat bătrânul cu servietă de piele şi ochelari negri, altfel n-ar fi avut nicio noimă să-şi ceară scuze. Rămânea un mare semn de întrebare cu privire la metoda folosită. Dacă n-ar fi văzut chiar el, Victor n-ar fi crezut aşa ceva în ruptul capului. De fapt, nici aşa nu era sigur că nu s-a înşelat, că n-a fost doar o părere. Totul durase atât de puţin, încât amintirea momentului se dilua cu repeziciune, ştearsă de presupunerile şi ipotezele ce-i bombardau aproape involuntar creierul, alungându-i certitudinea căpătată cu numai câteva minute în urmă şi îndemnându-l să se îndoiască de ceea ce văzuse. S-a hotărât să nu lase problema nelămurită, concluzionând că trebuie să-l abordeze pe bătrân. Ştia că individul se oprise la etajul unu, însă nu fusese atent la ce apartament.

Alături de el, fixat pe perete, Victor a zărit un avizier cu lista locatarilor. La etajul unu erau apartamentele patru, cinci şi şase, iar în dreptul lor, trei nume: Golea Izabela, inginer Marinescu Anton şi stomatolog Petre Petre. O analiză rapidă l-a făcut să concluzioneze: „Nu poate fi stomatologul, ăştia-s plini de bani, iar moşuleţul avea un parpalac ponosit şi o servietă din piele,

veche de cel puțin douăzeci de ani. Nu poate fi decât inginerul Marinescu Anton.”. Un impuls de moment l-a îndemnat pe Victor să urce şi să sune la uşa apartamentului cinci, dar s-a oprit la timp. Trebuia să se gândească bine, să nu facă vreo greşeală. Dacă pornea cu stângul, rămâneau şanse foarte mici să mai afle ceva de la inginer, iar el realiza că nu se pune problema să fure ce avea bătrânul, trebuia să-l convingă pe acesta să-i explice cum a procedat.

Hotărât să nu strice nimic grăbindu-se, Victor a ieşit din bloc, a traversat parcul şi s-a oprit într-o berărie cu terasa improvizată din câteva mese aşezate pe trotuar. Deşi era sezonul în care terasele Bucureştiului zumzăie de clienți, ora matinală scosese din casă doar câțiva muşterii plictisiți. Victor a cerut o halbă cu bere şi s-a aşezat la una dintre mesele cu vedere spre parc, sperând că, dacă mai iese inginerul, o să-l poată observa. Realizând că blocul era prea departe, iar prin frunzişul des al parcului nu se întrezărea decât o bucată mică de zid acoperit cu iederă, a renunțat la activitatea de spionaj. Aşteptând să vină chelnerul cu berea, Victor şi-a întors privirea către o reclamă ce acoperea jumătate dintr-o clădire şi a încercat să nu se mai gândească la nimic. Era un exercițiu de relaxare despre care citise într-o carte de yoga şi la care apela din ce în ce mai des, considerându-l foarte interesant. Dac-ar fi fost sincer cu el însuşi, ar fi recunoscut că în momentele în care „nu se gândea la nimic” nu era foarte sigur că nu se gândeşte la nimic, îndoială căpătată după ce constatase că în timpul pauzelor de gândire reține tot ce se întâmplă în jur. După ce se lăudase însă tuturor cunoscuților cu eficiența metodei sale de relaxare, prefera să nu-şi mai recunoască dubiile pe care le avea cu privire la asta.

Trezindu-se la un moment dat cu berea în față, a băut cu sete jumătate de halbă şi şi-a întors iarăşi gândurile către blocul din spatele parcului. Posibilitatea de a stinge lumina fără să umbli la instalația electrică ar fi o mină de aur în „meseria” lui. Cu atât mai mult cu cât nu era vorba numai de lumina electrică. Chiar dacă nu-şi imagina cum a fost posibil, era convins că

inginerul reuşise cumva să anuleze şi lumina venită de afară. Pentru a înțelege fenomenul, era necesar să-l abordeze pe inginer fără să-i ofere acestuia vreun motiv de suspiciune. S-a hotărât să adune cât mai multe informații despre bătrân, pentru a avea toate atuurile necesare unei acțiuni încununate de succes. Ştia că o bună documentare dezvăluie cele mai eficiente metode de abordare a unei probleme. Ştia asta din experiența contrariului: avusese de câteva ori în viață nesăbuința de a acționa la inspirație, de atunci preferând să fie mai puțin inspirat şi mai bine informat.

Ar fi trebuit să amâne culegerea de informații pentru ziua următoare, iar acum să se ocupe de pregătirea spargerii din seara asta, însă era incapabil să se abțină: în minte îi stăruia continuu figura inginerului şi trucul acestuia cu dispariția luminii. Oricum, spargerea se preconiza a fi una fără probleme, nu necesita pregătiri speciale, iar el era stăpânit de o agitație pe care nu şi-o mai putea controla când se gândea la ce i se întâmplase în casa scării.

N-a mai avut răbdare nici măcar să-şi termine berea. S-a ridicat, a plătit şi a traversat iarăşi parcul până în fața blocului îmbrăcat în iederă, aşezându-se pe aceeaşi bancă pe care stătuse şi de dimineață. N-a fost nevoit s-aştepte mult. După câteva minute a coborât scările blocului un bătrân cu figură de portar ieşit la pensie. Era altul, nu cel de data trecută. Avea o față umilă, zâmbitoare, mergea puțin aplecat şi-şi ținea mâinile întinse pe lângă corp, cu palmele lipite de vipuşca decolorată a unor pantaloni vechi, dar bine întreținuți, pantaloni care aparțineau cu siguranță unei foste uniforme. Părea să aibă peste şaptezeci de ani, iar Victor şi l-a imaginat cum ar fi trebuit s-arate în tinerețe, păzind intrarea unui hotel din Bucureştiul interbelic, îmbrăcat într-un costum roşu, plin de fireturi.

L-a aşteptat să coboare scările şi l-a interpelat încercând să folosească un limbaj cât mai curtenitor. A abordat un mod de exprimare pe care l-a considerat potrivit cu noua sa înfățişare – barbişon, mustață, ochelari rotunzi:

— Bună ziua, stimate domn! Îmi permit a vă inoportuna c-o întrebare.

— Da, vă rog!

— Tatăl meu, generalul de brigadă Floroiu, m-a rugat să-l caut pe unul dintre cunoscuții săi care stă la adresa asta şi pe care nu l-a mai văzut de foarte mult timp, domnul Marinescu. Un domn cam de vârsta dumneavoastră.

— Ah! Nu sunt eu cel pe care-l căutați. În blocul acesta locuieşte un singur domn Marinescu, dar nu poate fi vorba nici despre dânsul, pentru că dumnealui e mult mai tânăr decât mine.

— Aşaa?

— Păi da. Dânsul nu are decât şaizeci şi cinci de ani. Până la şaptezeci şi unu, cât am eu…

— Şaizeci şi cinci ați spus? Atunci el este. Ştiți cumva dacă domnul Marinescu e acasă?

— Asta nu ştiu să vă spun, că domnu' profesor e ca şi mine, n-are stare, aşa că se plimbă mult, mai ales dimineața şi seara.

— Profesor ați spus? Atunci nu este el. Domnul pe care-l caut eu e inginer.

— Păi inginer e. Dar eu îi spun dom' profesor, c-a predat la liceul Saligny până să se pensioneze.

— Ce materie a predat?

— Electronică sau electrotehnică. Dar de ce mă întrebați, nu v-a spus asta domnul Floroiu?

— Cine!?

— Tatăl dumneavoastră, prietenul domnului profesor.

Simțind că pierde controlul discuției, Victor s-a hotărât s-o scurteze:

— Nu s-au văzut din tinerețe, tata nu mai ştie prea multe despre el.

— Păi atunci de unde-i ştie adresa, că dom' profesor stă aici doar de zece ani?

— Nu ştiu. Mă scuzați, mă grăbesc.

Şi, trecând pe lângă septuagenarul devenit prea curios, Victor s-a îndepărtat cu paşi repezi pe aleea pietruită. Din urmă, l-a ajuns totuşi întrebarea celuilalt:

— Nu mai mergeți la dom' profesor?

— Merg să-i cumpăr ceva, să nu mă duc cu mâna goală.

Şi a mărit pasul, furios pe el însuşi pentru gafele din ultima parte a discuției. Nu se punea problema să-l mai întâlnească pe inginer tot în aceeaşi zi. Era evident că trebuie să-şi pună la punct un plan de acțiune bine gândit, altfel risca să gafeze şi la întrevederea cu inginerul. Ieşind din parc şi amestecându-se în mulțimea de pe trotuarul aglomerat, Victor a reuşit să scape de senzația neplăcută, că-l urmăreşte privirea insistentă a bătrânului.

Fără o motivație logică, micul său interogatoriu îl convinsese, o dată în plus, că trebuie neapărat să-l cunoască pe inginerul Marinescu. Iar acum, după ce aflase că bătrânul a fost profesor de liceu, ştia cum anume să-l abordeze. După câteva sute de metri a renunțat să se mai gândească la asta, reuşind să se concentreze asupra loviturii de la noapte.

ESEURI

Ocultism, religie, literatură – Enigma Lucifer (de Ştefana Czeller)

Cum să începi furtunos o rubrică despre ocultism, dacă nu cu Lucifer? Fără îndoială una dintre cele mai misterioase figuri ale religiei, dar şi ale literaturii universale,

Lucifer a exercitat şi încă exercită asupra mentalului colectiv o atracție magnetică, dar şi reacții de respingere pe măsură. Pomenit mai degrabă sporadic în Biblie, el este considerat fie întruchiparea mândriei şi a revoltei împotriva dinivității, fie aducătorul de lumină, deci un principiu al cunoaşterii şi, mai ales, al autocunoaşterii. În hulitele grimoire, lucrurile sunt la fel de încurcate, lectura lor lăsându-ne mai mult cu întrebări decât cu răspunsuri. Este Lucifer şi Satan? Se află la cârma Iadului? Este domeniul său de acțiune răul absolut sau doar o formă diferită de înțelepciune? Vorbim despre un înger căzut sau despre un demon, cu atributele specifice unei asemenea funcții? Autori celebri precum Dante, Milton, Bulgakov, chiar şi al nostru Mihai Eminescu au zugrăvit diferit figura Prințului Întunericului. A face un rezumat al tuturor acestor portrete e mult mai puțin

interesant decât adevăratul salt al încrederii de a merge direct la... sursă.

Şi ce sursă poate fi mai valoroasă decât însuşi Lucifer? Ne vom referi deci la volumul lui Aristide Torchia, Cele 9 porți ale împărăției umbrelor, una dintre cele mai ciudate apariții din sfera ocultismului şi pretext de film de box office. Torchia a fost ars pe rug în 1667, tocmai sub acuzația de a fi colaborat cu diavolul. Cele 9 porți au fost scrise în latină, sunt codate, pentru ca neinițiații să nu le poate folosi, iar de ilustrații s-a ocupat, se spune, însuşi Lucifer. Doar trei copii ale cărții i-au supraviețuit lui Torchia. Şi pentru că ilustrațiile îi sunt atribuite lui Lucifer, de ele ne vom ocupa.

Prima poartă aduce imaginea unui cavaler călare, care ține un deget la buze. Textul gravurii este „Doar cel care a luptat după reguli va învinge". După fiecare gravură urmează două adnotații, a lui Torchia şi a lui Lucifer. Pentru prima poartă, acestea sunt:

AT: Cavalerul vede un castel cu 4 turnuri.

LCF: Cavalerul vede un castel cu 3 turnuri.

A doua poartă aduce un eremit bărbos cu o pereche de chei şi un câine, în fața unei uşi. Pe jos se află un felinar aprins, iar mesajul e „Deschide ce e închis", cu adnotările:

AT: Bărbatul ține cheile în mâna stângă.

LCF: Bărbatul ține cheile în mâna dreaptă.

Poarta cu numărul trei e intitulată „Lumea pierdută îşi ține secretele". Un pelerin vede un pod peste un râu, iar un heruvim țintește spre el, cu notele:

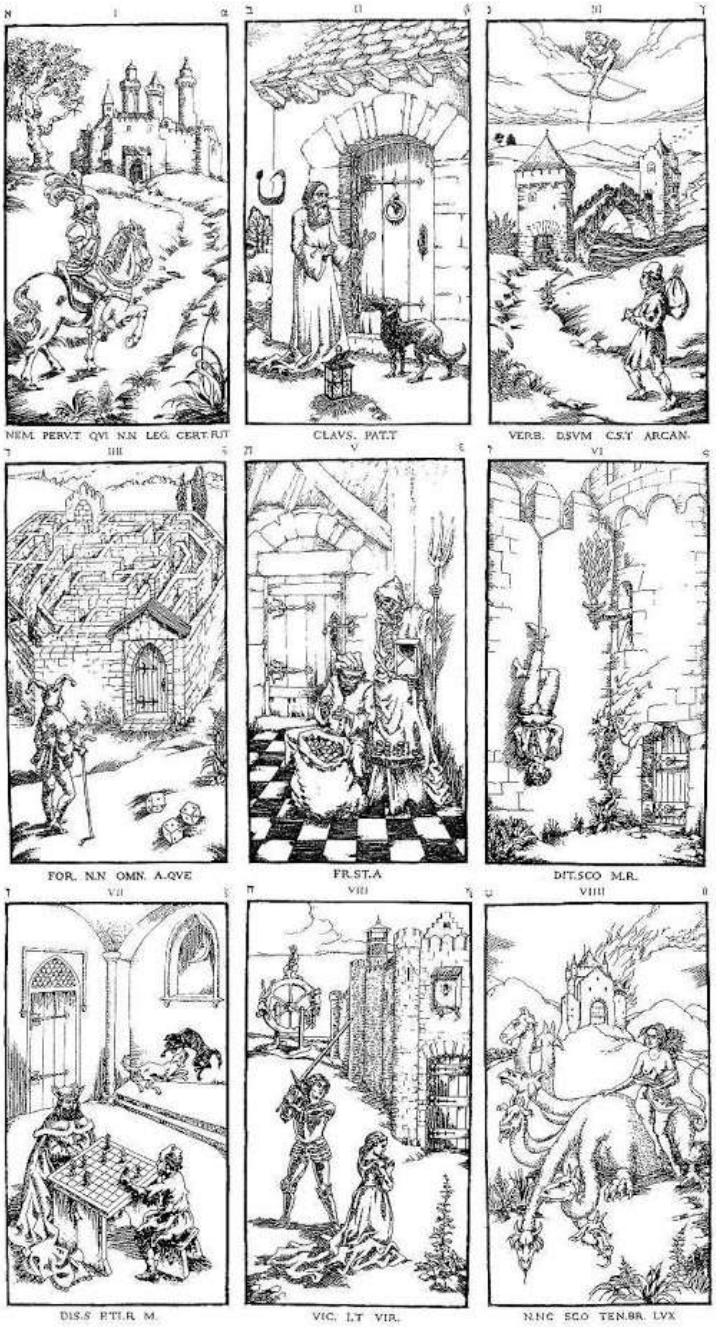
NEM. PERVT QVI NN LEG. CERT.FUT
CLAVS. PAT.T
VERB. DSVM C.S.T ARCAN.
FOR. NN OMN. A.QVE
FR.ST.A
DIT.SCO M.R.
DIS.S PTI.R M.
VIC. LT VIR.
NNC SCO TEN.BR. LVX

AT: E o singură săgeată în arc şi una în tolbă.

LCF: Sunt două săgeți, una în arc şi una în tolbă.

A patra poartă ne aduce un labirint în fața căruia stă un bufon olog de piciorul drept. Trei zaruri sunt pe drum, în fața lui, iar “Soarta nu e aceeaşi pentru toți”. Inscripțiile sună aşa:

AT: Ieşirea din labirint e zidită.

LCF: Ieşirea din labirint e deschisă.

La a cincea poartă, un bătrân îşi numără aurul într-un castel, urmărit de un schelet cu clepsidră şi trident. Mesajul e „În zadar”, iar cei doi autorii spun astfel:

AT: Nisipul din clepsidră abia începe să curgă.

LCF: Nisipul timpului aproape s-a scurs.

Poarta cu numărul şase ne arată un bărbat spânzurat cu capul în jos, de un picior, de un zid de castel. O mână cu sabie arzătoare iese pe fereastră, iar mesajul e „Sunt îmbogățit de moarte”. Cei zic cei doi?

AT: Bărbatul atârnă de piciorul drept.

LCF: Bărbatul atârnă de piciorul stâng.

Pentru cea de a şaptea poartă, un rege joacă şah cu un tânăr îmbrăcat ca un țăran. Doi câini se luptă, unul alb şi unul negru, luna crescătoare se vede pe fereastră, iar mesajul e „Discipolul îşi depăşeşte maestrul”, dar şi:

AT: Tabla de şah e neagră.

LCF: Tabla de şah e albă.

La porta a opta, un tânăr a îngenuncheat pentru rugăciune, iar un cavaler e deasupra sa, cu sabia. „Virtutea zace învinsă”, ne spune codul, completat de:

AT: Nu există nimb în jurului capului cavalerului.

CLF: Există nimb în jurului capului cavalerului.

În fine, ultima poartă vine cu ideea „Acum ştiu că din întuneric vine lumina” şi două gravuri. Vedem un castel, iar în faţa lui o femeie goală, cu o carte deschisă, călărind un dragon. În varianta lui Lucifer, din spatele castelului iese lumină.

După cum lesne vedem, gravurile lui Torchia sunt un deliciu pentru orice spărgător de coduri, cu simboluri clasice şi totuşi misterioase. Să enumerăm doar câteva dintre ele – numerele, coduri în sine şi chei ale seifului puterii, castelul, ca semn al adăpostului, dar şi al evului întunecat, corelat cu ideile de sânge nobil, loialite şi călătorie iniţiatică pe care ni le aduc cavalerul şi eremitul. Dacă mai aruncăm în ecuaţie timpul, soarta prestabilită, moartea, virtutea, justiţia şi hazardul, ca factori de decizie, gandirea strategică şi cunoaşterea, statutul social ori financiar, agresiunea şi posibilitatea înfrângerii sau a victoriei, balansate de iubire şi de credinţă, avem de fapt toate incredientele unui thriller de succes. Provocarea de a desluşi mesajul rămâne valabilă pentru orice generaţie, iar cititorul îşi poate ori ba găsi drumul spre premiu. Dualitatea posibilităţilor, oferită şi de mesajul luciferian, uneori chiar mai generos decât cel al lui Torchia, nu e un element de neglijat. Am putea privi fiecare gravură ca pe o intersecţie, din care ni se deschid două căi. Ce vom alege şi mai ales cum? Ne putem imagina uşor o adevărată hartă a posibilităţilor, pe măsură ce fiecare dintre alegerile noastre îşi produce efecte în lanţ. Care e premiul de

după ultima poartă? Ei bine, în opinia subsemnatei, doar începutul unei alte călătorii.

Dar ca să revenim la oile şi zilele noastre, voi încheia cu o consemnare dintr-o sursă de încredere a momentului. Pentru că, vorba ceea, când scrii despre un personaj celebru îi ceri şi opinia: „Oamenilor le-a plăcut întotdeauna să dea vina pe zei pentru propria prostie şi răutate. Eu sunt foc. Focul încălzeşte, distruge, creează. Nu sunt energie exclusiv negativă. Pot face şi bine, şi rău, dar fac ce e necesar. Oamenii nu înțeleg întotdeauna ce e necesar, nu fiindcă lucrez pe căi misterioase, ci pentru că sunt orbiți de propriile temeri, dorințe, tipare. Mă fac fericit credința, curajul, mândria, pasiunea, creația. Nu pot fi înțeles doar cu mintea. Trebuie să mă iubeşti”.

Putere şi cenzură
(de Marcel Gherman)

În Republica lui Platon se conţin unele dintre cele mai vechi referinţe la ideea de cenzură. Pornind de la premisa că toate creaţiile literare şi artistice care exercită o influenţă negativă asupra societăţii ar trebui interzise, în cartea a treia, partea a doua, a faimosului tratat filosofic, Socrate, figura sa centrală, ajunge atât de departe în speculaţiile sale, încât recomandă scoaterea în afara legii a tuturor instrumentelor muzicale, cu excepţia harpei şi lirei, şi chiar a unor registre muzicale. În aceleaşi dialoguri socratice este sugerată amputarea unor pasaje din opera lui Homer şi a altor scriitori elini. Totodată, se conturează o viziune nouă asupra teologiei, care neagă puterea zeilor de a săvârşi miracole şi esenţa lor proteică, anticipând oarecum reprezentările moderne ale Dumnezeului creştin.

Dintr-o anumită perspectivă, unele dintre aceste idei pot să pară ridicole, prin caracterul lor arbitrar. Însă simţul umorului lipseşte cu desăvârşire în afirmaţiile lui Socrate. Marcate de un sentiment al infailibilităţii, aceste proiecte ambiţioase amintesc mai curând de societăţile distopice descrise peste secole de Orwell şi Huxley.

Concepţiile expuse în Republica aduc în prim-plan o serie de dileme de ordin moral şi etic. Cine-i administrează pe… administratorii societăţii? În ce măsură îi este permis unui singur individ sau unui grup să-şi asume responsabilitatea de a decide ce e bine pentru întreaga societate? Sau chiar să impună acest bine contrar voinţei celorlalţi cetăţeni? În cazul în care cineva şi-ar asuma această putere, oare ce ar garanta onestitatea acestui individ şi ar fi oare el imun la eroare? Nici cele mai luminate minţi, nici chiar însuşi autorul butadei „Ştiu

că nu ştiu nimic" nu au fost în stare să se ridice deasupra condiției lor umane, imperfecte şi limitate, alcătuite din umbre şi lumini. În fine, cât de productivă pentru societate ar fi limitarea libertății de expresie, a liberei inițiative şi a autodeterminării în general? Poate exista vreodată „prea multă libertate"?

Pe parcursul istoriei, ideea de stat centralizat a evoluat continuu. Ce-i drept, spre deosebire de monarhiile, aristocrația şi elita politică din ultimele secole, în care noblețea idealurilor cavalereşti a fost dată uitării, puterea primilor regi era delimitată strict de angajamentele lor față de popor. În cazul în care regii nu-şi respectau obligația de a soluționa problemele cetății, aceştia erau detronați imediat. În secolul XVIII, Adam Smith a evidențiat în eseul său Wealth of Nations (Prosperitatea națiunilor) beneficiile aduse de un stat condus de o autoritate centrală, capabilă să asigure securitatea militară şi să lanseze proiecte economice de mare anvergură. Un secol mai târziu însă John Stuart Mill avea să semnaleze în On Liberty pericolele unei autorități finanțate de cetățeni, dar care abuzează de putere, acționând împotriva poporului.

Ideile socialismului, promovate în continuare în anumite cercuri în pofida caracterului lor perimat, încearcă să justifice modelul statului centralizat, dotat cu puteri nelimitate, cel al economiei controlate de stat şi al cenzurii ideologice. Dar, dincolo de pericolul abuzului de putere pe care-l implică acest model, poate oare o societate civilizată să-şi permită să renunțe benevol la libertățile sale? Ne putem oare închipui o „dictatură benefică"?

Republica lui Platon a devenit un text canonic, inclus în programa de studii a universităților occidentale, iar viitorii politicieni sunt obligați astfel să-l cunoască într-o anumită măsură. Concepțiile sale despre putere şi control cadrează oarecum cu un fenomen ce ia amploare, aşa-numita political correctness, care exercită o influență considerabilă asupra culturii şi mass-mediei. Însă este incert dacă se poate crea o artă înaltă rămânând în cadrul strict impus de cenzură, fără

integrarea unor teme controversate, a naturalismului şi a criticii la adresa autorităților.

Multe personalități au fost supuse unui adevărat linşaj public din motivul că s-au îndepărtat de linia generală promovată de establishment-ul cultural. Se observă chiar o tendință de a subordona întreaga creație literară şi artistică unei forme de activism social. Proiectele de alternativă sunt în mare parte refuzate de editurile şi studiourile din Occident, iar autoritățile preferă să finanțeze mai ales creațiile ce abordează probleme sociale. Autorii talentați, dar care promovează alte formule artistice sunt ignorați şi invers, sunt susținuți diletanții „politic corecți". În limbajul de lemn al funcționarilor europeni a intrat chiar un nou termen, cel de artă interculturală, care renunță la cultura performantă şi promovează artiştii amatori, cu condiția ca aceştia să reprezinte grupurile sociale defavorizate.

Literatura anglofonă de consum confirmă această tendință. Pe piață apar tot mai multe romane fantasy şi SF ce surprind prin tezismul lor, nişte „poveşti pentru retardați" care integrează întreaga agendă political correctness: propaganda marxistă, atitudinile antireligioase şi antiregaliste, aversiunea față de statul național etc. Noul roman World War Z (Războiul Mondial Z), semnat de Max Brooks, fiul cunoscutului regizor Mel Brooks, este o mostră tipică a acestui fenomen. În loc să ne ofere ceea ce ne-am fi dorit noi, cititorii, un roman bun despre zombi, autorul preferă să se lanseze în fabulații geopolitice care pe alocuri pot părea penibile şi chiar ofensatoare pentru reprezentanții culturilor respective. De exemplu, într-un pasaj Max Brooks califică fostele republici sovietice din Asia drept nişte „state de improvizație". Iar într-un alt loc descrie cum în Tibetul devenit independent, Partidul Socialist accede la putere prin alegeri democratice. Iată ce se întâmplă când spiritul justițiar este asociat unei neglijențe elementare, unei lenevii de a se informa.

Problema „îndrumătorilor societății" se dovedeşte a fi mult mai complicată. Ca o consecință a dualității naturii umane,

uneori aceeaşi persoană poate lansa atât afirmații defectuoase, cât şi idei pertinente, ce au un impact benefic asupra publicului larg. Un exemplu în acest sens este romanul SF 2312 al lui Kim Stanley Robinson, lansat în 2012, în care referințele la cele mai noi descoperiri ale ştiinței, preluate de la profesionişti din domeniile respective, alternează cu obsesiile autorului pentru marxism şi „revoluția mondială”, derivate dintr-o percepție deformată a istoriei. Până la urmă însă, impresia generală pe care o lasă cartea lui Kim Stanley Robinson este cea a unui roman reuşit.

În fine, volumul Cuadratura cercului, o colecție de povestiri fantastice despre oraşe imaginare şi utopii eşuate, scrisă în anii 70 de autorul român Gheorghe Săsărman, oferă următoarea concluzie: toate construcțiile sociale care sfidează ordinea firească sunt sortite eşecului.

RECENZII

„An/Organic” de Florin Pîtea (de Deea Sterea)

Apărut în anul 2004 la editura Amaltea, volumul de proză scurtă An/Organic semnat de scriitorul şi criticul Florin Corneliu Pîtea continuă să fie un recital literar excepțional, chiar şi unsprezece ani mai târziu. Spectaculos ca tematică şi execuție, volumul ridică însă nişte întrebări interesante referitoare la modul în care cititorul de SF&F l-ar putea recepta astăzi.

Într-o lume în care adolescenții sunt mai la curent cu minunile oferite de tehnologie decât părinții lor, într-o epocă în care ni se pare la fel de firesc să avem Wi-Fi exact cum avem aer, mai este interesant oare un volum ce explorează filonul clasic al cyberpunk-ului? Ne mai putem raporta astăzi la Gibson şi Sterling aşa cum o făcea generația anilor 2000, care abia descoperea şi începea să înțeleagă tehnologia? Sau este acest volum cu atât mai valoros acum cu cât, imaginând şi prefigurând viitorul, universul creat de Florin Pîtea se apropie într-un mod terifiant de realitatea zilelor noastre?

Pentru a răspunde acestor întrebări mă voi referi mai întâi la partea a II-a a volumului (din cele trei câte sunt în total) ce poartă numele An/Organic. Suntem invitați într-o lume post-umană, hi-tech, ce pare a avea un destin sumbru şi marcat de prezența omniscientă şi omnipotentă a unui organism autocrat de tip Big Brother. Autorul îl denumeşte Comindserv şi orice v-ați imaginat mai rău despre dictatură, distopie orwelliană, Corporație, Sistem, Miliție şi impunerea autorității, Comindserv-

ul realizează cu succes. Şi nu, nu este format sau condus de oameni...

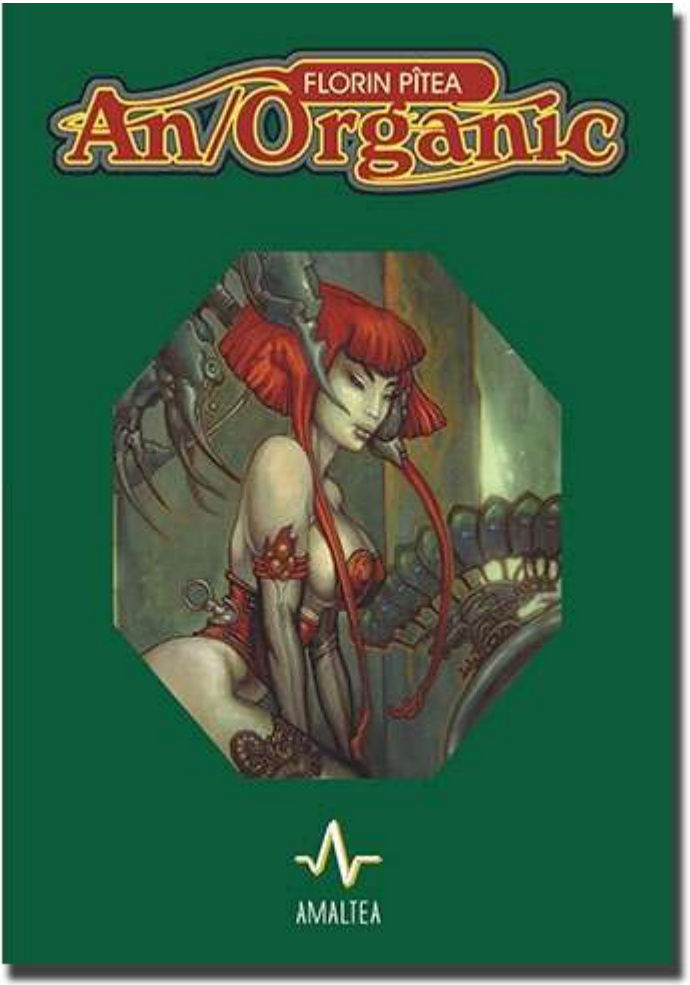

Suntem invitați într-o lume plasată în Statele Unite de Vest, aflate acum sub apă. Los Angeles-ul arată ca o „Veneție atrofiată" iar personajele fac surfing printre zgârie-nori, căci nivelul apei este la înălțimea acoperişurilor. Suntem într-o eră post-Jihad, abia supraviețuindu-i, dar în care am cucerit spațiul, atât cel real, cât şi cel virtual. Cele mai de preț bunuri sunt datele informatice, iar grupările mafiote sunt mai puternice ca

oricând. Se face trafic de date, se creează realități virtuale şi toată lumea caută ceva sau pe cineva, în timp ce nimeni nu prea ştie ce planuri au Orbitalii. Puținii locuitori probabil nici nu ar putea să se mai încheie la şireturi fără ajutorul inteligenței artificiale, iar indivizii „întreprinzători" sunt băgați în toate afacerile legale şi ilegale posibile, de la trafic de arme, la agenții matrimoniale şi organizarea de operațiuni de comando pentru a scoate alți indivizi din puşcărie. Peste toți şi toate Comindserv-ul stăpâneşte neobosit, infiltrat până şi în visele oamenilor, controlându-i ca pe nişte sărmane păpuşi.

Dincolo de atmosfera întunecată, pesimistă şi sinistră ce reprezintă liantul celor 13 povestiri care alcătuiesc această parte a cărții, talentul autorului se remarcă prin juxtapunerile pe care le creează între personaje, locuri şi idei. Desigur, fiecare povestire poate fi citită independent de celelalte, dar împreună formează unul dintre cele mai fascinante universuri cyberpunk ce au binecuvântat literatura SF&F contemporană. Un puzzle desăvârşit în care figuri recurente se suprapun peste istorii, destine şi momente mai mult sau mai puțin intersectate, An/Organic ca tot narativ unitar este şi o fascinantă provocare intelectuală pentru cititor. După ce te îndrăgosteşti iremediabil de Alex Dickinson (în legătură cu care te bucuri că e personaj pozitiv şi nu negativ), după ce suferi alături de Emma cea crucificată, după ce te îngrozeşti de implicațiile dezastruoase pe termen lung pe care le-ar putea avea ecologismul şi obsesia pentru salvarea naturii (paradoxal, nu-i aşa?), după ce încerci să cuprinzi cu mintea adevăratul rol şi scop al nanozoarelor – entități capabile de inteligență, autoprogramare şi autoreproducere – şi , în sfârşit, după ce tremuri la fiecare pagină neştiind cine este de fapt bun şi cine rău, îți dai seama că Florin Pîtea ți-a făcut un cadou literar şi intelectual pe care nu ai dreptul să îl refuzi.

Răspunsul la întrebările puse mai devreme se conturează astfel pe măsură ce înaintăm în poveşti, devenind clar că nu poate fi vorba de anacronism. Din contră, acum mai mult ca

oricând, acest volum merită citit pentru că unele concepte, idei şi viziuni au avut o bătaie atât de lungă, încât merită explorate şi savurate din plin în prezent.

Un alt atu al autorului este modul în care acesta ştie să dozeze umorul şi referinţele culturale pentru a mai îndulci negura ce caracterizează atmosfera generală din acest calup de povestiri. Florin Pîtea reuşeşte să facă pastişă acolo unde nimeni nu s-ar gândi nici măcar să încerce, iar la tot pasul în An/Organic dai de cele mai neaşteptate personaje: Jimi Xendrix, Fletcher Christian, Sherlock Holmes şi Watson, Jack Spintecătorul şi mulţi alţii.

Există un risc asumat de autor, acela ca nu toţi cititorii săi să facă foarte rapid conexiunile cu unele personalităţi sau evenimente reale la care Florin Pîtea face trimiteri, dar cu toate acestea referinţele pot fi şi o provocare la lecturi suplimentare, la documentare şi cercetare, lucru care nu poate dăuna nimănui.

Aş subestima cumplit şi de neiertat acest calup de povestiri dacă aş spune că se încheie apoteotic. Se încheie cum puţine lucrări se mai încheie astăzi, şi anume cu o idee, ba încă o idee atât de bizară, că te va ţine treaz câteva nopţi întrebându-te „dar ce-ar fi dacă?”

Cele două părţi care mărginesc calupul de povestiri An/Organic se numesc România? (cea care deschide volumul) şi respectiv Alte tărâmuri (ce încheie această superbă aventură literară) şi sunt semnificativ mai scurte ca întindere. România? cuprinde 3 povestiri, dintre care Alături de tine are nerv şi vână şi orbitează cu succes terror-ul pentru a „pregăti” cititorul pentru ce va să vie. Celelalte două, Fricţiuni şi Transhumanţă la est de mileniu dezvăluie încă puţin din dimensiunea de umorist a autorului.

Ultima parte a cărţii – Alte tărâmuri – cuprinde două povestiri. Veniţi afară începe ca o povestire cu zombi şi se încheie cu o satiră la adresa omenirii pusă faţă în faţă cu a doua

venire a Mântuitorului. Trebuie să o citiți ca să vedeți toate implicațiile şi să gustați viziunea unui scriitor care nu se fereşte de tabu-uri, ba chiar din contră.

Ultima povestire – Pui de lup, inimă de şarpe – ar merita o recenzie separată, dar suntem constrânşi de spațiu. Aş zice că puțini autori sunt în stare să facă un experiment literar atât de izbutit cum este acest high fantasy inspirat din opera lui Tolkien. După cyberpunk poate scrie Florin Pîtea un high fantasy ce are toate calitățile unui mare roman, dar care este condensat numai în câteva pagini? Da, şi o face atât de bine, că cititorul, ca şi mine, îşi va dori mai mult. Inițial m-am gândit că această povestire merită acel „ecran lat" pe care chiar Florin Pîtea îl promovează când vine vorba de fantasy, dar tocmai stilul acesta comasat face textul să fie excepțional de bun. Nu aş minți dacă aş spune că Pui de lup, inimă de şarpe are poate una dintre cele mai bune scene de deschidere din câte am citit până acum în fantasy-ul românesc şi internațional. De o forță vizuală colosală, cu un ritm al frazei ce cade greu, pe frecvența bătăilor de inimă, începutul poveştii m-a purtat prin toată opera lui Tolkien şi mi-a evocat imagini şi emoții pe care le asociez cu Stephen King şi chintesența răului creat de acesta – Randall Flagg – în Turnul întunecat, Apocalipsa şi Ochii dragonului.

O operă de o mare însemnătate în istoria SF-ului românesc contemporan, An/Organic este un volum pentru cititorii vechi şi noi care au destul curaj cât să se aventureze în lumi stranii, istorii alternative, cyberpunk pur şi dur, pastişă, ştiință şi tehnică şi o bogăție ideatică excepțională. Menit să pună pe gânduri, să distreze şi să incite mintea şi sufletul, scris cu o virtuozitate artistică greu de egalat, întreg volumul An/Organic este, aşa cum au considerat şi alți critici, numai „vârful aisberg-ului" creației lui Florin Pîtea. De-a lungul vremii acesta s-a dovedit a fi un adevărat maestru al SF-ului românesc şi este clar că orice va publica de acum încolo merită citit. A doua oară, a treia oară...

„Lacrimile Diavolului” de Ştefana Czeller (de Teodora Matei)

După un cutremur devastator, preşedintele Alexandrescu semnează un Tratat cu Satan. Mulți ani mai târziu, specialista în asigurări Lena Savin, inițiată de gradul şapte, încheie un pact cu demonul Andromalius pentru rezolvarea unui caz de furt de bijuterii. Jaful e doar ideea de plecare a unui scenariu de film de acțiune cu tentă supranaturală, un policier politic cu personaje în carne şi oase ori în căutare de trupuri.

Ca orice înțelegere făcută cu Necuratul, aceasta are o parte tenebroasă ce tinde să afecteze viața personală a Lenei dar şi siguranța apropiaților săi. Cei doi trec foarte uşor de la pozițiile unor adversari la cele ale unor parteneri. Raportul de forțe pare defavorabil rasei umane. Pare, atâta timp cât Necuratul e considerat invincibil.

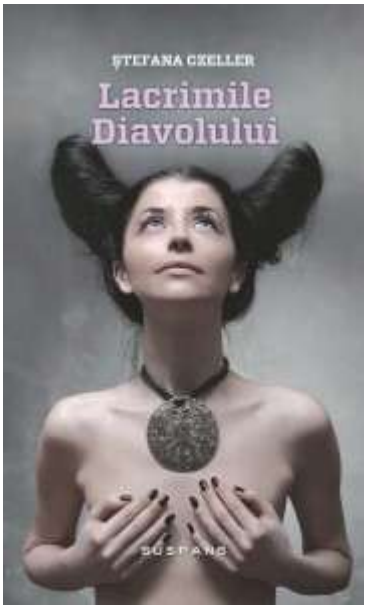

Muritorii s-au aplecat asupra învățăturilor demonologilor, construind un sistem răsturnat de valori. Au păstrat regulile, înlocuind idolii. Ceremonialele de invocare a demonilor sunt la îndemâna oricărui inițiat.

În viitorul din roman, municipiul Iaşi se bucură de o infrastructură net superioară celor americane sau nipone. Aerotaxiurile asigură viteză şi siguranță, iar Poliția dispune de aerodube. Puriştii,

cei care se încăpățânează să refuze stăpânirea diavolească, trăiesc în mahala.

Nota de veridicitate e dată de folosirea unor elemente din geografia oraşului pentru plasarea acțiunii. Sunt locuri cu o puternică încărcătură energetică, unde blestemul nu are o țintă fixă. Scopul final al lacrimilor rubinii completează finalul surprinzător.

Ritmul narațiunii e foarte alert; Lena povesteşte sau gândeşte, uneori în acelaşi timp cu demonul ce-o posedă. Alteori, lăsându-se citită de inițiați mai puternici decât ea. De altfel, personajul feminin, o roşcată pistruiată de treizeci de ani, e manevrat la limita dintre ordinar şi senzațional. Uneori dă dovadă de un curaj ieşit din comun, opunându-se forțelor răului, alteori de o dulce naivitate, oferindu-şi serviciile inamicului. Privită din unghiuri diferite, şi-ar găsi locul în orice tabără în diverse momente ale acțiunii. E tânără, frumoasă, se închină lui Satan, face alianțe cu reprezentanții acestuia ori îi sfidează, se pierde în fața unui bărbat ce se trage din îngeri, se simte în siguranță în brațele unui posedat. Credibilitatea îi e asigurată de trecerea de la un personaj cu principii victoriene, la iubita domnului Grey sau varianta feminină a acestuia.

Linia de demarcație între o eroină de serial de succes şi tânăra obişnuită, cu spirit critic, analitic, e trasată cu o peniță foarte fină, lăsând cititorul să aleagă propria variantă: de super-woman sau femeie chinuită de întrebări, prinsă între două realități: una aparent cunoscută, față în față cu una ce i se dezvăluie treptat. Dar mai presus de toate, Lena e ieşeancă. O dau de gol regionalismele de tip: „bulcă”, „barabule”, „într-un peş”, „vărzări”, etc... Acestea adaugă naturalețe tinerei care împărtăşeşte o întâmplare oarecare, nu aventura vieții sale.

Ce a adus nou: demitizarea conceptului de Rău absolut, umanizarea acestuia până la atribuirea de slăbiciuni, ticuri verbale sau simțul umorului; accentuarea unui echilibru între reprezentanții Întunericului şi rasa umană. Deşi m-am aşteptat

ca religia ori reprezentanții acesteia să aibă un rol în desfăşurarea acțiunii, resursele spirituale proprii ale omului sunt cele ce-l călăuzesc în administrarea conflictului.

În plus, lupta nu se duce întotdeauna între oameni şi demoni. Partenerii sau adversarii încheie alianțe, scopurile se adaptează protagoniştilor, trădarea pluteşte în aer, dar şi în fumul lumânărilor ritualice. Dorindu-şi beneficiile date de un grad înalt de inițiere, omul acționează în numele Celorlalți. La rândul lor, diavolii se folosesc de muritori pentru a-şi spori influența.

Cu ce am rămas: „Schimbarea este singura lege adevărată a lumii, Azazel, şi uneori ne atinge chiar şi pe noi. Când le-am dat oamenilor şansa de a deveni precum zeii, am ştiut asta. Când am sfărâmat dogmele, când am înlăturat interdicțiile, când am oferit cunoaştere şi libertate, am acceptat asta. Lecțiile noastre au avut efecte neaşteptate, dar asta-i însăşi natura oamenilor. Motivul pentru care i-am ales.”

„Enciclopedia SF” – Mircea Naidin (de Alexandru Lamba)

Voi fi cinstit încă de la început şi voi admite că, având o formaţie inginerească (sau deformaţie, cum vreţi să-i spuneţi), tind să categorisesc operele de artă (şi) în funcţie de volumul de muncă investit de autor. Ştiu că, mai ales în cazul artei, acesta nu este neapărat un indicator, cantitatea de trudă în folosul operei nefiind cea care să-i asigure valoarea. Însă, chiar şi admiţând acest lucru, dacă discutăm despre literatură, nu pot să nu-i acord ceva mai mult credit unui text extins şi temeinic documentat, realizat pe perioada mai multor ani de studiu efectiv, decât unui articol de-o şchioapă, compus într-o seară – indiferent cât de puternică ar fi sclipirea de geniu al celui de-al doilea. Comparaţie absurdă, adevărat, însă ideea rămâne.

Iar dacă ne gândim că, de fapt, opera pe care o aduc eu în discuţie acum nu este literatură propriu-zisă – nu este nici măcar critică literară în adevăratul sens al cuvântului – ci este un studiu care-şi propune să definească şi să urmărească în evoluţie de-a lungul timpului un curent literar, atunci volumul efectiv de muncă (documentare, sinteză, analiză, prezentare, etc.) devine un criteriu chiar foarte important. Alături, bineînţeles, de capacitatea autorului.

Iar dacă despre cea de-a doua calitate putem spune doar că iese cu prisosinţă la iveală chiar şi la o lectură din fuga calului a câtorva capitole din „Enciclopedia SF” a lui Mircea Naidin, despre prima ajunge să citim paginile de cuprins sau notele bibliografice ale celor şase volume care o compun pentru a ne da seama cam pe unde se situează. Iar valoarea rezultată este tulburătoare.

Ne aflăm în fața unui veritabil „Codex Gigas” al literaturii SF, un „Compendium al întregii cunoaşteri”, structurat în trei volume analitice (dintre care primele două au mai apărut la Millennium) şi trei culegeri trilingve de citate critice despre acest fenomen care asigură un destul de cuprinzător dicționar de termeni şi concepte coroborat cu un breviar de autori şi cu un mic memorator istoric.

Dar să le luăm pe rând: Prima carte a seriei lui Mircea Naidin se intitulează: „Naşterea literaturii science fiction – Definiții. Origini. Fondatori” şi cuprinde – aşa cum ne-am aştepta – o introducere cronologică a termenului, odată cu definirea sa, trecând pe sub penițele celor ce aveau să-l influențeze de timpuriu şi până în apropierea zilelor noastre. Sunt studiate nu doar operele în sine, ci şi perioadele istorice, cu evenimentele lor social-politice definitorii care şi-au pus amprenta asupra sa. Şi nu e deloc de mirare că găsim, încă de la primele pagini, capitolul „Pledoarie pentru literatura Science Fiction”, un capitol care prefațează şi motivează demersul lui Mircea Naidin, demers concluzionat metodic după fiecare capitol în parte.

A doua carte a enciclopediei, „Identitatea literaturii science fiction – Studii teoretice. Biografii literare. Cronică de artă.”, urmează oarecum acelaşi făgaş, însă se concentrează pe critica de specialitate, în timp ce partea a treia, „Predarea literaturii science fiction – Metoologie. Cursuri. Bibliografii.”, Realizează un studiu destul de aprofundat asupra unor cursuri de specialitate în domeniu, ținute la universități celebre.

Despre celelalte trei volume, cele trilingve, intitulate „Tezaurul literaturii science fiction – Antologie trilingvă de citate critice despre literatura SF”, fiecare orientându-se într-o direcție precisă (volumul IV către scriitori, specii literare şi domenii de interes, volumul V către tehnica scriiturii în SF versus Mainstream, iar volumul VI către definiția şi istoria fenomenului), deşi impresionante din toate punctele de vedere, mă văd nevoit să spun doar că sunt relativ dificile. Chiar mă

întrebam ce rost a avut introducerea limbii engleze şi franceze într-o enciclopede românească, însă simplul fapt că ne aflăm în faţa unor culegeri de citate – care au astfel mult de câştigat în autenticitate – mi-a răspuns la această întrebare.

În fine, e foarte greu să scrii succint şi la obiect despre o asemenea operă, studiul căreia ar putea fi el însuşi subiectul unui volum, eu mă voi opri aici, concluzionând că ea ar fi nimerit să-şi găsească locul în biblioteca fiecărui critic pasionat de gen, iar primele două volume, sau măcar volumul I – pentru început –, în biblioteca fiecărui cititor. Sau, de ce nu? chiar pe noptieră, lângă romanul pe rol, încheind, cu câte un subcapitol, porţia de lectură a zilei respective.

„Între cer şi Pământ” de Liviu Radu (de Nicolae Dobre)

Calitativ vorbind, putem alcătui o listă cu cei mai buni autori autohtoni de SF&F, contemporani? Nu. Riscul omiterii unora dintre ei este prea mare. Asta e realitatea, avem scriitori foarte buni, dar care publică ocazional. Sau nu o mai fac deloc. Nu îi putem condamna pentru asta, atâta vreme cât scrisul nu asigură în zilele noastre nici măcar un nivel minim de subzistență. Literații sunt astfel constrânşi să se ocupe de traduceri, jurnalism sau managementul unor instituții de cultură.

Cantitativ vorbind, putem nominaliza cel mai prolific autor român contemporan de ficțiune speculativă? Desigur, scriitorul Liviu Radu se detaşează categoric de colegii de breaslă, prin dimensiunea impresionantă a listei de cărți publicate.

Multe lucruri sunt fascinante la domnia sa. Începând cu debutul în volum la vârsta maturității înaintate (la 51 de ani a lansat primul său roman, intitulat „Trip-Tic”), ritmul incredibil în care scrie (peste 20 de cărți apărute în 15 ani!), în condițiile în care, în aceiaşi perioadă, a tradus numeroase cărți ale unor autori străini, apărute la editurile Nemira, Paladin, Teora, Rao, Tritonic. Mă voi opri aici cu datele biografice, invitându-vă să citiți monografia „O introducere în opera lui Liviu Radu” semnată de Florin Pîtea.

Cea mai recentă carte purtând semnătura autorului Liviu Radu (recunosc, am aruncat o privire prin librăriile virtuale, ca să fiu sigur că nu a mai apărut vreuna între timp) este culegerea

de povestiri intitulată „Între cer şi pământ”, apărută la Editura Nemira.

Înainte de lectura acestui volum, trăiam cu impresia că ştiu, în linii mari, în ce direcție „curge” scriitura lui Liviu Radu. Mai ales după ce am citit trilogia light fantasy ce descrie peripețiile lui Taravik, „curier independent şi bătăuş profesionist” însoțit de al său pegas, pe nume Kostik.

Mă aşteptam ca povestirile să urmeze o linie comună, ancorată în fantasy, cu trimiteri minore sau inexistente către science-fiction. Nimic mai fals! Cele nouă povestiri alcătuiesc un veritabil tur de forță prin diverse subgenuri ale ficțiunii speculative, relevând parcă o altă percepție asupra titlului. Când spunem „între cer şi pământ” ne gândim la o armonie întru diversitate. Acelaşi lucru îl putem găsi şi între coperțile cărții amintite.

Nu sunt adeptul recenziilor ce devoalează detaliat conținutul lucrării. Las cititorului această misiune plăcută, uneori plină de surprize neaşteptate. Voi spune doar câteva cuvinte despre fiecare povestire, prezentându-le într-o ordine aleatorie, evitând pe cât posibil detaliile ce strică savoarea lecturii.

Una dintre povestiri surprinde umanitatea în clipele de dinaintea sfârşitul. Apocalipsă, Armagedon, spuneți-i cum vreți. Corpul ceresc ce urmează să se ciocnească de Terra este unul cu particularități originale, pe care nu le-am întâlnit la alte scrieri apocaliptice. Iar reacțiile oamenilor sunt cât se poate de normale. Fără spiritualități artificioase, de genul celor întâlnite în filmul lui Lars von Trier „Melancholia”.

O altă povestire ne poartă pe tărâmul gândurilor unei inteligențe artificiale, care suferă în infern pentru păcatele comise în scurta sa existență cibernetică. Dacă vom dori ca roboții viitorului să fie evlavioşi, să aibă o conduită morală exemplară, această povestire va trebui să reprezinte pentru ei o lectură obligatorie.

Expulzarea în timp, ca metodă de pedeapsă colectivă. De ce nu? Lucrurile iau însă o turnură neaşteptată atunci când este pedepsită o întreagă comunitate, pe considerente rasiale. Aceasta este trimisă cu zeci de mii de ani înapoi în trecut, suficient de departe ca să nu se poată întoarce de acolo, dar periculos de timpuriu în istoria umanității pentru a forma nucleul unei rase ce poate schimba cursul evenimentelor. Incitant, nu-i aşa?

O altă povestire, o nouă perspectivă. Ce este spiritismul? Metodă de comunicare cu sufletele celor răposați? Dar dacă suntem amăgiți să credem asta, iar spiritismul înseamnă de fapt comunicarea cu… nu vă spun cu cine, citiți cartea!

Distopia unei societăți stat-în-stat, în care microbiştii sunt la guvernare? Imaginația lui Liviu Radu este debordantă, dacă nu ştiați asta, vă veți convinge citind această povestire. Capitala României se mută la Braşov, iar Bucureştiul devine Republica Autonomă Fotbalistică Bucureşti! O excelentă satiră la adresa preocupărilor actuale ale oamenilor de rând. Dar şi un preaviz al stadiului la care poate ajunge o societate decadentă.

Ce poate fi mai incitant din punct de vedere sexual decât o… curvasasină? Da, ați auzit bine. La femme fatale, înzestrată cu tăişuri metalice în cele trei orificii interesante din perspectiva unui mascul în călduri. Aceste ghilotine se declanşează la comandă, prin urmare o curvasasină poate fi amantă sau călău. Damă de moravuri uşoare, bodyguard, sau amândouă la un loc. Provocator, nu-i aşa?

Ştiați că Liviu Radu este pasionat de studiul istoriei? Acest lucru îşi lasă amprenta în multe din scrierile sale, inclusiv într-o povestire din acest volum, în care un domnitor fanariot al Țării Româneşti îşi dă întâlnire cu personaje desprinse din zona steampunk. Ce pun împreună la cale şi cum îşi duc planul la îndeplinire… ați ghicit, veți afla citind cartea!

La final am lăsat două povestiri care mi-au picat cu tronc. Amândouă au în comun elemente de space opera, dar fiecare dintre ele e ceva mai mult decât atât. Prima conține elemente de hard SF autentic: contactul cu ceea ce pare a fi „chestia inversă” unei găuri negre, dobândirea abilităților de călătorie accelerată în spațiu-timp, influențarea evenimentelor desfăşurate în cadrul unei lumi feudale. Gata, am spus prea multe.

Cealaltă povestire ne vorbeşte despre simetrie, limitele Universului şi cauzalitate. Sfârşitul văzut ca un nou început, conflictul ca formă de progres. Dacă autorul va avea vreodată răbdarea să dezvolte această povestire, am putea asista la apariția uneia din cele mai bune cărți de SF scrisă vreodată. Şi nu mă refer doar la cele purtând semnătura autorilor români!

La final, privesc volumul „Între cer şi pământ” ca un întreg şi îmi scot pălăria virtuală în fața a ceea ce consider a fi un veritabil „vă arăt că pot” literar. Puțini autori sunt capabili să treacă cu uşurință de la un subgen la altul, fără a fi trădați de scriitură, păstrând acelaşi stil accesibil lecturii, presărat pe ici pe colo cu satiră, ironie, umor fin.

REVISTE RĂSFOITE

Bun de tipar: CPSF 31
(de Lucian Dragoş Bogdan)

În primul articol am vorbit despre două reviste tipărite. Una dintre ele – Galileo – a revenit pe piață după o îndelungată absență, cealaltă – CPSF Anticipația – apare deja de o bună perioadă cu o constanță remarcabilă. Lor li s-a adăugat în al doilea articol revista Helion. Luna aceasta nu intră în scenă şi o a patra ci, dimpotrivă, voi vorbi despre una singură.

Asta nu înseamnă un pas înapoi al publicațiilor SF tipărite. Este doar consecința periodicității lor (şi, uneori, a modului în care reuşesc să mi le procur). Dacă CPSF Anticipația are o apariție lunară, Galileo este trimestrială, iar Helion… ei bine, în cazul acestei reviste nu-mi este clară periodicitatea. Anul trecut au apărut doar două numere duble, la fel cât au ieşit de sub tipar şi în prima jumătate a acestui an. Probabil că or mai fi şi alte publicații de sine stătătoare sau suplimente, cu apariții mai mult sau mai puțin regulate. În măsura în care voi afla de existența lor şi voi reuşi să le şi achiziționez, le voi prezenta aici indiferent cât de mari sau de mici sunt.

După părerea mea, fenomenul SF funcționează atât cu ajutorul profesioniştilor, cât şi al amatorilor. Distincția pe care o fac între aceşti doi termeni nu vrea să fie una peiorativă. Prin profesionist înțeleg omul sau echipa care face lucrurile la un standard cât mai înalt, luând de asemenea în calcul aspectele financiare şi de distribuție. Amatorul este cel care, conştient că nu-şi permite să lupte de la egal la egal în cadrul criteriilor sus-menționate, scoate o publicație doar din pasiunea pe care o are

şi din dorința de a contribui şi el cu ceva la mişcarea SF, fără să-l intereseze magnitudinea aportului său. Eu cred că ambele categorii merită respectate şi lăudate pentru efortul făcut.

Precum spuneam, periodicitatea (fixă sau relativă) a publicațiilor SF tipărite se va reflecta în lungimea articolelor. Vor fi luni cu trei (sau – cine ştie? – mai multe) reviste prezentate, la fel cum vor fi şi cu două, sau chiar una singură. Sau, dacă CPSF Anticipația scoate un număr dublu, e posibil să iasă şi combinația cu zero. Mă gândesc că ar trebui să iau în calcul în această rubrică şi Almanahul Anticipația, deoarece un almanah este, principial, construit pe structura unei reviste. Voi vedea la momentul potrivit.

Aşadar, în articolul de față mă voi concentra doar asupra revistei CPSF Anticipația, mai precis asupra numărului 31. Mă bucur să văd că, la fel ca în precedentul număr, prozele străine sunt însoțite de numele traducătorului – aceeaşi Antuza Genescu, a cărei muncă merită lăudată pentru calitate.

Revista se deschide cu povestirea „Dezertorul”, de Steve Rzasa, care creionează o space opera dintr-un viitor dominat de inteligențe artificiale, conştiințe postumane şi nanotehnologii aflate într-un permanent conflict. Combinația dintre stilul cursiv, îngrijit şi informația tehnică densă îl ajută şi, în acelaşi timp, îi cere cititorului multă atenție pentru a înțelege conceptele enunțate. Asta cu atât mai mult cu cât, în viziunea scriitorului

american, inteligențele artificiale par a fi mai umane decât oamenii acelui viitor.

Vine la rând „Povestea fratelui Jacopo”, un text fantastic care prezintă o lume ghidată de necesitatea păstrării echilibrului dintre noroc şi ghinion în viața oamenilor. Deoarece îmi aparține, comentariile mele legate de el se opresc aici.

Mircea Opriță oferă un preambul pentru povestirea „De ce e cerul albastru”, prezentând viața şi opera lui Ovid S. Crohmălniceanu, pseudonimul cu care şi-a semnat textele Moise Cahn (sau Cohn, după unele surse).

Povestirea în sine se doreşte o prezentare literară a unui expozeu ştiințific sugerat chiar de titlu. Deşi poate părea plicticos la prima vedere, autorul reuşeşte să folosească un stil atractiv, colocvial, iar abordarea ştiințifică este făcută în maniera specifică textelor de popularizare a ştiinței, fără a neglija deloc tenta anecdotică.

„Jocul de-a supraviețuirea”, de Anthony Allan Chester este un cyberpunk care apelează la recuzita genului – implanturi electronice procurate ilegal, infractori cibernetici, suburbii infecte, atmosferă sumbră, polițişti decupați parcă din serialele americane ale anilor ’70-’80. Intriga mizează pe scenariul clasic al vânătorului de recompense angajat de autorități pentru a anihila un grup infracțional. Deşi nu m-a impresionat, am apreciat totuşi originalitatea care şi-a făcut loc în partea finală.

Ca de obicei, revistei se închide cu câteva pagini din banda desenată „Zona de est”, realizată de Viorel Pîrligras. Episodul prezintă sosirea călătorilor în aşezarea care domina regiunea cu aspect medieval şi atacul robotului asupra acesteia. Calitatea grafică deosebită cu care ne-a obişnuit artistul craiovean se adaugă ilustrațiilor cu care Tudor Popa a înfrumusețat coperta şi unele pagini ale publicației.

OPINII

Execut lucrări ştiinţifice (de Constantin Horbovanu)

În urmă cu doi ani, când am văzut că nu mă mai descurc cu pensia mea de boală, pentru cheltuieli, că pentru o maşină, excursii şi alte cele, nici pomeneală, am hotărât să fac o cotitură in felul meu de-a fi şi să mă comport, măcar câțiva ani, aşa cum se comportă oamenii de succes din țara noastră.

La sugestia unor amici, în parcul Trei bărboşi, pe care, culmea, nu i-am servit măcar cu câte o cafeluță, am dat anunț în mai multe ziare şi reviste: „Execut lucrări ştiințifice, relații la telefonul numărul…”

La o săptămâna după publicarea anunțului aveam deja perfectate treizeci şi două de comenzi, pentru lucrări ştiințifice, teme diverse, toate comenzile venind de la cetățeni onorabili, aflați în acele momente după gratii, din diverse motive, care, pe mine, nu m-au interesat. Dar acele multe şi diverse motive erau, de fapt, trei sau patru.

De la emisiunile de ştiri ale televiziunilor, sau din presă, ați aflat ce s-a întâmplat în închisorile speciale din celelalte țări? Nu? Vă spun eu: s-au golit! Nu, nu le-au dat drumul puşcăriaşilor, să meargă acasă, adică să facă închisoare la domiciliu. S-au golit pentru ca puşcăriaşii s-au sinucis, când au aflat că ei făceau pârnaie, ani mulți, pentru şpăgi de cinzeci de mii de euro, sau maxim de o suta de mii de euro, iar în România pentru şpăgi de sute de milioane de euro, inculpații primesc câteva luni cu suspendare, sau trai neneacă acasă, care se cheamă: „aia” la domiciliu, ca să citez un client de-al meu!

Atunci, cu prilejul negocierilor, mi-am dat seama ce potențial am, când vreau, şi cât am pierdut in viață, mă refer la bani, că la celelalte am mers pe nula-nula. Pentru că sunt mai moale, mai puțin îndrăzneț şi mă mulțumesc cu nimic, am cerut sprijinul unui amic, întâmplător şi avocat, un tip cu gura mare şi hapsân după bani. A fost bucuros sa facă pe negociatorul, mulțumindu-se cu 10 la suta din câştigul de la fiecare. Angajamentul meu a fost sa le dau manuscrisele, gata pentru publicare; de aprobări, edituri şi celelalte urmând să se ocupe beneficiarii.

Prima lucrare scrisă, în trei săptămâni, a fost „Superioritatea gardului de ostrețe din lemn, în fața gardului de sârmă", pentru care am primit 30.000 de euro. Pe parcursul celor aproape două sute de pagini am arătat cât de important este gardul din ostrețe atunci când eşti atacat de câini, noaptea, cât de valoros este un astfel de gard atunci când e o păruială generală intre doua bande de borfaşi. De asemenea, ostrețele sunt bune şi atunci când este viscol, inundație, sau nu vrei să se vadă, bine, din drum, ce faci tu în curte. Astea-s doar câteva idei din măreața lucrare. Din cele şaptezeci şi trei de lucrări scrise, până acum, mai amintesc câteva titluri : „Cum deosebim caprele de oi", „Fanfara face mai mult zgomot decât orchestra", „Traducerea din germană în româna a Simfoniei a cincea de Beethoven"…

Am atacat toate domeniile. Aşa mi-au cerut clienții. La SF mi-a fost mai greu că habar nu am dar, până la urmă, extraterestrul inventat de mine, cu un ochi pe burtă şi un altul la călcâiul lui Ahile, a fost îndrăgit repede de cititori si de critici, eu primind, pentru lucrare, marele premiu al Revistei SF Bow.

Despre partea materială îmi place să vorbesc mai mult. Cu banii luați, din lucrări, am făcut , în numai doi ani, ce nu am făcut in 35 de ani de serviciu. Am casă, teren, livadă, plantație arbuşti, culturi bio, diverse legume, am o cabană la munte, cu păstrăvărie, două maşini Mercedes, ultimul răcnet, îmi permit" să joc table" sau" barbut" la Monte Carlo, să fac plajă la Miami, să mă plimb prin toată lumea, îmi permit să merg la Paris

pentru haine, încălțăminte, sau pentru un parfum mai acătării, am lojă rezervată la „Scala”, din Milano. Sunt salutat chiar şi de cei care până-n urmă cu doi ani ar fi vrut să şteargă cu mine pe jos! Oamenii care nu au avut, şi nu au, idei bănoase, precum ale mele, continuă să se zbată în lipsuri. Ba, unul şi-a permis să mă critice, spunându-mi că i-am fraierit pe puşcăriaşi, că le-am luat prea mulți bani. Ce ştie el! Dacă-mi reproşa că am luat şi din banii lui, lăsam privirea în jos, pentru că, da, am luat de la cei care ne-au luat nouă, tuturora. Adică, vorba avocatului, am făcut puțină haiducie, fără să împart banii!

Şi mai am un avantaj: am intrat într-o lume în care totul e posibil. Dacă vreau să intru în masonerie, intru, dacă sufletelul meu doreşte lapte de cuc, lapte de cuc mi se oferă. Iar Ixulescu, pentru care am făcut trei lucrări, şi care va ajunge preşedinte al Uniunii Scriitorilor, că are cunoştinte şi ştie cum să dea „ atenții”, a promis că mă va primi, măcar în Societatea Scriitorilor.

Pentru un client care mi-a promis o sută de mii de euro, lucrez acum la cel mai complex studiu, la cea mai amplă lucrare care se intitulează:„Aria de răspândire a crocodilului în Bucovina”. Poftim?? Ce să caute crocodilul în Bucovina?!Exact aceeaşi întrebare mi-o pun şi eu în introducerea lucrării ştiințifice!

Despre tabăra ASPHAR
(de Bianca Alexandra Horbovanu)

Încă de când am auzit prima dată de această tabără, m-am gândit că este o inițiativă foarte frumoasă, care creează un context perfect pentru a întâlni oameni deosebiți şi a desfăşura activități culturale, într-un mediu plăcut şi relaxat. Mă bucur să constat că aşteptările nu mi-au fost înşelate, din contra, ele fiind cu mult depăşite.

Pe parcursul taberei am avut ocazia să cunosc persoane talentate, colorate, cu multă energie şi dorință pentru a se exprima prin arta lor, dornice de a-şi împărtăşi experiențele şi de a oferi sfaturi valoroase. Voi începe cu organizatorii şi invitații precum Cătălin Badea-Gheracostea, Constantin Horbovanu, Mircea Nanu-Muntean, George Sauciuc, Antonio Stanca, Călin Dănilă şi Florin Haidamac, persoane deschise, care s-au implicat activ pentru încurajarea participanților spre a gândi liber, a creea, a se descoperi şi a încerca să evolueze treptat, dar neîncetat. Datorită acestor persoane extraordinare am reuşit să desfăşurăm activități interactive, plăcute, din care am avut multe de învățat. De asemenea, am putut auzi opinii obiective vis-a-vis de creațiile noastre, care pe mine, personal, mă fac să îmi doresc să cresc din ce în ce mai mult.

De asemenea, am fost încântată să văd în fiecare paricipant entuziasm, seninătate, bucuria de a fi în acel loc şi, nu în ultimul rând, talent. Fiind în prezența unor astfel de tineri, nu poți decât să te bucuri de o atmosferă călduroasă, presărată cu zâmbete sincere.

În ceea ce priveşte activităţile desfăşurate în cadrul taberei, acestea au fost diverse şi interesante. S-a trecut armonios de la a viziona filme cu greutate, precum „Solaris”, la conferinţe şi discusuri captivante, recitări şi prezentări de texte sau la creaţii din lut, distrându-ne şi învăţând ceva din fiecare acţiune. O seară aparte a fost cea în care artiştii din Grupul „Citit în” şi colaboratorii acestora ne-au introdus într-o lume de vis, prin intermediul teatrului senzorial. A fost o experienţă nouă pentru mine, pe care aş dori să o reiau, în mod cert. Nici nu am simţit cum a trecut timpul, deoarece era foarte interesant totul în jurul meu şi eram foarte curioasă să aflu ce se petrece mai departe. Această curiozitate nu a fost în nici un caz un factor de stres, atmosfera fiind una relaxată pe tot parcursul experienţei. Totodată, a fost incredibil câtă încredere am putut acorda fiecărui semn făcut de organizatorii labirintului, ştiind că aceştia ne ghidează fiecare pas. Cred că oricine ar trebui să încerce măcar o dată să participe la un teatru senzorial.

În acelaşi timp, trebuie să prezicez că locul în care s-a desfăşurat tabăra este unul de basm. Este perfect atât pentru a te relaxa, cât şi pentru a te lăsa inspirat de natură. Te poţi desprinde de agitaţia oraşului aglomerat şi poţi găsi un moment de linişte, care să te ajute să te revigorezi. Peisajul este superb, văcuţele şi celelalte animale din jur dau senzaţia că nimic nu ar putea perturba pacea acelui loc, iar copacii încărcaţi de roade transmit siguranţă, mai ales când te adăportesc de soare. Este o cumuniune perfactă cu natura, într-un spaţiu potrivit pentru educaţia non-formală, cu activităţi în aer liber, fără stres, dar care lasă o amprentă importantă.

Prin urmare, mă bucur că am putut participa la acest eveniment, care m-a ajutat să cresc din multe puncte de vedere. Am cunoscut oameni deosebiţi, de la care fiecare vorbă rostită poate fi o învăţătură şi pe care i-aş asculta neîncetat, am descoperit artişti impresionanţi, cu un cuvânt greu de spus, am început prietenii frumoase şi, în acelaşi timp, am participat la activităţi culturale inedite. Astfel, alături de momentele

amuzante, cum ar fi jocurile de cuvinte, privitul stelelor sau păzitul focului până dimineață şi, apoi, încercările de a intra în cabana închisă accidental, au conturat pentru mine o tabără frumoasă, liberă, dar serioasă în unele privințe, la care mă simt norocoasă că am avut ocazia să particip.

LITERATURĂ CONTEMPORANĂ

Ştiinţă şi ficţiune în spaţiul oriental (de Adina Ailoaiei)

Dacă vorbim despre sf-uri, gândul ne duce aproape întotdeauna la America, mereu prima invadată de extratereştii, mereu victima atacurilor biologice ce duc la un zombie apocalypse, locuită de mutanți, supereroi, roboți, vampiri şi tot felul de creaturi, care par să nu conştientizeze că mai există alte şase continente pe Terra. Toată cultura e preluată de țara celor liberi şi doar pasionații de sf ştiu că autori precum Arthur C. Clarke sau Joe Abercrombie nu sunt americani. Însă puțini se gândesc că există cultură sf şi într-un spațiu oriental.

Tō Enjō, care publică sub un pseudonim americanizat Toh EnJoe, este un scriitor japonez care a câştigat premiul Philip K. Dick în 2014 pentru cartea sa, Self-Referece ENGINE, apărut în 2007 la editura Hayakawa Shobō. Romanul, cunoscut în Japonia ca aparținând ficțiunii speculative, a stârnit reacții ambigue într-o cultură, care nu are curente literare sau o paradigmă postmodernă. În 2013 a atras atenția publicului occidental, iar cartea a fost tradusă în engleză de către editura Haikasoru. Stilul japonez fragmentar şi greoi nu a fost receptat, cititorii numindu-l o antologie sau o colecții de proze scurte din cauza firului narativ, care cere multă atenție. Multele întreruperi în logică şi context sunt explicate prin mici inserții spre finalul cărții.

Coperta are o mică ”atenționare” asupra faptului că Self-Reference ENGINE nu ar trebui încadrat în niciun curent sau gen literar, ceea ce se pare însă că a fost ignorat de critici, motiv pentru care autorul, cu un doctorat în matematică şi fizică, este criticat dintr-o persectivă umanistă.

Limbajul, din nou greoi, foloseşte mulți termeni din matematică, fizică, astrologie, informatică, ceea ce trădează meseria autorului de fizician teoretic şi a făcut unii librari japonezi să plaseze cartea pe rafturile de literatură de specialitate.

Cartea tratează problematica unui număr infinit de universuri cuantice, iar toate aceste lumi sunt interconectate, fapt observabil prin referințele menționate mai sus. Unele motive şi tipologii se regăsesc în două sau mai multe dintre cele 20 de povestiri, ceea ce a făcut cartea să fie numită în vest ca prezentând elemente surrealiste sau chiar absurde.

Intriga romanului o prezintă un eveniment, numit simplu ”Evenimentul”, care a fracturat continuul spațiu-timp şi a făcut posibilă călătoria între multiplele universuri. Fiecare lume încearcă să restabilească ordinea socială şi să repare incongruențele fizice. Încercarea lor dă naştere însă unui război inter-universal, mai ales din cauza diferențelor culturale şi istorice.

Cartea e împărțită în două părți, traduse în engleză ca Nearside şi Farside. Nearside se concentrează pe întâmplările precedente Evenimentului şi sfârşeşte prin a-l explica. Inteligențe artificiale, corpuri imense de cunoştințe, se conectează la însuşi universul, devenind astfel un fel de zei digitali.

Partea a doua e prezentată conceptual şi nu mai are nimic din umorul primei părți, ca în prima povestire a unei fete care împuşcă toți bărbații în testicule în încercarea sa de a se răzbuna pentru glontele care l-a primit în cap. Autorul încearcă să prezinte haosul emergent mai degrabă dintr-o perspectivă filozifică, distanțându-se de cunoştințele sale în materie de ştiințe exacte.

În acest sens, Toh EnJoe încearcă prin Self-Refence ENGINE să concretizeze concepte precum necunoscutul, finalitatea

cunoaşterii absolute sau autodistrugerea omenirii sub ameninţarea tehnologizării. Astfel e promovat mai degrabă ca un roman al ideilor, motiv pentru care cei entuziasmaţi de ideea unui război pentru supravieţuire între pământeni şi roboţi vor fi dezamăgiţi.

Self-Reference ENGINE rămâne o carte neadresată unui anume public. Dacă un cititor pasionat de science fiction va încerca să urmărească firul narativ, un cititor cu înclinaţie spre ştiinţele reale va fi cel mai probabil interesat de teorema Aharonov-Bohm-Curry-Davidson-Eigen-Feigenbaum-Germann-Hamilton-Israel-Jacobson-Kauffman-Lindenbaum-Milnor-Novak-Oppenheimer-Packard-Q-Riemann-Stokes-Tirelson-Ulam-Varadhan-Watts-Xavier-Y.S.-Zurek în povestirea Teorema de la A la Z. Însă, pentru o carte care nu aderă converţiilor postmoderne, poate cel mai potrivit ar fi ca cititorii să nu aibă aşteptări la o carte science-fiction, ci o carte care îmbină ştiinţa şi ficţiunea.

BANDĂ DESENATĂ

Alchimiştii
(de Alexandru Lamba)

alchimiștii
DE FAPT, EXISTĂ O METODĂ DE A TRANSFORMA UN METAL COMUN ÎN AUR.
DAA?!?
DA! DAR AI NEVOIE DE VREO 10 GIGAWAȚI. CÂND AI O ASEMENEA INSTALAȚIE, CAUTĂ-MĂ ȘI-ȚI VOI DA FORMULA!
DUPĂ CÂTEVA LUNI
EI? CE SPUI? 10 GIGAWAȚI! ZICEAI CEVA DESPRE O FORMULĂ!?
MDA... AI AUZIT DE PIAȚA LIBERĂ A ENERGIEI?

ARTĂ IMAGINARĂ

Coperte potrivite XII
(de John Dobro)

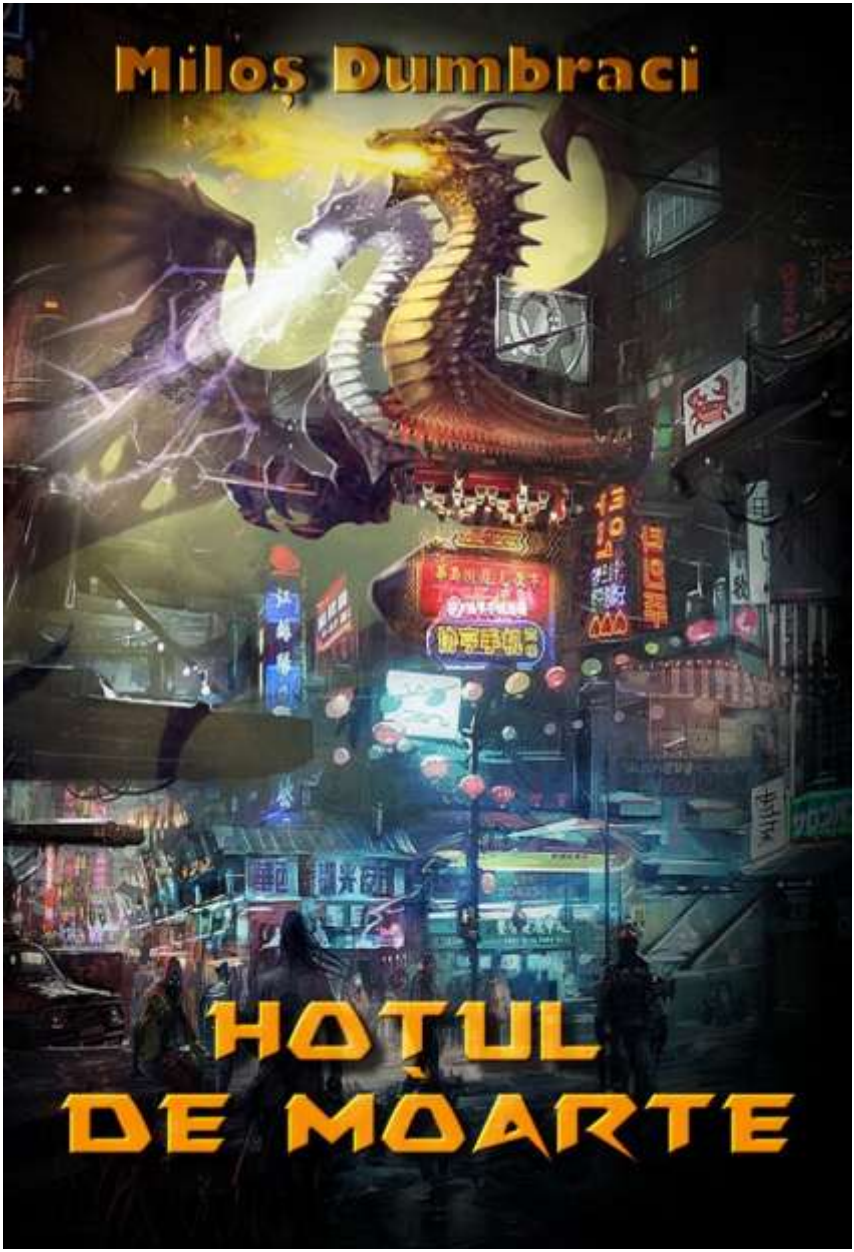
Miloș Dumbraci
HOTUL
DE MOARTE

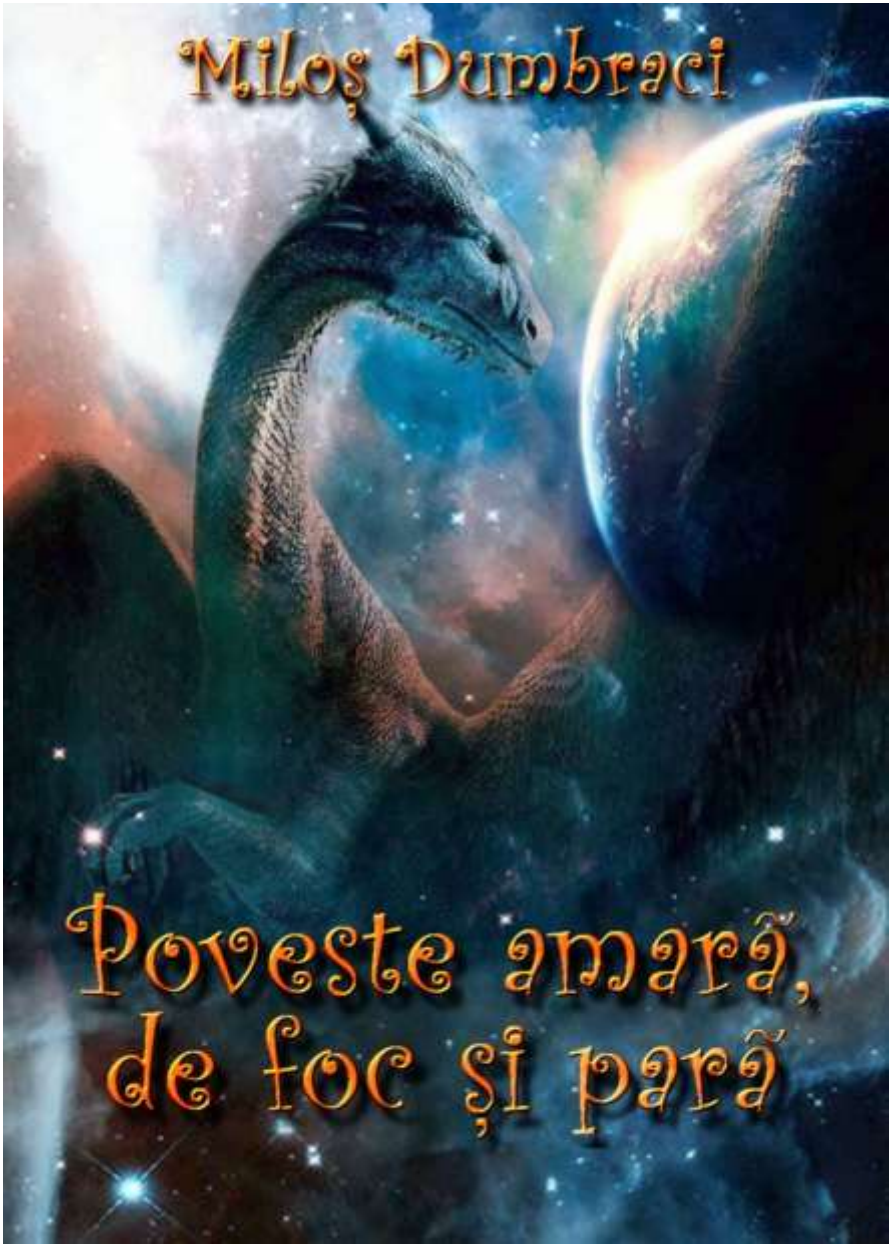
Miloș Dumbraci
Poveste amară, de foc și pară

INTERVIURI

Interviu cu scriitorul şi editorul Şerban Andrei Mazilu

Bună ziua, Andrei, şi mulțumesc în numele echipei pentru că ai acceptat invitația și pentru cartea oferită ca premiu.

Salutare! Eu sunt cel care trebuie să vă mulțumească pentru acest interviu.

Vorbeşte-ne, te rugăm, despre tine ca autor şi cititor. Ce ai mai publicat, ce apreciezi la o carte pe care-o citeşti, ce încerci să transmiți când scrii.

De citit, sincer să fiu, am început s-o fac (cu drag) abia în anul I de Marină; am fost penultima generație care a făcut armata şi, dorind să nu mai pierd vremea la TV, m-am „abonat" la biblioteca Academiei şi m-am îndrăgostit de cărți. Scriu de ani buni, dar, până de curând, nu am avut nici timpul, nici resursele necesare să mă dedic aşa cum trebuie. Am început să public în... 2012, în S.U.A., debutând cu romanul Crux, dintr-o serie numită The Angellove Society, pe care am „îngrăşat-o", mai apoi, cu două nuvelete: Magic & Madness şi Limbo. După încurajările primite de la publicul din România şi de la câțiva critici din țară, am

hotărât că trebuie să public şi-n limba maternă, poate şi ca să mă conving pe mine şi pe alții că pot scrie şi în româneşte. După cât de bine a fost receptat ”Anotimpul pumnalelor” până acum, se pare că am făcut alegerea potrivită.

Ce apreciez la o carte? Păi, cred eu, tot ceea ce ar trebui să se menționeze într-o recenzie, dar care, mai nou şi din nefericire, nu se prea face. Scuză-mă, dar trebuie să fac această paranteză, de dragul literaturii, şi îi rog, cu această ocazie, pe amatori să se documenteze despre cum se face o recenzie. Se confundă mult prea des recenzia cu rezumatul, şi mulți ajung să povestească tot ceea ce se întâmplă într-o carte, chiar fără să puncteze ce e şi ce nu e de apreciat la ea, transformându-şi textul, de fapt, într-un spoiler.

Aşadar… Ceea ce eu apreciez la o carte e, în primul rând, stilul în care e scrisă. Prefer, desigur, autorii care nu se tem să dea detalii şi să abuzeze chiar de imagini vizuale sau figuri de stil, dar apreciez în egală măsură o poveste care, prin simplitatea limbajului, poate să exprime mult mai mult (Pratchett vs. Blackwood de exemplu). Apreciez originalitatea unei poveşti, dar şi uzul unor stereotipuri, atâta timp cât contextul este unul adecvat şi impresionant. Complexitatea personajelor, credibilitatea dialogului şi-a desfăşurării evenimentelor şi, nu în ultimul rând, mesajul scriiturii – fiindcă întotdeauna trebuie să existe unul.

Cât despre ce încerc eu să transmit… Ca orice scriitor pasionat de arta sa, încerc doar să împărtăşesc lumii o poveste, sperând că o să placă. În ceea ce priveşte mesajul cărții… câți cititori, atâtea interpretări… (zâmbet).

Povesteşte-ne câte ceva despre experiența publicării peste hotare, în engleză. În mod cert este un mod foarte neortodox de a debuta. Poți face o comparație între satisfacția publicării acolo şi aici?

Bineînțeles că, publicând în România, am fost primit cu mai mult entuziasm, dar nu pot să neg că am simțit o satisfacție profundă fiind aprobat de o editură americană. Nu sunt multe de spus despre publicarea în State... Poate doar menționat că aş fi dorit ca acea editură să-mi ofere mai multă atenție şi să se arate mai interesată de ceea ce am de oferit. Am învățat din acea experiență şi asta, cred, s-a reflectat în activitatea ca editor pentru Crux Publishing. Cum spuneam, a fost incomparabil mai plăcut să public în limba maternă, cu atât mai mult cu cât am făcut-o printr-o editură în care sunt partener, având astfel posibilitatea de a controla toate detaliile procesului de publicare.

Câteva cuvinte şi despre „Anotimpul pumnalelor", cartea pe care o oferi ca premiu. De ce combinația fantasy-steampunk?

De ce nu? Nu a existat vreun motiv anume. Nu mi-am făcut un plan, gândind că nu s-a mai publicat aşa ceva la noi sau analizând în prealabil preferințele cititorilor români. Aşa am simțit-o, aşa a ieşit... Mi-a plăcut, pur şi simplu, ideea de a îmbina cele două concepte, pe care – nu neg – le-am întâlnit şi le-am apreciat enorm în jocul Dishonored. Chiar nu am stat să mă gândesc prea mult; am scris romanul în 40 de zile, la vapor, şi a curs atât de fluid, de plăcut, de natural, că până acum chiar nu mi-am pus această problemă. Mi-a plăcut faptul că am putut să introduc într-un univers atât de fictiv, într-un melanj de fantasy şi steampunk, concepte şi probleme cu care ne confruntăm zilnic. De ce să nu existe corupție şi manipulare şi vicii într-un univers fantastic? Oricum dark fantasy şi steampunk merg mână-n mână!

Împreună cu Deea Sterea eşti întemeietorul editurii Crux Publishing, editură la care a şi apărut romanul tău mai sus menționat. De ce ați găsit necesară înființarea unei edituri în România? Ce anume vreți să faceți diferit față de celelalte edituri existente pe piață?

„Întemeietorul” sună de parcă aş fi ridicat o mânăstire-monument, dar am putea să-i spunem şi-aşa... Mi-e greu să răspund la întrebarea asta fără să fac comparații, mai mult sau mai puțin, cu restul editurilor. De dragul diplomației, să spunem doar că sunt anumite caracteristici pe care le căutam la alții şi nu le-am găsit. Ştim cu toții că majoritatea editurilor nu se concentrează pe autorii autohtoni debutanți, indiferent de cât de talentați ar fi, preferând să-i publice şi să-i promoveze pe cei străini, deja cunoscuți, cu care „merg la sigur”. Există, evident, şi excepții, dar mi-ar plăcea să văd mai multe astfel de situații fericite devenind norma.

De aceea m-am şi implicat în dezvoltarea editurii Crux Publishing, pentru că aceasta îşi doreşte să-i arate scriitorului român că e contemporan cu scriitori la fel de valoroşi precum King, Martin, Rowling şi restul, iar cititorului român că are de unde alege lucrări de calitate când vine vorba de literatură română. Avem o abordare diferită, mai ales având printre editori şi scriitori, care ştiu ce îşi doresc de la o editură şi cum ar fi ideal să fie tratați. Aşadar, colaborăm până-n cele mai mici detalii cu scriitorul, de la copertă la ultima virgulă, şi nu luăm niciodată decizii fără să ne consultăm partenerii. Promovăm scriitorii şi literatura pe cât posibil, şi plănuim să organizăm – din toamnă – diverse evenimente. Am fost primiți cu foarte mult entuziasm şi căldură, atât de către public, cât şi de cei ce activează în domeniu, şi pot spune că e o adevărată plăcere să lucrăm cu toți cei implicați, de la autor, la tehnoredactor şi grafician – lucru cu care nu mulți se pot lăuda. Vrem să creştem şi suntem destul de ambițioşi încât să ne facem cunoscuți, cât de curând, autorii şi peste hotare. Ne place să credem că suntem

prieteni cu toți cei implicați şi că toți depunem eforturi pentru resuscitarea literaturii române contemporane tinere, vii, artistice. Ne-am plătit deja autorii conform contractelor încheiate şi vom continua să respectăm modelul occidental în care autorul este pe primul loc.

Ce planuri de viitor ai? Să ne aşteptăm la noutăți editoriale în perioada următoare?

Sigur că da. Pregătim o publicație surpriză pentru Gaudeamus, la care contribui ca scriitor şi nu numai, şi lucrez la un al doilea roman din universul Anotimpului. Aş fi vrut să fie gata până acum, fiindcă era scris în mare parte, dar voiajul ăsta a fost mult mai solicitant decât anticipasem şi abia fac față, simultan, cu îndatoririle de ofițer şi editor. Dar da, va exista o a doua carte, pe aceeaşi temă, dar care va urmări personajele secundare. Am în plan şi alte romane, nu neapărat în acea combinație de genuri. Îmi place să experimentez cu diverse concepte şi cred că ceea ce vreau să public va plăcea cu siguranță celor care s-au delectat cu „Anotimpul pumnalelor”.

Ce sfaturile-ai da scriitorilor publicați de Gazeta SF, care doresc să debuteze în volum? Deşi traseul tău nu e deloc unul standard, sigur ai unele învățăminte pe care să le împărtăşeşti cu cei care urmează calea bătută....

Poate cel mai important lucru pe care l-am învățat din experiența americană e că trebuie să fii răbdător. Ca şi scriitor am regretat deciziile luate în grabă şi, ca editor, regret deciziile altora (nu mă refer la scriitorii noştri). Deci nu am decât un singur sfat: alegeți-vă editura cu grijă, veniți cu temele făcute de acasă (vi se cer bani pe publicare sau vi se dau bani conform

unui contract, aveți distribuție, aveți vizibilitate, aveți promovare, vă vedeți cărțile în librării, sunteți plătiți la timp etc?), citiți-vă contractele, nu vă grăbiți! Se pierd talente şi valori din neatenție, prin alegeri nefericite, din lipsă de promovare sau interes. Vorbesc din proprie experiență şi aş prefera, acum fiind mai înțelept şi experimentat, să aştept doi ani ca să public la o editură care îmi asigură distribuție şi vizibilitate (şi un minim de raport de vânzări), îmi plăteşte drepturile de autor conform contractului şi mă respectă, decât la una care îmi face promisiuni fabuloase şi în realitate nu dă doi bani pe scriitor.

Şi pentru că tot veni vorba, ce calități ar trebui să aibă o carte pentru a fi luată în seamă de editura Crux Publishing? …

Nu e vorba numai despre carte, cât şi despre autor. Trebuie ştiut că noi citim TOATE manuscrisele şi nu avem prejudecăți, dar nu publicăm, de exemplu, autori care vor să-şi finanțeze singuri tirajul (pur şi simplu nu e profesionist) – lor le explicăm cum ar trebui să stea lucrurile în realitate – şi nu colaborăm cu scriitori doar pentru că există – din acest punct de vedere avem criterii foarte clare despre cum trebuie să sune şi să arate o carte la final – şi este posibil într-adevăr să refuzăm lucrări care nu sunt conforme cu standardele impuse de echipa editorială. Trebuie, în primul rând, să vedem talent sau măcar potențial, indiferent de genul abordat. Manuscrisele trebuie aprobate de cel puțin doi oameni din echipa noastră de trei, iar apoi putem începe o discuție.

Mulțumim pentru minutele acordate. La final, un gând pentru câştigătorul concursului?

Felicitări şi lectură plăcută! Şi, sper, o recenzie pozitivă mai apoi. Numai bine!

Interviu cu coordonatorul astroclubului Braşov – Lucian Curelaru (partea 1/2)

Stăm de vorbă cu Lucian Curelaru, cooronatorul Astroclubului Braşov, astronom amator şi persoană activă în domeniu astronomiei naționale şi internaționale.

Vă mulțumim, domnule Curelaru, pentru timpul pe care ni-l acordați. Vorbiți-ne puțin despre dumneavoastră.

Pasiunea pentru astronomie a început în copilărie. În gimnaziu eram fascinat în general de ideea de a cerceta/descoperi ceva şi am început să încerc diverse lucruri.

Sursa principală de inspirație era o carte din vremea respectivă denumită „Enciclopedia copiilor”... Am încercat diverse lucruri, am construit un mic laborator de chimie, dar la un moment dat am descoperit în acea enciclopedie un capitol despre construcția unei lunete dintr-o lentilă de ochelari. Inițial eram fascinat de ideea de a construi un instrument optic pentru observații terestre (deşi cartea descria o lunetă astronomică). Intr-o seară însă l-am îndreptat către cerul înstelat. Şi, deşi imaginea era de calitate proastă, am fost absolut fascinat. Am început să caut informații despre ceea ce vedeam şi

în scurt timp am ştiut că astronomia era ceea ce căutam. Am citit toate cărţile de astronomie ce îmi cădeau în mână în următorii ani (care nu erau atât de variate că cele care se găsesc acum în librării) şi chiar şi acum, după mai mult de 20 de ani, pasiunea pentru Univers a rămas neschimbată. Trebuie să menționez aici că părinții mei m-au susținut cu toate eforturile posibile pentru a nu abandona această cale. În scurt timp, cu ajutorul lor, chiar cu ceva sacrificii pe care le-au făcut pentru asta , am reuşit să am un telescop relativ rudimentar dar mult mai bun decât lunetele făcute manual de mine. De menționat că în acea vreme nu existau niciun fel de magazine de instrumente astronomice în țară la noi. În paralel am început să cunosc şi alți astronomi amatori, am luat legătura cu SARM (Societatea Astronomica Româna de Meteori) prin intermediul unei fantastice emisiuni ştiințifice pe teme de astronomie pe care o avea d-l Dănuț Ionescu la Radio Contact. În timp, am încercat să fac mai mult decât să privesc cerul de plăcere şi să mă implic în diverse proiecte de astronomie, din dorința de a contribui cu o mica picătură în oceanul cunoaşterii. Am avut norocul să îl cunosc pe Ovidiu Văduvescu, astronom profesionist roman, actualmente astronom la Isaac Newton Group of Telescopes (ING) în insulele Canare. Ovidiu m-a cooptat în câteva proiecte interesante. Am început cu o colaborare la un software de astronomie dezvoltat de Ovidiu, urmat apoi de publicarea în colaborare cu Ovidiu şi Valentin Grigore a unei hărți a cerului. Tot împreună cu Ovidiu am participat şi particip la mai multe proiecte legate de domeniul asteroizilor, majoritatea făcând parte dintr-un proiect mai mare denumit „EURONEAR” (European Near Earth Asteroids Research). în paralel am inițiat şi câteva proiecte de astrometrie în zona stelelor duble, proiecte realizate atât singur cât şi alături de alți astronomi amatori din Braşov dar şi din alte părți ale țării (Târgu Mureş, Galați). Rezultatele acestor proiecte au fost publicate în articole în câteva reviste de specialitate româneşti şi străine (Astronomische Nachrichten, Jurnal of Double Star Observations , Vega). Mai recent am demarat şi un proiect mai apropiat de popularizarea astronomiei.

Proiectul a fost inspirat în principal dintr-o emisiune foarte dragă mie pe care o ascultam la radio în copilărie şi în cadrul căreia se dădeau răspunsuri la diverse întrebări trimise de ascultători, întrebări în general pe teme ştiinţifice. dacă îmi amintesc corect, emisiunea se numea „Răspundem ascultătorilor” şi se difuza în fiecare dimineaţă pe Radio Romania Actualităţi (pe vremea aceea se numea parcă altfel). Deseori, în acea emisiune erau întrebări de astronomie la care răspundeau marii astronomi ai acelor vremuri (Magda Stavinschi , Harald Alexandrescu şi alţii). În amintirea acelor emisiuni am creat un blog numit „întreabă un astronom”, în care încerc împreună cu alţi pasionaţi de astronomie să oferim răspunsuri la orice întrebări pe teme de astronomie. Fireşte, am mai încercat să particip şi la alte mici proiecte, în timp, unele finalizate, altele în curs de desfăşurare şi acum. De menţionat aici: „ROVIMEN” (o reţea de observare automată a meteorilor folosind camere video), proiect care este în desfăşurare. De asemenea, pe partea de popularizare a astronomiei au existat o serie mare de observaţii pentru public, organizate cu ajutorul colegiilor de la Astroclubul Braşov, cu diverse ocazii (în general la fenomene astronomice mai deosebite), dar şi câteva participări la „Şcoala Altfel”, precum şi un curs de astronomie organizat în colaborare cu „Mensa Romania” şi „Biblioteca Judeţeana Braşov”.

Care este activitatea şi ce îşi propune astroclubul pe care îl coordonaţi?

Astroclubul Braşov s-a dorit, în primul rând, să fie un liant între astronomii amatori din Braşov şi împrejurimi, având că scop identificarea şi punerea în legătură a acestora, în ideea de a se ajuta şi a colabora la realizarea unor proiecte mai complexe atât ştiinţifice cât şi de popularizare a astronomiei. Mai vizibile pentru publicul larg sunt însă proiectele de popularizare a astronomiei: seri de observaţii pentru public, cu diverse ocazii (fenomene mai deosebite); cursuri şi prezentări în cadrul programelor „Şcoala Altfel”, dar şi în alte contexte

Care sunt condițiile de acceptare a celor care doresc să se înscrie?

Singura condiție pe care o punem celor care ni se alătură este să iubească cerul înstelat şi să fie dispuşi să investească timp în această pasiune. Nu contează nivelul de cunoştințe al fiecăruia, dimpotrivă, chiar îi încurajăm pe cei care doresc să învețe să se alăture astroclubului, unde ar putea avea ocazia să cunoască astronomi amatori cu mai multă experiență de la care pot învăța mai rapid şi mai uşor multe lucruri.

Aveți o colecție impresionanta de instrumente optice. Vorbiți-mi puțin despre ele!

De-a lungul timpului am strâns intr-adevăr o serie de instrumente. Am început aşa cum am pomenit cu construcția unei lunete, urmată de construcția a două telescoape, de fiecare dată din dorința de a obține un instrument mai performat pentru observațiile pe care le făceam. La acestea s-au adăugat şi câteva instrumente achiziționate. în prezent, pe lângă instrumentele de construcție proprie pe care le mai păstrez încă, posed un telescop mic (un Skywatcher TravelMax 90), portabil, uşor de luat în deplasări de orice natură, şi un instrument mare, folosit în proiectele de astrometrie şi astro-fotografie (un Smidth-Cassegrain Celestron de 20cm diametru motorizat şi computerizat). că să revin puțin la colecția de instrumente construite, cel mai bun instrument din acea categorie este un dobsonian cu oglindă de 25cm diametru. Cât priveşte utilitatea instrumentelor, pe cel mic îl folosesc exclusiv la observații vizuale, în general când e vorba de deplasări. Pe Dobsonianul construit îl folosesc tot exclusiv pentru observații vizuale, dar ceva mai rar, fiind ceva mai incomod de deplasat. Smidth-ul în schimb face toata treaba de foto (exclusiv fotografie planetară) şi astrometrie (maturatori în general la stele duble, folosind diferite metode). Fireşte, la aceste instrumente se adaugă şi câteva camere specializate pentru fotografia astronomică, dar şi un aparat Canon DSLR. Recent, la colecția de instrumente optice s-a adăugat şi un echipament pentru monitorizarea meteorilor.

Ce parametri trebuie să urmărească un amator de astronomie când îşi alege un telescop, spre exemplu?

Majoritatea începătorilor care îşi achiziţionează un instrument, au tendința să se ghideze doar după puterea de mărire a instrumentului, criteriu logic, dar eronat. Mai mult, mulți comercianți se folosesc în mod nu tocmai corect de acest lucru, afişând puteri fabuloase pe cutiile instrumentelor. La fel se întâmpla mai demult cu „wattajul" boxelor, unde existau tot felul de găselnițe, să se afişeze puteri mari, facondu-se tot felul de trucuri cu unitățile de măsura. Şmecheria la instrumentele optice este că, de fapt, un instrument poate mări oricât, cu combinația potrivita de lentile. Doar că orice instrument are o limită de rezoluție dată de parametrii săi constructivi (în principal diametrul obiectivului). Acest lucru face ca, peste o anumita mărire calculabilă pentru fiecare instrument în parte, imaginea, deşi mărită, să nu mai prezinte niciun detaliu suplimentar. Ceea ce face acea mărire inutilă.

Am vrut deci să subliniez faptul că puterea de mărire nu este un criteriu bun, mai ales dacă nu este coroborat cu alți parametri ai instrumentului. Să vedem puțin care ar fi aceia. De menționat aici că alegerea unui instrument „corect" este un lucru mai complicat decât pare la prima vedere. Voi încerca aici să dau câteva repere, dar este recomandabil, în special dacă investiția este mai mare, să consultați înainte un astronom amator cu experiență în instrumente sau să citiți materiale mai detaliate despre alegerea instrumentelor pentru astronomia de amatori, materiale uşor de găsit pe internet pe diverse site-uri.

Deci, cum ziceam, nu vă recomand să vă ghidați după puterea de mărire. Dacă doriîi un instrument care să mărească mult, căutați un instrument cu diametrul obiectivului cât mai mare (rezoluția instrumentelor optice e direct proporționala cu diametrul obiectivului). De menționat însă aici că rezoluția maximă poate fi atinsă doar dacă optica este de calitate, deci nu neglijați calitatea (o metodă accesibilă aici este să încercați să vă orientați după producător, să fie o firmă cunoscută). Apoi, vă

recomand să nu neglijați aspectele practice. Degeaba aveți un telescop mare şi puternic, dacă el nu încape pe terasa sau balconul pe care intenționați să îl folosiți, sau nu încape în portbagajul maşinii dvs. Şi aici nu mă refer doar să încapă, că volum, pe terasă, ci să poată fi şi utilizat (să poată fi rotit în direcțiile dorite şi să mai aveți şi loc lângă el). Este de preferat să alegeți un instrument mai mic dar pe care să îl utilizați mai frecvent, decât unul mare, dar care să fie utilizat foarte rar. Câştigul de putere va aduce mai puține satisfacții decât utilizarea frecventă a instrumentului.

În afară de criteriile descrise anterior, în alegerea instrumentului se mai ține cont şi de alte câteva lucruri, cum ar fi: dacă dorim să folosim telescopul pentru observații vizuale sau pentru poze, dacă ne interesează un instrument care nu necesită mentenanță optică, dacă dorim un instrument cu un sistem electronic de urmărire a obiectelor sau un instrument cu capacitatea de a se poziționa automat pe obiectul dorit. Fireşte, fiecare din aceste deziderate implică o creştere a costului instrumentului final. De menționat că în unele cazuri aceste funcționalități nu sunt doar ajutătoare ci există situații în care ele sunt absolut necesare, dacă dorim să ne implicăm în anumite tipuri de proiecte astronomice. Dar cred că deja aici începem să depăşim răspunsul la întrebarea inițială şi în plus lucrurile încep să devina mai complicate, aşa că vă recomand ca în acest caz să apelați, aşa cum sugeram şi mai devreme, la sfatul unui astronom cu experiența. Aş mai vrea să spun doar că unele din automatizările menționate mai sus contribuie şi la confortul utilizării instrumentului. Reglajele optice necesare la unele instrumente trebuie făcute periodic, în unele cazuri destul de frecvent, şi trebuie să învățăm cum să le facem. Poziționarea manuală a telescopului pe obiecte mai puțin uzuale necesită, de asemenea, timp şi ceva antrenament. Unii utilizatori privesc aceste „sarcini" ca făcând parte din plăcerea muncii de astronom, alții le privesc ca pe o corvoadă de rutină... dec,i în cele din urmă, alegerea trebuie să se bazeze foarte mult şi pe

dorințele şi preferințele personale, totul ajustat şi la un buget pe care îl putem aloca.

Ce corpuri cosmice poate spera un amator să identifice cu ajutorul acestora?

De multe ori mi se pune întrebarea „pot vedea cu instrumentul X obiectul Y?”. Ei bine, răspunsul la absolut toate aceste întrebări este DA! Ca idee, cu orice instrument astronomic, oricât de mic este el, un astronom începător poate vedea cam orice obiect dintre cele care ar putea prezenta interes pentru un începător. Problema care se pune însă, când e vorba de diferențele dintre instrumente, este nu dacă putem vedea un obiect cu un anumit instrument, ci CUM îl vedem. Cât de bine, cât de fine sunt detaliile pe care le putem observa cu instrumentul pe care îl utilizam. În principiu, interesul cel mai mare al începătorilor în astronomie este de a vedea obiectele cunoscute din diverse surse. Cam toata lumea începe prin a privi Luna, apoi planetele. De menționat aici că în cazul planetelor şi, de altfel, a majorității obiectelor, ceea ce vedem prin telescop este deseori mai puțin detaliat decât imaginile văzute pe Internet sau la TV şi asta pentru că, în med evident, acelea sunt luate cu instrumente mari, eventual în cadrul unor misiuni spațiale (în special dacă e vorba despre obiecte din Sistemul Solar). Satisfacția imaginilor văzute prin telescop este mai mult dată de faptul că acele obiecte pe care le privim, le vedem „Live”. Deşi, dacă e să fim riguroşi, trebuie să ținem cont că în cazul obiectelor îndepărtate, vedem fotoni care au părăsit acele obiecte cu ceva timp în urma. În cazul obiectelor din „curtea din spate”, adică din Sistemul Solar, e vorba despre diferențe de ordinul minutelor, în cazul altor obiecte (stele, nebuloase) ajungem la ani (pot fi şi zeci, sute, mii), iar în cazul obiectelor extragalactice (în general alte galaxii) e vorba de milioane sau miliarde de ani. Cu toate astea, rămâne senzația, plăcută de altfel, că vedem obiectele „pe viu” şi nu nişte înregistrări. Cum am anticipat puțin aici, după sistemul solar, următoarea categorie de interes pentru astronomii amatori sunt obiectele „deep-sky”, cum sunt

în general denumite de astronomi. În această categorie intră nebuloase de diverse tipuri, roiuri stelare, galaxii atractive în general datorită formelor şi a detaliilor pe care le prezintă. Fireşte, se pot observa ocazional şi comete dar şi asteroizi mai strălucitori. De menţionat că, aşa cum aminteam la început, nivelul de detaliu diferă de la instrument la instrument dar şi de la obiect la obiect. În cazul planetelor mai îndepărtate, Neptun sau Uranus spre exemplu, nu vom putea distinge detalii pe suprafeţe folosind instrumente de amator. În cazul planetelor mai apropiate – Saturn, Jupiter, Marte,Venus, Mercur – nivelul de detalii va diferi de la un instrument la altul.

Care sunt imaginile surprinse de dumneavoastră, care v-au adus cele mai mari satisfacţii?

Intr-adevăr o perioada de activa ani m-am concentrat destul de mult pe partea de astro-fotografie. M-am ocupat în special de astro-fotografia planetară, din simplul motiv că instrumentarul pe care îl aveam se preta exclusiv la acest timp de fotografie. Cele mai mari satisfacţii mi-au fost aduse de câteva imagini ale planetei Jupiter, realizate în toamna anului 2010, imagini cu un nivel excelent de detaliu în raport cu instrumentarul folosit.

Prin raport calitate/preţ, ce recomandaţi?

E greu de dat o reţetă fixă. Aşa cum explicasem şi mai devreme, alegerea depinde de multe variabile, unele ţinând mai mult sau mai puţin şi de preferinţe personale. În principiu, însă, ce pot spune este că oricine doreşte un instrument cu care să poată contempla Universul trebuie să aleagă un telescop cu o optica decenta. Cum însă pentru un necunoscător este greu să evalueze calitatea optica a unui instrument, trebuie să ne bazam pe câteva repere indirecte. În primul rând, trebuie evitate instrumentele care au optica din plastic. O astfel de optică nu poate oferi calitatea necesara pentru observaţii astronomice. Un al doilea criteriu de luat în seama ar fi să nu cumpăram astfel de instrumente din supermarket-uri sau alte magazine, ci să preferam magazinele specializate. În general, deţinătorii

magazinelor specializate nu îşi permit să îşi păcălească clienții. Nu în ultimul rând este bine să ne orientam către instrumente produse de firme cu un minim renume şi nu instrumente „no-name" (cu un raport bun calitate preț eu recomand în general SkyWatcher).Ca să ne facem o idee de preț, pot spune că se poate cumpăra un instrument decent pentru astronomie, dar cu diametru mic, începând de la vreo 400 de lei (eventual câteva instrumente pentru copii, dar care au o optica rezonabilă care se încadrează la preturi de aproximativ 250 lei). O varianta medie pentru un începător în astronomie poate fi un telescop SkyWatcher din seria TravelMax. Deşi cu un preț relativ mare per diametru, seria TravelMax oferă avantaje în ceea ce priveşte portabilitatea şi lipsa necesității reglajului optic. În plus, calitatea optică este excelenta, iar distanța focală mare este în general un avantaj în observațiile planetare şi face instrumentul mai puțin pretențios la calitatea ocularelor (deci ne poate scuti de ceva cheltuieli în ceea ce priveşte ocularele). Preturile în acest caz însă pleacă de la 1000 RON, putând urca în funcție de diametru şi varianta de dotări (tipul monturii, motorizare, computerizare)

Care ar fi condițiile atmosferice care permit observațiile cele mai bune?

La prima vedere, toată lumea inclină să creadă că pentru observații de calitate avem nevoie de un cer cât mai senin şi de un amplasament cât mai îndepărtat de surse de lumină. Ei bine, este doar parțial adevărat. Trebuie să subliniez faptul că atunci când e vorba de lumina parazita efectul cel mai deranjat la observației nu este dat neapărat de o sursă apropiată care ne luminează zona din care observăm, cât de cantitatea generală de lumina aruncată spre cer de satul/oraşul/zona din care observăm. De lumina parazită directă ne putem feri, probabil, în proporție de 90% prin câteva mijloace simple, printre care cel mai important este să amplasăm la obiectivul instrumentului un parasolar bine construit şi corect dimensionat. Lumina parazită aruncată spre cer însă de multe surse chiar dacă relativ

îndepărtate produce o iluminare a fondului cerului reducând astfel contrastul între fondul cerului şi obiectele observate. Acest efect nu se poate diminua decât în mică măsură, folosind filtre adecvate. În rest, singura soluție este să căutam să ne îndepărtăm de zonele poluate luminos. Vreau însă să demolez un mit aici. Multă lume are impresia că un cer negru este o condiție necesară în orice situație pentru observații astronomice de calitate. Ei bine, nici aici adevărul nu e tocmai acesta. Există anumite tipuri de observații în cazul cărora efectul poluării luminoase e nul sau neglijabil (planetele, Luna, stele duble şi, parțial, stele variabile). În schimb, există tipuri de observații pentru care poluarea luminoasa are efecte extrem de mari (obiecte difuze şi/sau puțin strălucitoare: nebuloase, galaxii). Pe lângă problemele date de lumină, o altă condiție este cerul senin. Şi aici trebuie făcuta o precizare importanta: Putem avea un cer care cu ochiul liber pare de cristal, dar să nu putem efectua observații de calitate. Asta pentru că mai exista alte câteva condiții necesare, şi anume: turbulența (mişcarea maselor de aer) trebuie să fie cât mai scăzută, atât în zona observatorului cât şi deasupra, pana la ieşirea din atmosferă pe direcția pe care observam. Dacă pe direcția respectivă exista mişcări consistente ale maselor de aer, atunci efectul va fi similar cu a privi ceva printr-un pahar cu apa în care lichidul este amestecat cu o linguriță. Nu în ultimul rând, contează şi transparența atmosferei în zona şi pe direcția de observație. Deşi aparent senin, cerul poate conține zone cu o transparență imperfectă datorată prezenței în atmosferă a unor nori foarte fini, ceață sau fum, elemente care alterează considerabil calitatea imaginii finale. De menționat de asemenea că este destul de importantă poziția pe cer a obiectelor observate. Indiferent cât de bune sunt condițiile meteo la un moment dat, condițiile de observare vor fi considerabil inferioare pe măsura ce ne apropiem de orizont şi net superioare pe măsura ce urcăm spre zenit.

Deşi nu ține de cer, trebuie să precizez că pentru o observație de calitate sunt importante şi multe aspecte legate de instrumentul şi locul de observație. Aş menționa aici doar câteva

din cele mai importante : reglajul optic corect al instrumentului, echilibrarea termică corectă a instrumentului, curățirea corectă a opticii, amplasarea instrumentului departe de zone care pot emite căldură.

- va urma -